

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Gyöngyös Városi Önkormányzat

2018.

Felülvizsgálva: 2020. október 29.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	4
Bevezetés	4
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	12
Célok.....	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	14
1. Jogszabályi háttér bemutatása	14
1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása.....	14
1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása	14
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	18
2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal.....	18
2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása	20
2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása	21
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	22
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet	22
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció.....	25
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások.....	33
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	37
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete	39
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	44
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása.....	51
3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal	52
3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	53
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői	62
4.2 A gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	67
4.3 A gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	74
4.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	89
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	89
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége	94
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások.....	95
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	95
5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak	96
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások	96
5.6 A nők szerepe a helyi közéletben	97
5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések	98
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	98
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	98
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői	99
6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete	100

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés	101
6.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	104
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	104
7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái.....	105
7.2 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés.....	109
7.3 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	110
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	110
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	113
1. A HEP IT részletei	113
2. A HEP IT összegző táblázata	113
3. Megvalósítás.....	113
4. Elfogadás módja és dátuma.....	115

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Magyarország Alaptörvénye XV. cikkének (2) bekezdése értelmében Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az Alaptörvény hivatkozott cikkének (3) bekezdése szerint a nők és a férfiak egyenjogúak. A hivatkozott cikk (4) bekezdése alapján Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. A hivatkozott cikk (5) bekezdése értelmében Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

Az Alaptörvénnyel, nemzetközi kötelezettségekkel összhangban került elfogadásra az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, illetve a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet, valamint a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet.

Gyöngyös Város Önkormányzata az Ebktv. 31. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat öt-évente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el. Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat. Gyöngyös Város Önkormányzata a város programját 172/2013. (VI.27.) önkormányzati határozatával fogadta el, melyet 2016-ban és 2017-ben felülvizsgált.

Az Önkormányzat az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja egyéb szakterületeken készülő települési stratégiákat (Gazdasági program, Integrált Városfejlesztési Stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció, Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció stb.), valamint az Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Az Esélyegyenlőségi Program elemzi a településen hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, a célok eléréséhez szükséges feladatokat és forrásokat, a végrehajtáshoz szükséges határidőket.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Gyöngyös az Észak-magyarországi régióban helyezkedik el. A város Heves megye három nagyvárosa közül az egyedüli, mely a megyén belüli teljes körzettel rendelkezik (azaz vonzáskörzete nem nyúlik túl a megyehatáron). Ez valójában a megyén belül szervezhető ellátási funkciók kérdésében jelent tényleges előnyt. Gyöngyös körzetének települései egyértelműen egyközpontúak. Ez alól kivételt a köznevelési intézmények fenntartása (pl. Hatvani Tankerületi Központ, Egri Szakképzési Centrum) és egyes ambuláns és kórházi ellátások képeznek. Ellátási funkcióban választékot a megyeközpont, valamint a főváros jelent.

A térség eredeti természeti adottságai a sokoldalú és többcélú területhasznosítás feltételeit (szőlőművelés, kertgazdaság, erdőgazdálkodás, mezőgazdaság, öko- és gyógy-idegenforgalom, bányászat) biztosítják. Heves megyén belül történelmileg kialakult gazdasági potenciálja a jövő szempontjából meghatározó jellegű marad. A városban jelenleg több mint 2 000 különböző cég rendelkezik telephellyel, melyek közül legalább 10 cég 200 főnél több alkalmazottat foglalkoztat.

Gyöngyös fejlett felsőoktatási és oktatási hálózattal rendelkezik, elsősorban a számítástechnika, gépipar, textilipar, építőipar, turisztika, kereskedelem, pénzügy, közigazdaság és a mezőgazdaság területein, mely segíti a gazdaság szakképzett munkaerőigényét.

105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet alapján társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból nem tartozik a kedvezményezett települések, illetve a jelentős munkanélküliséggel sújtott települések közé.

A gazdasági erőforrások területei közül meghatározó az Ipari Park, mely 2000-ben nyerte el az Ipari Park címet. A terület a város délkeleti részén helyezkedik el.

A város közúton az M3-as autópályán, a 3-as főúton, illetve a 24-es országúton közelíthető meg. Budapest: 75 km távolságra van, kb. egy óra utazási idővel. Vasúton a MÁV 85-ös számú (Vámosgyörk–Gyöngyös) vasútvonalán juthatunk el Gyöngyösre. A szárnyvonal egy vasútállomással (Gyöngyös) és egy vasúti megállóhellyel (Kitérőgyár) működik. A budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér 80 km-re található a várostól, kb. egy óra utazási idővel elérhető. A város területén található Pipis-hegyi repülőtér, sportrepülő, helikopterek és kisgépek fogadására alkalmas. Gyöngyös tömegközlekedését a KMKK Zrt. látja el. A várost hat helyi autóbuszjárat szolgálja ki.

Az üzleti infrastruktúra és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése meghatározza a város és a térség megyei húzószerepű fejlesztési tengelyben való részvételének megtartását, a leszakadás megakadályozását.

A Gyöngyösi Ipari Park Fejlesztő Kft. 1999-ben alakult. A park területe kiváló logisztikai adottságokkal bír: 0,5-2,5 km-re van az M3-as autópálya csomópontjától és saját iparvágánnyal rendelkezik. Az Ipari Park jelenlegi mérete 100 hektár, azonban megfelelő befektetői igények esetén 200 hektárig bővíthető. Jelenleg 10 vállalkozás, összesen 32 hektár területen működik.

Az Ipari Park zöldmezős beruházások megvalósítására alkalmas, teljesen közművesített. A beépíthetőség 50%-os, a minimális zöldterület nagysága 20%. A Gyöngyös Ipari Park kedvezményeket ad a letelepülő és helyi vállalkozások részére egyaránt, egyedi konstrukciók alapján a park területén történő letelepedés esetén a telekvásárlás az alpinfrastruktúra kialakítása, a beruházás műszaki előkészítése során, ezzel növelve a helyi beszállítók esélyét is az üzletszerzésre, növekedésre.

Az Ipari Parkhoz kapcsolódó infrastruktúra továbbfejlesztése igényként merül fel: közvilágítás kiépítése, kerékpárút kiépítése a munkába járás elősegítésére, buszmegálló(k) létesítése, a volt KAEV telephely fejlesztésének feltételét képező Karácsondi úti útkikötés megvalósítása.

Az Önkormányzat támogatja a letelepedőket és a befektetőket, valamint elősegíti a betelepülő cégek beruházásához és a működéséhez szükséges engedélyek kiadását, a hivatali ügyintézés gyorsítását, a helyi gazdasági szférával való kapcsolat építését.

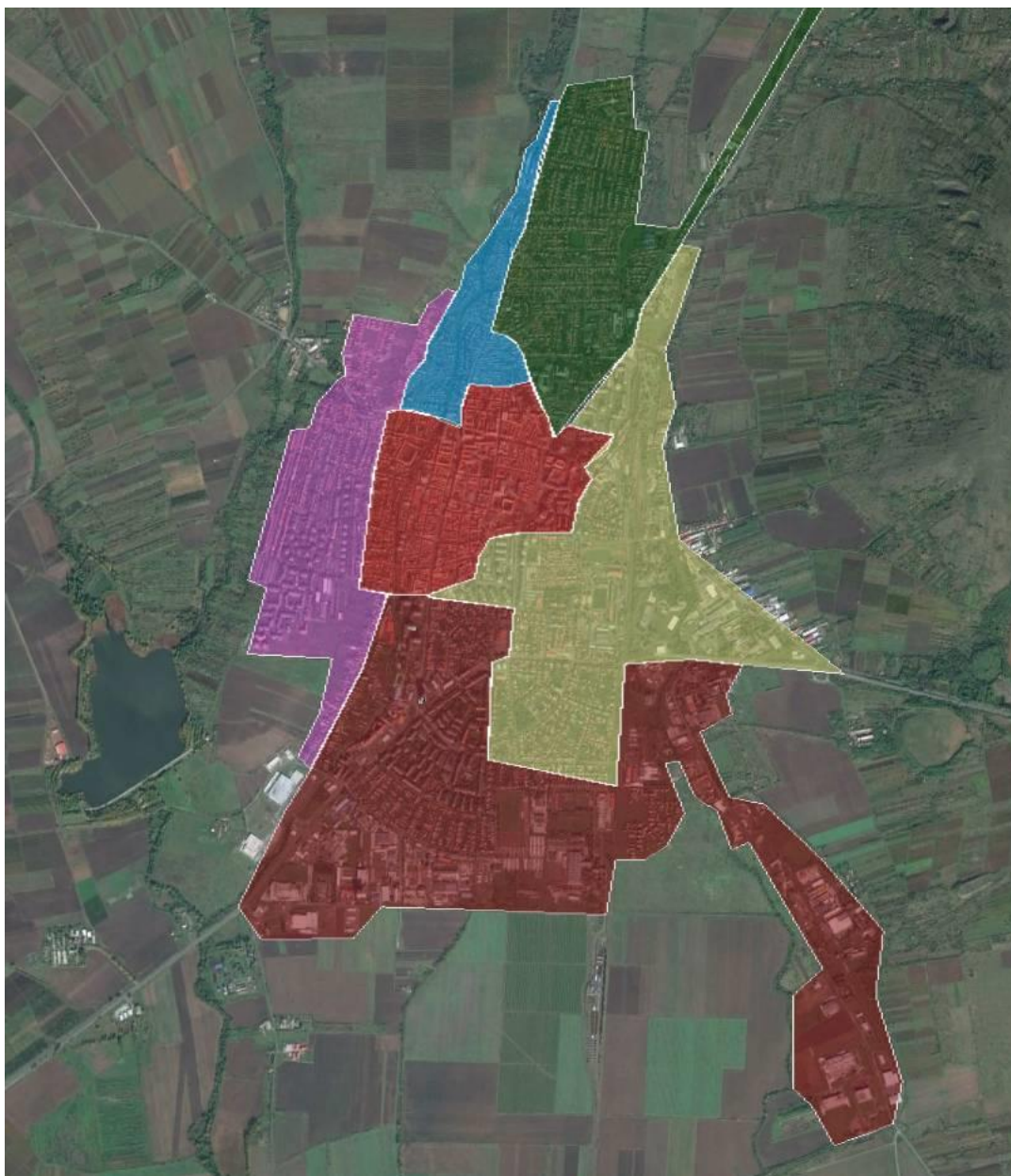
Az elmúlt időszakban létrejött az Ipari Park II. elnevezésű ipari jellegű gazdasági terület. A MIAS Hungary Kft. telephelye (volt Fűszért-telep) és környéke, a volt KAEV telephely mögötti terület, valamint az ún. Keleti iparterület részterületek alkotják. A MIAS-telephely tervezett bővítését a Kormány nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházássá nyilvánította. Az Ipari Park II. terület összekapcsolható a meglévő ipari parkkal.

Dél-Keleti Iparterület: A Gyöngyösi Várostérség Fejlesztő Kft. által benyújtott „TOP-1.1.1-16 Ipari parkok, iparterületek fejlesztése” pályázat támogatást nyert. A nyertes pályázat keretében a 10 ha-os akcióterületen iparterület kialakítására nyílik lehetőség, melyhez a Déli külhatár utca folytatásaként iparterületi feltáró út, kamionforduló, a Karácsondi útra történő kicsatlakozás, átereszt, valamint a közműhálózat is kiépítésre kerül. A városban található további ipari jellegű gazdasági területek is (Keleti iparterület, Déli iparterület, Pipis-hegyi iparterület /volt MEV terület/, Szurdokpart úti iparterület)

Gyöngyöstől északra lévő külterületeken jelentős (1 858 ha) nagyságú erdőterület található, mely az igazgatási területnek csaknem felét teszi ki. Az erdőterületek döntően állami tulajdonban vannak. Az erdőterületek közjóléti, gazdasági és gyógyászati-gyógyüdülési feladatokat látnak el.

A várostól délre található mezőgazdasági területek az igazgatási terület ¼-ét teszik ki, szabdalt elhelyezkedésük nagyüzemi gazdálkodásra nem alkalmas. A szántóterületek átlagos aranykorona értéke 26,13 AK. A megye jó minőségű területei közé tartoznak, de területi adottságuk miatt művelésük nem ideális. A város és az erdőterületek közötti szőlő- és gyümölcsös területek kiemelkedően jó minőségűek (62,64 AK).

Az alábbi ábra Gyöngyös központi településrészének településszerkezeti egységeit ábrázolja a város Integrált Településfejlesztési Stratégiája alapján:

Gyöngyös központi településrésze településszerkezeti szempontból az alábbi egységekre bontható:

1. Városközpont	4. Keleti városrész
2. Északi városrész	5. Déli városrész
3. Észak-nyugati városrész	6. Nyugati városrész

Gyöngyös demográfiai folyamatai

A *lakónépességet* úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. Ez a számadat, illetve a változás aránya megmutatja, hogy az adott településen mekkora lakónépességre vonatkoztatva kell áttekinteni az esélyegyenlőség megvalósulását.

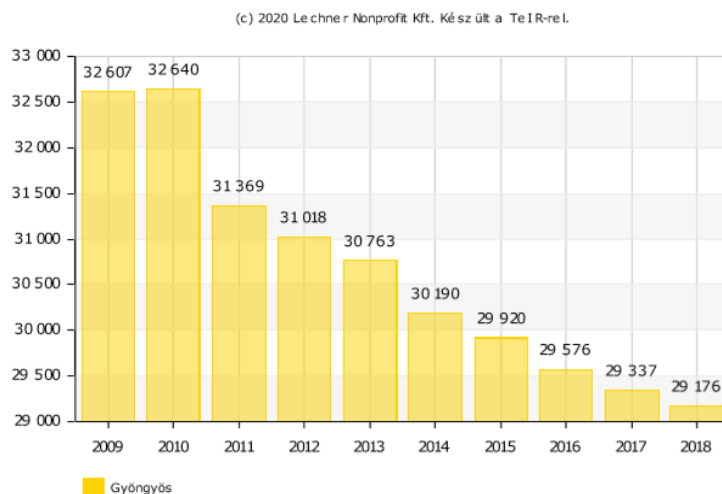
Az 1980-as összeíráskor a város lakosainak száma 36 828 fő volt. 1990-ben a lakónépesség száma 37 304 fő. Gyöngyös lakónépessége (ld. 1. számú táblázat) 2007-ben 32 733 fő volt, 2017. január 1-re 29 465 főre csökkent. A statisztikai adatok alapján a lakónépesség csökkenése az elmúlt évtizedben is folyamatos, 10 %-os mértékű volt.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2007	32733	
2008	32546	99,43%
2009	32607	100,19%
2010	32640	100,10%
2011	32385	99,22%
2012	31018	95,78%
2013	30763	99,18%
2014	30190	98,14%
2015	29920	99,11%
2016	29576	98,85%
2017	29337	99,19%
2018	29176	99,45%
2019	28587	97,98%

(Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, önkormányzati adatok)

Az állandó népesség körébe az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk), vagy, hogy az összeírás eszmei időpontjában jelen voltak-e.

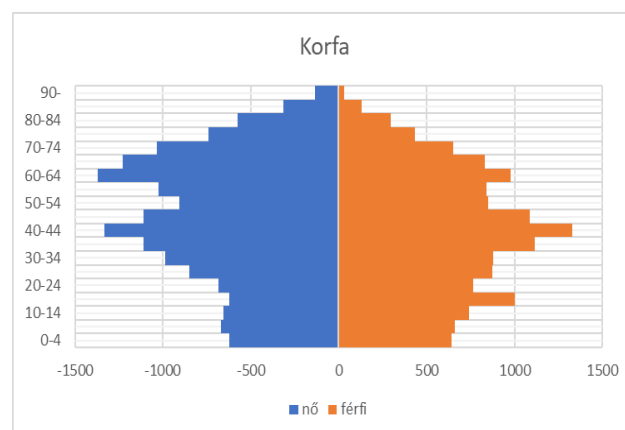
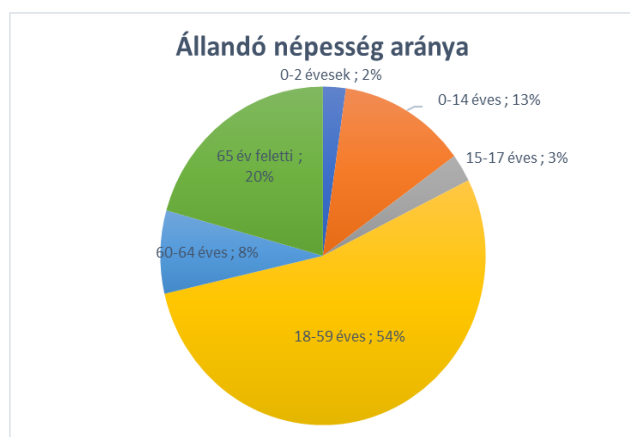
2.1. számú táblázat - Állandó népesség (2017. évvégi adatok)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma	15 685	13 780	29 465	53,23%	46,77%
0-2 évesek			699	2,32%	
0-14 éves	1 856	1 960	3 816	48,64%	51,36%
15-17 éves	382	410	792	48,23%	51,77%
18-59 éves	8 078	8 050	16 128	50,09%	49,91%
60-64 éves	1 363	982	2 345	58,12%	41,88%
65 év feletti	4 006	2 378	6 384	62,75%	37,25%

(Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

2019. év adatai

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma	15 241	13 346	28 587	53,31%	46,69%
0-2 évesek			648		
0-14 éves	1 776	1 839	3 615	49,13%	50,87%
15-17 éves	352	426	778	45,24%	54,76%
18-59 éves	7 699	7 733	15 432	49,89%	50,11%
60-64 éves	1 210	887	2 097	57,70%	42,30%
65 év feletti	4 204	2 461	6 665	63,08%	36,92%

Az állandó népesség (ld. 2.1. számú táblázat) tekintetében megállapítható, hogy a nemek életkor szerinti megoszlása változó. Az országos átlaghoz hasonlóan a fiúgyermek és a fiatal felnőtt férfiak száma jóval magasabb, mint az azonos életkorú nők száma, míg az aktív korú nők száma magasabb, mint az aktív korú férfiak száma. Az arány a 18-59 éves korosztálynál fordul meg. A férfiak halálozási aránya nagyobb mértékben nő, mint a nőké. Ebből jól látható, hogy a nők várható élettartama jóval magasabb, hosszabb ideig képesik a város lakosságának aktív részét. Ennek a tendenciának a javítása érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a férfi lakosság minél szélesebb körében az egészségügyi szűrővizsgálatok szervezésére.

A város korösszetétele azt tükrözi, hogy Gyöngyösön is folyamatosan csökken a gyermekkorúak száma és aránya. Az aktív korosztály létszáma is csökkenő tendenciát mutat. Az életkor örömdetesen meghosszabbodik, emiatt lassú ütemben, de nő a 60 év feletti korosztály létszáma.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	421	299	-122
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	452	312	-140
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	466	318	-148
Összesen	1 339	929	-410

(Forrás: TEIR - KSH Népszámlálási adatok)

Az öregedési index az idős korú népességnek (65+) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. A népesség korösszetétele változásának és az előregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

Az indexet úgy számítjuk ki, hogy a 65 év felettieket elosztjuk a 0-14 évesekkel, és ezt megszorozzuk százal. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiek vannak többen, és a település előregedő. A kétféle helyzet legegyszerűbben esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népességszerkezet esetén a gyerekek, addig az öregedő esetén az idősek fokozottabb ellátására van szükség.

Gyöngyös viszonylatában ez a szám (ld. 3. számú táblázat) 2008-ban még 129,8 % volt, amely 2012-re 142,6%-ra, 2017-re pedig már 167,3 %-ra emelkedett.

Ez az elmúlt 5 évben 24,7 %-os, míg egy évtizedet tekintve 37,5 %-os növekedést jelent. Jó látható, hogy Gyöngyös városnak is szembe kell néznie a népesség öregedésének problémájával. Évről évre egyre kisebb létszámú korosztályok lépnek be a munkaerőpiacra, miközben a 60 év felettiek száma lassan, de stabilan növekszik.

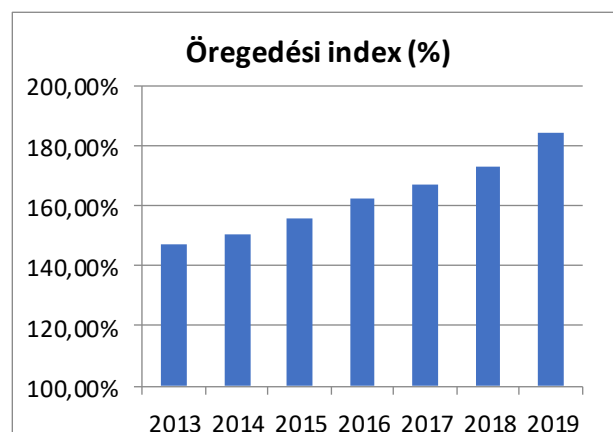
A gyerekek alacsony számossága nem jelenti azt, hogy ők ne igényelnének fokozott figyelmet, különösen akkor, ha a gyermekek hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetűek, vagy szüleik alacsony jövedelműek, mélyszegénységben élők.

Összevetve a lakosság korcsoportok szerinti eloszlását és az állandó lakosságszám alakulását elmondható, hogy Gyöngyös város lakosságának demográfiai folyamatai előregedő települést mutatnak.

Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2013	5 968	4 047	147,47%
2014	6 048	4 011	150,79%
2015	6 212	3 981	156,04%
2016	6 292	3 867	162,71%
2017	6 384	3 816	167,30%
2018	6471	3742	172,93%
2019	6665	3615	184,37%

(Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

A belföldi vándorlásokat úgy tudjuk kiszámolni, hogy az odavándorlásból kivonjuk az elvándorlást. Ez az adat az adott település vonzerejét mutatja, Gyöngyös város esetében a 9 évre rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy mivel csak negatív előjelű érték szerepel a táblázatban, így a település vonzereje alacsony (ld. 4. számú táblázat).

Az oda- és elvándorlás egyenlegének kedvező irányba ható megváltoztatását, a város vonzóbbá tételét szolgálja mind a letelepedés, mind a turizmus területén Gyöngyös Város Önkormányzata, illetve a településen és környékén működő civil szervezetek ezirányú tevékenysége is.

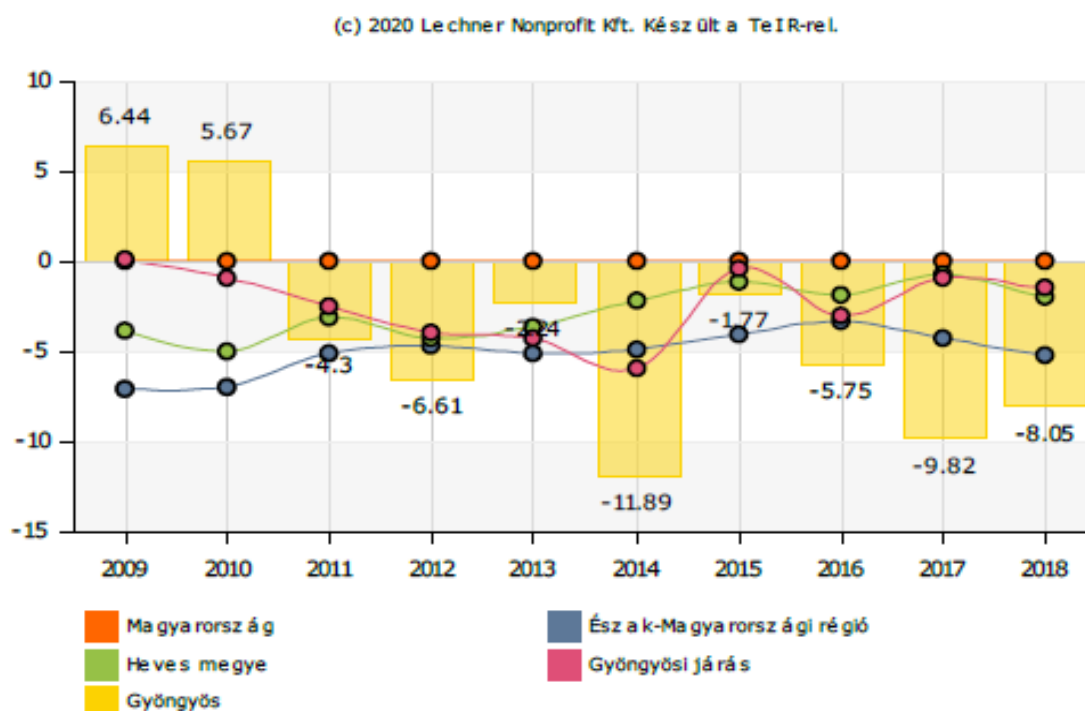
Az elvándorlások száma folyamatos emelkedést mutat, de emellett emelkedik az idevándorlások száma is, mely elsősorban Gyöngyös és vonzáskörzete gazdasági erejének, infrastrukturális, idegenforgalmi, kulturális fejlődésének és fellendülő munkahelyteremtésének köszönhető.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma
2008	679	852	-173	-5,32
2009	728	759	-31	-0,95
2010	648	677	-29	-0,89
2011	630	777	-147	-4,54
2012	550	668	-118	-3,7
2013	511	622	-111	-3,6
2014	657	790	-133	-4,38
2015	626	693	-67	-2,22
2016	771	933	-162	-5,45
2017	na.	na.	0	na.
2018	725	976	-251	-8,64

(Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

Vándorlási egyenleg (ezrelék): Az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete, ezer lakosra vetítve.

A népességet meghatározó folyamatok közül országos viszonylatban is számottevően csökkent a születések száma és nőtt a halálozásoké. A népesség fogyásának elsődleges okai az alacsony és csökkenő születési arány, a természetes fogyás Gyöngyösön is nagyobb mértékű, mint a természetes szaporodás.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	293	455	-162
2009	279	410	-131
2010	273	407	-134
2011	275	384	-109
2012	248	403	-155
2013	240	390	-150
2014	258	419	-161
2015	242	430	-188
2016	235	421	-186
2017	232	na	na.
2018	232	454	-222
2019	na.	na.	

(Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

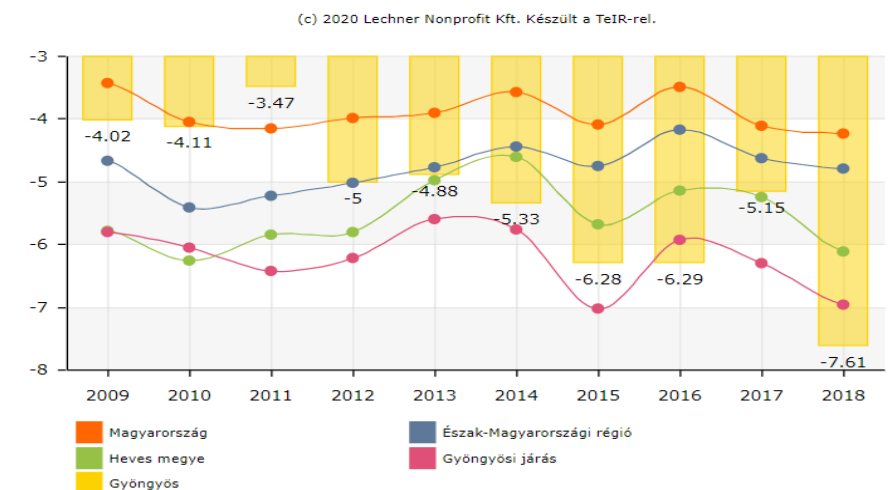
A természetes szaporodás tekintetében az élve születések száma önmagában is csökkenést mutat az elmúlt években. Az élve születés csökkenésével párhuzamosan a halálozások száma is csökken, ebből is megállapítható, hogy a lakosság elöregedése jellemző.

Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)

Az élve születések és a halálozások különbsége ezer lakosra vetítve

Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)

Az élveszületések és a halálozások különbsége ezer lakosra vetítve.

Az országos tendenciát meghaladva (2017-ben országosan 18 százalékkal nőtt a természetes fogyás), Gyöngyösön és a Gyöngyösi járásban az állandó népesség természetes fogyása az elmúlt három évben valamennyi viszonyítási tartományhoz képest nagyobb arányú volt.

2020. évi felülvizsgálat megállapításai:

A fellelhető adatokkal kiegészített táblázatok, grafikonok azt szemléltetik, hogy Gyöngyös továbbra is az elöregedő települések közé tartozik. Lassuló mértékben, de csökken a

gyermekkorúak száma és aránya. Az aktív korosztály létszáma is csökken, miközben az életkor öröndetesen meghosszabbodik, nő a 60 év feletti korosztály létszáma. Az elvándorlások száma folyamatos emelkedést mutat, emellett stagnál az idevándorlások száma.

A természetes szaporodás nem éri el a természetes fogyás mértékét, mind Gyöngyös, mind a gyöngyösi járás lakosság száma országos átlagot meghaladó mértékben fogy.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése az önkormányzatnak hosszú távú érdeke, hiszen azt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a jó minőségű szolgáltatásokra függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a származása vagy anyagi helyzete.

Gyöngyös városára egész történelme során jellemző volt befogadó szellemisége, és polgárainak egymás iránti tisztelete és türelme. Munkájukkal, összefogásukkal létrehoztak egy emberi léptékű, élhető, szellemi, kulturális hagyományokkal rendelkező, a gazdasági fejlődés lehetőségét magában hordozó várost.

Gyöngyösön a különböző nemzetiségek, vallások, generációk mindig békében éltek egymás mellett, egymás értékeinek elismerésével, közös teljesítményükkel hozták létre a mai fejlődő várost. A nehéz történelmi időkben és a tűzvészek utáni gyors talpra állást a más-más szellemiségű emberek összefogása nagyban segítette.

Gyöngyös Város Önkormányzata – tekintet nélkül polgárainak nemzetiségére, vallására, nemére vagy életkorára – a továbbiakban is biztosítani kívánja az egyenlő bánásmódhoz és az esélyegyenlőséghez való jogot mindenki számára. A szolidaritás, az igazságos esélyteremtés olyan értékek, amelyek garantálása az önkormányzat alapvető célkitűzése.

Az önkormányzat az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során kiemelt figyelmet fordít a mélyszegénységben élők, a romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők helyzetére, igényeire, fontos küldetésékként fogalmazva meg az említett célcsoportok életminőségének, körülményeinek javítását és esélyegyenlőségének biztosítását.

Értékként és egyben küldetésként jelenik meg a szociális, közösség-fejlesztési, oktatási, egészségügyi és foglalkoztatási beavatkozási területek összehangolása és egyéni szükségletekre való alkalmazása szolgáltatás-nyújtáson és egyéni esetmegoldásokon keresztül.

Célként fogalmazódik meg, a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű lakók közösség társadalmi felzárkóztatása, integrációja.

Gyöngyös Város Önkormányzata törekvései megjelennek az aktív korú lakosság képzettségi szintjének, a foglalkoztatási helyzetnek a javítása területén. Fontos cél továbbá a társadalmi felzárkóztatást segítő, különösen oktatási, képzési és foglalkoztatási programokba való bekapcsolódás elősegítése, az iskoláskorú gyermekek iskolai előrehaladási esélyeinek, tanulmányi eredményeinek és szabadidő eltöltési lehetőségeinek javítása.

Gyöngyös város az Esélyegyenlőségi Programmal azon szándékát kívánja kifejezni a fogyatékkal élők, gyermekek, időskorúak, aktív korú felnőttek, nők, mélyszegénységben élők, romák tekintetében, hogy aktív segítségnyújtással, az érintett szervezetek bevonásával és közösségi összefogással esélyt kíván teremteni többek között a foglalkoztatás, lakhatás, az egészségügyi ellátás, az oktatás, nevelés és a szociális gondoskodás eléréséhez, az egyenlő bánásmód követelményének teljesüléséhez.

Gyöngyös város küldetése, hogy olyan település legyen, ahol érvényesül az elsődleges alapelv, mely szerint minden embert egyenlőnek kell tekinteni. Törekedni kell arra, hogy közvetlen vagy közvetett diszkrimináció, hátrányos megkülönböztetés senkit ne érjen.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Gyöngyös Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzet-elemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az állami intézmények fenntartóival.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges cél számba venni a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók (mélyszegénységben élők/romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők) számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a beavatkozási területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. Fontos cél továbbá, hogy számba vegyük azokat a városban található szegregátumokat vagy szegregációval veszélyeztetett területeket, amelyeken javasolt olyan komplex beavatkozások végrehajtása, amelyek alkalmasak a szegregációs folyamatok megfékezésére, a terület infrastrukturális és társadalmi felzárkóztatására, illetve az ott élők hatékony integrációjára.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (a továbbiakban: HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Az Intézkedési Terv a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét változásokat eredményeznek a célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása érdekében. Lényeges eleme, hogy rögzíti a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikáció fontosságát. Cél olyan együttműködési rendszer felállítása, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését Magyarország Alaptörvénye XV. cikkének, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete,
- és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a:
 - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.),
 - a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.),
 - a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.)
 - a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fogytv.),
 - a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Netv.),
 - az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Eatv.),
 - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.),
 - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) előírásaira.

Az Ebktv-ben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásának megfogalmazása szerint „valljuk az elesettek és a szegények megsegítésének kötelességét”. Az Alaptörvény XV. cikke tartalmazza a törvény előtti egyenlőséget, a megkülönböztetés tilalmát. Ez az egyenlőség és tilalom általános, azonban nem zárja ki az esélyegyenlőség kiküszöbölésére irányuló intézkedéseket. Sőt, külön védelmet igénylő csoportként emeli ki a nőket, az időseket és a fogyatékossgal élőket, valamint kimondja, hogy az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel is segíteni kell.

Az Alaptörvény ezen elveit az összes, az Önkormányzat által alkotott rendelet magában hordozza.

Valamennyi célcsoport számára – önkormányzati rendeletek alapján – többféle pénzbeli és természetbeni támogatás érhető el.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. évben jelentős mértékben átalakult. Az átalakítást érintő fő szabályozási elemek 2015. március 1-jén léptek hatályba. Az állam és az önkormányzatok közötti feladat-megosztás a szociális ellátások biztosítása területén átalakult. Ketté váltak az állami és az önkormányzati felelősségi körbe tartozó ellátások. Az állam nyújtja a jövedelempótló, míg az önkormányzatok a lakhatáshoz, megélhetéshez szükséges ellátásokat.

Az Önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

Gyöngyös város az Szt. szerint a következő szolgáltatások biztosítására kötelezett:

- étkeztetés,
- házi segítség nyújtás,
- családsegítés,
- idősek nappali ellátása,
- egyéb nappali ellátás,
- átmeneti ellátás.

Gyöngyös város a Gvyt. szerint pedig az alábbi ellátásokat biztosítja:

- gyermekjóléti szolgálat,
- bölcsőde,
- gyermekek átmeneti otthona,
- családok átmeneti otthona.

Gyöngyös Város Önkormányzata által biztosított személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról Gyöngyös Város Képviselő-testületének a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról szóló 21/2011. (VI.30.) önkormányzati rendelete rendelkezik, melyek értelmében Önkormányzatunk által biztosított személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások körébe tartoznak az alábbi szolgáltatások:

Szociális alapszolgáltatások:

- a) étkeztetés,
- b) házi segítségnyújtás,
- c) családsegítés,
- d) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- e) támogató szolgáltatás,
- f) pszichiátriai és szenvedélybetegek közösségi ellátása,
- g) időskorúak nappali ellátása,
- h) fogyatékosok nappali ellátása,
- i) hajléktalanok nappali ellátása,
- j) pszichiátriai betegek nappali ellátása,
- k) szenvedélybetegek nappali ellátása.

Szociális szakosított ellátások:

- a) ápolást gondozást nyújtó intézmény
 - aa) idősek bentlakásos otthona,
- b) átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény
 - ba) hajléktalanok éjjeli menedékhelye,
 - bb) hajléktalanok átmeneti szállása.

A fenti ellátási formák, szolgáltatások a Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása (továbbiakban: Társulás) által fenntartott Kistérségi Humán Szolgáltató Központ (a továbbiakban: KHSZK) szervezeti keretein belül működnek.

Az időskorúak átmeneti otthoni ellátása az idősek gondozóháza a Magyar Máltai Szeretetszolgálat fenntartásában működik.

A Gvyt. és annak végrehajtásáról szóló 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet 2017. április elsejéig írta elő a gyermekjóléti alapellátásokról szóló önkormányzati rendelet felülvizsgálatát és szükség esetén módosítását.

Gyöngyös Város Képviselő-testületének a 14/2017. (III.31.) önkormányzati rendelete rendelkezik a gyermekjóléti alapellátásokról, valamint gyermekek napközbeni ellátását biztosító étkeztetés intézményi térítési díjáról. E rendelet célja, hogy meghatározza azokat a pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást

nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat, amelyek alkalmazásával az Önkormányzat segítséget nyújt a gyermekes családoknak a gyermek törvényben foglalt jogainak, érdekeinek érvényesítéséhez, gondoskodik a gyermek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, segítse a szülőket a gyermekükről való gondoskodásban, a hiányzó szülői gondoskodást pótolja.

Városunkban a gyermekjóléti alapellátások és a kapcsolódó intézményrendszer a jogszabályoknak megfelelően épül fel. A gyermekvédelmi törvényben meghatározott egyes ellátási formák közül az Önkormányzat a következő személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat nyújtja:

- a) gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) gyermekek napközbeni ellátása
 - ba) bölcsődei ellátás,
 - bb) családi bölcsőde,
 - bc) bölcsődei játszócsoport és időszakos gyermekfelügyelet,
 - bd) óvodai ellátás,
 - be) általános iskolai napközi ellátás,
- c) családok átmeneti otthona,
- d) gyermekek átmeneti otthona.

A fentiekben nevesített ellátások közül az a) és a c)-d) pontban meghatározott ellátásokat Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása, a be) pontban meghatározott ellátást az intézmények fenntartói biztosítják. Ezen szolgáltatásokról, igénybevételek szabályairól külön jogszabály rendelkezik.

A 20/2012. (IV.27) önkormányzati rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátásokról szól, célja, hogy kialakítsa a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátási formák, és az azokra való jogosultság feltételrendszerét, valamint érvényesítésének garanciális szempontjait, annak érdekében, hogy egyenlő elbánás alapján támogassa a gyermekjóléti ellátásra rászorulókat, és részükre azonos színvonalú ellátást biztosítson.

A Képviselő-testület 21/2005. (I.27.) önkormányzati határozata alapján 2005. április 1-től Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása fenntartásában működő Család és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ nyújtja a gyermekjóléti szolgáltatást. A Családok Átmeneti Otthona 2005. április 1-től a Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása fenntartásában működik. A Gyermekek Átmeneti Otthona pedig 2008. május 26. napjától működik a Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása fenntartásában.

2015. február 28-ig a jegyző hatáskörébe tartozott a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, a rendszeres szociális segély és a lakásfenntartási támogatás megállapítása. 2015. március 1-jétől az aktív korúak ellátása a járási hivatal hatáskörébe került, a rendszeres szociális segély megszűnt, a lakásfenntartási támogatás megállapítása pedig a képviselő-testületi hatáskörbe tartozó települési támogatásba épült be. A járási hivatal hatáskörébe tartozik továbbra is – 2013. január 1-jétől – az időskorúak járadéka, az ápolási díj, az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás és a közgyógyellátásra való jogosultság megállapítása.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. évben jelentős mértékben átalakult. Az Szt. 2015. március 1-jén hatályba lépett változásait figyelembe véve Gyöngyös Város Önkormányzatának Képviselő-testülete megalkotta a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 9/2015. (II.27.) önkormányzati rendeletét.

A Rendelet tartalmazza a Gyöngyös városban élő családok/személyek részére adható pénzbeli és természetbeni juttatásokat. 2015. március 1-jétől a kötelezően nyújtandó ellátások köréből kikerült a lakásfenntartási támogatás, az adósságkezelési szolgáltatás, és nem kötelező a méltányossági közgyógyellátás nyújtása sem. Az állami felelősségi körben nyújtott szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntenek az ún. települési, illetve rendkívüli települési támogatás keretében. Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás lett. Az önkormányzati segély is átalakult, a rendkívüli élethelyzetre tekintettel a rendkívüli települési támogatás keretében nyújtható támogatás.

A támogatási formákat a 3.3. pontban részletesen fejtjük ki.

Az Szt. 45. § (1) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy a képviselő-testület a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére települési támogatás keretében támogatást nyújthat. Az így megállapított települési támogatás (továbbiakban: méltányossági ápolási díj) a társadalombiztosítási tárgyú jogszabályok alkalmazásában ápolási díjnak minősül, ha az ellátás önkormányzati rendeletben szabályozott havi összege eléri az ápolási díj központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszegének a 80%-át (jelenleg 26 080 Ft-ot). Ebben az esetben folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. Az ápolási díjban részesülő személy az ellátás után nyugdíjárulék vagy magán-nyugdíjpénztári tagság esetén tagdíj fizetésére kötelezett. 2017. évben 5 fő részesült a támogatásban.

A Képviselő-testület által elfogadott ún. új lakásrendelet az Önkormányzat tulajdonában lévő lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletének szabályairól, a lakberek mértékének megállapításáról szóló 1/2013. (II.4) önkormányzati rendelet. A rendelet célja, hogy megállapítsa az Önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadásáról szóló törvényben nem szabályozott bérbeadásoknak részletes feltételeit és eljárási rendjét, biztosítva ezzel a lakásokkal és a helyiségekkel való eredményes gazdálkodást. A rendelet hatálya kiterjed Gyöngyös Város Önkormányzata tulajdonában lévő minden lakásra, szobabérletre és nem lakás céljára szolgáló helyiségre. Nem terjed ki a rendelet hatálya az Önkormányzat tulajdonában lévő azon lakásokra, illetve nem lakás célú helyiségekre, amelyeket az Önkormányzat meghatározó befolyása alatt álló gazdasági társaságok, az Önkormányzat fenntartásában lévő költségvetési intézmények, vagy más fenntartó által fenntartott költségvetési intézmények részére a feladataik ellátásához az Önkormányzat használatba adott. Ezen esetekben a használók a lakás és helyiség bérbeadásának feltételeit önállóan határozzák meg, amelyhez a Képviselő-testület határozatában előírhatja a hasznosítás egyes feltételeit.

Gyöngyös Város Képviselő-testületének a lakástulajdon megszerzésének helyi támogatásáról szóló 5/1996. (II.22.) önkormányzati rendelete célja, hogy az arra rászoruló fiatal családok részére az első közös, egyedülálló részére az első lakástulajdon megszerzéséhez pénzügyi támogatást nyújtson.

Gyöngyös Város Képviselő-testületének a „LAKÁSÉRT ÉLETJÁRADÉK” programról szóló 30/2008. (XI.25.) önkormányzati rendelete értelmében Gyöngyös város közigazgatási területén lakástulajdonnal – magántulajdonban levő házasingatlan-tulajdonnal, társasházi vagy lakásszövetkezeti lakástulajdonnal – rendelkező, 65. életévét betöltött magánszemélyek életjáradéki szerződést köthetnek Gyöngyös Város Önkormányzatával amennyiben a rendeletben részletezett feltételeknek megfelelnek.

Gyöngyös Város Képviselő-testülete az egészségügyi közszolgáltatások nyújtásáról, valamint az orvosi tevékenység végzésének formáiról szóló 2001. évi CVII. törvény 25. § (7) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján megalkotta az egészségügyi alapellátás körzeteiről szóló 39/2016. (XII.16.) önkormányzati rendeletét. Területi ellátási kötelezettség alapján az egészségügyi ellátást a háziorvosok, a házi gyermekorvosok és a fogszakorvosok nyújtják.

A Képviselő-testület a helyi szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe veszi.

Az Önkormányzat 2016. évtől minden költségvetésében 1 millió forint keretet biztosít a városban megvalósuló esélyteremtést szolgáló kezdeményezésekre. Az Önkormányzat támogatást nyújt az Intézkedési Tervben kitűzött célok megvalósításához. A megvalósítók köre a felelősként, együttműködőként megjelölt intézmények és szervezetek.

2020. évi felülvizsgálat megállapításai:

Az Szt. 45. § (1) bekezdés b) pontja szerint a képviselő-testület a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére települési támogatás keretében támogatást nyújthat. Az így megállapított települési támogatás (továbbiakban: méltányossági ápolási díj) a társadalombiztosítási tárgyú jogszabályok alkalmazásában ápolási díjnak minősül, ha az ellátás önkormányzati rendeletben szabályozott havi összege eléri az ápolási díj központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszegének a 80%-át (jelenleg 26 080 Ft-ot). Ebben az esetben folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. Az ápolási díjban részesülő személy az ellátás után nyugdíjárulék vagy magán-nyugdíjpénztári tagság esetén tagdíj fizetésére

kötelezett. 2017. évben 5 fő részesült a támogatásban. Változás 2020.01.01-től: az ápolási díj alapösszegének 80%-a jelenleg 31 459 Ft. 2020.07.01-től: az ápolási díjban részesülő személy az ellátás után magánnyugdíjpénztári tagság esetén tagdíj fizetésére NEM kötelezett.

Gyöngyös Városi Önkormányzat 2016-2019 években évi 1 millió forinttal támogatta a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében vállalt feladatok megvalósítását.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Ebben a fejezetben azon jogszabályi rendelkezéseket ismertetjük, amelyek koncepciók, tervek elkészítését írják elő az önkormányzatok számára.

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. §-a értelmében a jegyző által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester október 31-ig benyújtja a képviselő-testületnek, melyet a testület rendelet formájában hagy jóvá. A szabályozás értelmében Gyöngyös Város Önkormányzatának Képviselő-testülete is minden évben elfogadja költségvetési koncepcióját, melyből közép és hosszú távú tervek is kiolvashatók egyes, a helyi esélyegyenlőség szempontjából releváns célcsoportok tekintetében.

A város 2018. évi költségvetési rendelete az előirányzatok között nevesíti egyebek mellett a szociális pénzügyi ellátásokat és kapcsolódó kiadásokat, a szociális jellegű feladatok támogatását, az egészségügyi feladatokat, a közfoglalkoztatási feladatok támogatását, a szünidei gyermekétkeztetést, az időügyi feladatokat, illetve az ifjúságpolitikát és drogprevenciót. Ugyancsak megjelennek a rendeletben azok a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló fejlesztések, beruházások is, amelyeknek a megvalósulása fontos előrelépést fog eredményezni az esélyegyenlőség terén is. Ilyen, a közeljövőben megvalósuló beruházás többek között például a bölcsőde fejlesztés. Az említett, az esélyegyenlőség biztosításával összefüggő költségvetési tételek, illetve a rendeletben ugyancsak nevesített támogatási keretek finanszírozása mellett az esélyegyenlőségi tevékenységek pénzügyi háttérének megteremtését szolgálja az is, hogy a költségvetési rendeletben ugyancsak szereplő bizottsági, polgármesteri, alpolgármesteri és képviselői keretek pályázati keretösszeget biztosítanak elsősorban a nonprofit szféra képviselői számára.

Az Önkormányzat az Szt. rendelkezéseinek megfelelően új Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciót fogadott el a 2017-2019-es időszakra. Gyöngyös Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója felülvizsgálatára negyedik alkalommal került sor. Célja: A város minden lakója számára legyenek elérhetőek azok a jogszabályban előírt szolgáltatási ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, a minőségi ellátást biztosítják. A szociális szféra magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat az arra rászorulóknak. A Koncepció felülvizsgálatát nem csak a törvényi előírás indokolta, hanem a szakági jogszabályok folyamatos változását követve az Önkormányzat által szervezett szociális szolgáltatásokat érintő szervezési változás is.

Az Möt. 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti. A gazdasági program, fejlesztési terv - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

Gyöngyös Város Képviselő-testülete a 374/2015. (XI.30.) önkormányzati határozatával fogadta el a 2015-2019 időszakra szóló Gyöngyös Város Gazdasági Programját. A dokumentum azokra a tényezőkre, szegmensekre, fejlesztési lehetőségekre, célokra koncentrál, amelyekre az önkormányzatnak hatása van a 2015-2020-as időtávon. A jelenlegi gazdasági helyzetben, az átalakuló közigazgatási, önkormányzati, szabályozási és fejlesztéspolitikai környezetben a város egy olyan Gazdasági Programot kívánt megfogalmazni, mely figyelembe veszi a megjelenő új igényeket és kihívásokat, a 2014-2020-as uniós akciótervi időszak prioritásait és – a különböző fejlesztéseket lehetővé tevő – támogatási felhívásait, valamint az önkormányzatának pénzügyi lehetőségeit. A dokumentum olyan célokat, feladatokat és programokat fogalmaz meg, melyek reálisan teljesíthetők vagy elindíthatók annak érdekében, hogy a 2020 utáni időszakra a jelenleginél magasabb gazdasági potenciállal bírjon Gyöngyös és térsége, illeszkedve a 2014-2020 támogatási időszak térségi,

decentralizált gazdaságfejlesztési törekvéseknek megfelelően, a foglalkoztatottság növelése és a munkavállaló lakosság helyben boldogulásának biztosítása érdekében.

Az Szt. 92. §-a szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. A módosított Szt. 132. § (4) bekezdésének g) pontja ad felhatalmazást az önkormányzatnak arra, hogy rendeletben szabályozza a települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait. Az Szt. 134/E. §-a értelmében született meg Gyöngyös Város Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióját a 2017-2019. időtartamra, mely az önkormányzat esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységének egyik alappillére. A törvényi kötelezettség teljesítésén túl a koncepció elkészítésének elsődleges célja, hogy a város minden lakója számára legyenek elérhetőek olyan (jogszámban rögzített) ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és a minőségi ellátást biztosítják. További cél, hogy a szociális szféra működése magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak, és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat az érintettek számára. A koncepció számos olyan témát és szakterületet tekint át rendkívül magas szakmai színvonalon - ugyanakkor nem nélkülözve az esetlegesen javításra szoruló területek objektív bemutatását sem -, amelyek az esélyegyenlőség biztosításával nagyon szorosan összefüggenek.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat a településrendezési feladatát a településfejlesztési koncepciójának, integrált településfejlesztési stratégiájának és a településrendezési eszközeinek (településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat) elkészíttetésével és azok elfogadásával látja el. Mindezek értelmében Gyöngyös Város Önkormányzata is rendelkezik ezen településfejlesztési dokumentumokkal, illetve településrendezési eszközökkel.

Ugyancsak az Étv. 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról vagy az új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A tízévenkénti szükséges felülvizsgálat során gondoskodni kell az időközben történt módosítások egységes tervbe foglalásáról. Gyöngyös Város Önkormányzata Településszerkezeti terve 2005. évben került elfogadására. A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 45. § (1) bekezdése értelmében meglévő településrendezési eszközeink 2019. december 31-ig alkalmazhatók. Az új településrendezési eszközök készítése – az új településszerkezeti tervvel - még az idei évben elkezdődik, befejezésüket – az új helyi építési szabályzattal - a jövő év végi határidőig tervezzük.

Az Étv. tér ki arra is, hogy a **Településfejlesztési Koncepció** a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közsféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli. Gyöngyös **Integrált Városfejlesztési Stratégiával** rendelkezik. Az Integrált Városfejlesztési Stratégia kijelölte azokat a városrészeket, amelyeken belül az akcióterületek lehatárolása lehetőséget teremt a városnak a fejlesztési elképzeléseit rangsorolni, reális intézkedési és megvalósítási terveket hozzájuk rendelni, pályázati források lehívásával hozzájárulni a fejlesztések finanszírozásához. Integrált Városfejlesztési Stratégia része az **Antiszegregációs program**. Az Anti-szegregációs Terv elsősorban területi dimenzióban, a szegregációs folyamatok

szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét a településen. Célja, hogy a város felemelje azon területeit, ahol a szegregáció fellelhető, illetve ahol a szegregátumokban élő lakosság helyzete nagy mértékben elmarad a kívánttól; az elemzés eredményeként pedig kidolgozzon egy olyan hosszú távú programot, mely segít a területi szegregáció oldásában.

Gyöngyös Város Önkormányzata 2015-ben döntött a településfejlesztési dokumentumainak aktualizálásáról. Párhuzamosan készült el különböző időtávokra a város településfejlesztési koncepciója, a településfejlesztési stratégiája, gazdasági programja, illetve a város egyes részeire vonatkozóan a településrendezési eszközök módosítása. A Településfejlesztési Koncepció jóváhagyására a 414/2015. (XII.17.) önkormányzati határozattal került sor. A város hosszú távú célja a városlakók életminőségének javítása, melynek érdekében a gazdaság és a közigazgatás hatékonyságát növeli, figyelembe véve a természetes környezet fenntartását és védelmét, valamint a város és az üdülőhelyek karaktermegőrző fejlesztését. Cél továbbá, hogy Gyöngyös a térségben betöltött szerepét megtartva, ártértelemezve működjön együtt környező településekkel, éljen a járásszékhely adta lehetőségekkel. A település a lakossága számára biztosítsa a gazdasági, minőségi lakó, munka, infrastrukturális közösségi funkciókat, fekvését, adottságait kihasználva, szolgáltatásokat nyújtson térsége számára. A településhierarchiában betöltött jelenlegi szerepét megtartva működjön együtt a közeli településekkel. A településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok, települések fejlesztés tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát készítenek. Gyöngyös Integrált Településfejlesztési Stratégiával rendelkezik, elfogadására az 54/2016. (II.25.) önkormányzati határozattal került sor.

A köznevelésről szóló törvény az óvodai nevelés kivételével az állam gondoskodási kötelezettségét írja elő. A törvény értelmében az oktatásért felelős miniszter a köznevelési feladatok megszervezéséhez szükséges döntései előkészítése céljából a hivatal előterjesztése alapján a kormányhivatalok közreműködésével, valamint a helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével megyei szintű bontásban **feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet** készít, amelynek része a megyei szakképzési terv. A települési önkormányzat a köznevelés-fejlesztési tervhez adott véleményéhez beszerzi a településen működő köznevelési intézmények nevelőtestületei, a köznevelési intézményben közalkalmazotti jogviszony, munkaviszony keretében foglalkoztatottak közössége (a továbbiakban: alkalmazotti közösség), szülői és diákszervezeteinek véleményét. A hivatal a megyei szakképzési terv elkészítéséhez beszerzi a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter véleményét. A miniszter a köznevelés-fejlesztési tervet legalább ötévente értékeli és szükség szerint módosítja.

Gyöngyös Város Önkormányzata a társadalmi deszegregációs, integrációs, esélykiegyenlítő és növelő célkitűzései megvalósítása érdekében korábban Települési Esélyegyenlőségi Tervet készített, amely magába foglalta a Köznevelési Esélyegyenlőségi Helyzetelemzés és Intézkedési Terv dokumentumát. Az oktatási rendszer átszervezése miatt jelenleg már nem a város készíti a Köznevelési Esélyegyenlőségi Helyzetelemzést és Intézkedési Tervet, hanem az illetékes tankerületi központ.

Gyöngyös Város Önkormányzata mindezen tervek és stratégiák mellett Helyi Esélyegyenlőségi Programját a következőkben – a teljesség igénye nélkül – felsorolásra kerülő koncepciókra, tervek, programokra is alapozta:

- **Egészségügyi Fejlesztési Koncepció,**
- **Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció,**
- **Ifjúsági Koncepció,**
- **Droprevenció Stratégia.**

Az Önkormányzat a koncepciókat, programokat folyamatosan felülvizsgálja, a jogszabályi előírásoknak megfelelően a helyi igényeket, sajátosságokat figyelembe véve fogadja el azokat a Képviselő-testület. A település, illetve térség fent említett koncepciói, stratégiái fő céljuk mellett szolgálják az esélyegyenlőség megvalósítását is.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

A társulások esetén a társulási megállapodásban rögzített feladatok tekintetében kell feltárni a problémákat és meghatározni a szükséges intézkedéseket.

Gyöngyös Körzete Kistérség települési önkormányzati képviselő-testületei

- a kistérséghez tartozó települési önkormányzatok kapcsolat- és együttműködési rendszere szervezeti keretének biztosítására,
- a közszolgáltatások biztosítására, szervezésére, összehangolására, fejlesztésére, az egyes települések önkormányzatainak teljesítőképességét meghaladó önkormányzati feladat-hatáskör, valamint a közszolgáltatási rendszer közös, illetve térségi rendszerének kialakítására, szervezésére, összehangolására, működtetésére, fejlesztésére,
- a térség intézményrendszerének integrálására, feladatellátásának összehangolására, fejlesztésére,
- a feladatellátás feltétel- és forrásrendszerének koordinálására, fejlesztésére, a kistérség területének összehangolt fejlesztésére,
- a közigazgatási (államigazgatási) feladat- és hatáskörök ellátására, a közösségi szolgáltatások térségi szinten történő kiegyenlített, magas színvonalú és minőségű ellátása érdekében *társulási megállapodást* kötnek.

Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása tagja Gyöngyös Város Önkormányzata is. A Társulás székhelye Gyöngyös.

A helyi esélyegyenlőség szempontjából a társulási megállapodás mellett jelentős dokumentumnak tekinthető az *együttműködési megállapodás*, mely specifikusan tartalmazza a Társulás és az adott település közötti együttműködés részleteit. Itt kerül meghatározásra, hogy mely – az esélyegyenlőség szempontjából is releváns, célcsoportokhoz kapcsolható – feladatokat lát el társulási formában Gyöngyös Város Önkormányzata.

Ezen feladatok az alábbiak:

- családsegítés,
- gyermekjóléti szolgáltatások,
- gyermekek átmeneti ellátása,
- idősek, fogyatékosok bentlakásos ellátása,
- idősek, demens betegek nappali ellátása,
- időskorúak, demens betegek tartós bentlakásos ellátása,
- támogató szolgálat,
- pszichiátriai betegek közösségi alapellátása,
- szenvedélybetegek közösségi alapellátása,
- szenvedélybetegek nappali ellátása,
- pszichiátriai betegek nappali ellátása,
- fogyatékosággal élők nappali ellátása,
- szociális foglalkoztatás,
- hajléktalanok nappali ellátása,
- hajléktalanok Átmeneti ellátása,
- utcai szociális munka,
- szociális étkezés,
- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás keretében gondoskodik a háziiorvosi ügyeleti ellátásról. Az Orvosi Ügyelet Mikrotérségi Társulás tagjaként az alábbi önkormányzatok lakosai vehetik igénybe az ügyeleti ellátást: Abasár, Detk, Halmajugra, Ludas, Markaz, Nagyfüged, Visonta, Visznek, Adács, Vámosgyörk, Atkár, Pálosvörösmart és Gyöngyös város.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzéshez felhasznált adatok és információk gyűjtése többféle módszerrel történt. A vonatkozó jogszabályok, törvényi rendelkezések figyelembe vételét követően az Önkormányzat rendeletei, határozatai, elkészült koncepciói, valamint dokumentumai kerületek feldolgozásra. Az Esélyegyenlőségi Program elkészítéséhez szükséges információk többségében rendelkezésre álltak. Vannak azonban olyan területek, amelyről az információszerzés, adatgyűjtés nehézségekbe ütközött, mint pl. az időskorúak foglalkoztatása, vagy a nők esélyegyenlősége, munkahelyek akadálymentesítettsége. Az adathiányok tekintetében jellemző, hogy a fő irány, tendencia szinte minden célcsoport vizsgált adatai alapján megállapítható, a részletes, mélyebben a probléma mögé mutató adatok pedig partnerségi összefogással pótolhatók.

A rendelkezésre álló kutatások, ágazati beszámolók megállapításai, a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) adatai, a Területi Információs Rendszer (a továbbiakban: TeIR) adatai, az önkormányzat saját adatai, pályázatokhoz készített tanulmányok, felmérések, illetve a partnerek által szolgáltatott adatok, szakemberek tapasztalatai alapján Gyöngyös város esetében megalapozott és részletes HEP készülhet.

2020. évi felülvizsgálat megállapításai:

TOP-5.2.1-15 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok Gyöngyös városában c. pályázat megítélt támogatása 178 000 000 Ft, jelenleg megvalósítás alatt áll. A projekt szorosan összefügg az „Az észak-nyugati városrész tervezett rehabilitációja” című pályázattal, hiszen annak eredményeire épül. A megvalósítás során az észak-nyugati városrész városrehabilitációra kijelölt akcióterületén az integráció elősegítését biztosító tevékenységek valósulnak meg a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülettel konzorciumi formában. A projekt keretében közösségfejlesztési, folyamatos szociális munkával kapcsolatos, foglalkoztatást elősegítő, gyermekkori és formális oktatáson kívüli, egészségügyi, szolgáltatásokhoz való hozzáférést segítő, közbiztonságot javító programokat szerveznek, így segítve elő a rehabilitáció eredményeit

Az Önkormányzat a TOP-5.2.1-15-HE1-2016-00001 azonosítószámú pályázat megvalósítása keretében vállalta, hogy kidolgozza Gyöngyös Város Bűnmegelőzési Stratégiáját. A stratégiát 2019. januári elfogadása után májusban újra felülvizsgálta a Képviselő-testület.

Gyöngyös Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 2020. szeptember 24-ei testületi ülésén elfogadta öt évre szóló Gyermekvédelmi Koncepcióját, amely konkrét – évente felülvizsgálandó – cselekvési tervet tartalmaz. A koncepció a városban élő és tanuló gyermekek életminőségének javítása és a veszélyeztetettségének csökkentése, illetve megszüntetése érdekében a helyi szakemberek a tapasztalataikra építve, a város problémáit figyelembe véve készült.

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás keretében gondoskodik a háziorvosi ügyeleti ellátásról. Az Orvosi Ügyelet Mikrotérségi Társulást alkotó, alábbi önkormányzatok lakosai vehetik igénybe a központi orvosi ügyeleti ellátást: Abasár, Detk, Halmajugra, Ludas, Markaz, Nagyfűged, Visonta, Visznek, Adács, Vámosgyörk, Atkár, Pálosvörösmart és Gyöngyös város.

Az ügyeleti ellátás az állandó és nem állandó lakosokra, az ellátási területen átmenetileg idegenforgalmi céllal tartózkodó személyekre, valamint a felnőtt és a gyermek népességre egyaránt kiterjed.

A Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció felülvizsgálatára 2019. december 12-én került sor. A koncepcióban vállalt feladatként módosítani kellett a szociális ellátásokról szóló helyi önkormányzati rendeletet annak érdekében, hogy egyes súlyos betegségben (pl. szív-, érrendszeri-, cukorbetegségben) szenvedő személyek is részesülhessenek – jövedelmi és vagyoni helyzetre tekintet nélküli – krízistámogatásban.

3. Mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és

képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza.

Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális hátrányok és a kedvezőtlen társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

A létminimum összege azt mutatja, hogy mekkora jövedelem szükséges egy háztartásnak ahhoz, hogy biztosíthassa tagjai számára a folyamatos életvitellel kapcsolatos szerény – a társadalom adott fejlettségi szintjén még megfelelő – szükségletek kielégítését. Ez olyan jövedelem, amely az alapvető szükségleteken túli igények kielégítését is lehetővé teszi. Azaz, ha bármilyen váratlan kiadás szükséges, akár kisebb háztartási gép cseréje, vagy átmenetileg is betegség miatt jövedelem-kiesés lép fel, akkor nincsen erre fedezete a háztartásnak.

2017-ben a KSH által felvett háztartási statisztikai adatállomány adatai alapján a létminimum egy főre jutó összege: 90 450 Ft volt. Ez két keresős és két gyermeket nevelő háztartás esetében: 262 305 Ft.

Magyarországon 2017-ben ez alapján a háztartások 25%-a élt a létminimum háztartásra jutó összegét el nem érő bevételből. Ezek a háztartások nagyobb létszámúak, mint a létminimum felett élők, ezért a magyar társadalom 30%-a él olyan háztartásban, amelynek nincsen akkora háztartási szintű bevétele, amely fedezi a létminimum összegét.

Szegénységi arány a gyermekes háztartásokban: az egy háztartásra jutó átlagos jövedelem 60%-ánál kevesebb jövedelemmel rendelkezők aránya az összes azonos típusú háztartásban élő személyekhez viszonyítva.

Szegénységi arány a gyermekes háztartásokban háztartástípus szerint, %	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Egy felnőtt gyermek(ek)kel	39	28,5	33	25,7	28,1	28,1	28,2	33,2	32,4	37,5	37,5	31,2
Két felnőtt, 1 gyermekkel	14	11,6	11	10,2	10,5	12	12,3	12,8	13,9	13,3	13,1	16,2
Két felnőtt, 2 gyermekkel	18	14,3	16	15,5	14,6	13,9	13,3	12,3	14,1	14,3	13,7	12,2
Két felnőtt, 3 és több gyermekkel	33,2	28	28,7	31,1	27,8	35,4	34,4	35,6	33	27,6	25,2	14,2
Egyéb gyermekes háztartások	14,7	10	11	13,7	14,3	18,1	18,5	19,6	22,5	17,9	14,1	8,3

(Forrás: KSH)

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

2016-ben a magyarok 16,2%-a élt anyagi nélkülözésben, 2017-ben ez az adat 14,5 % (mélyszegénységben). A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él. 2017-ben, kibővített szempontok alapján végzett Eurostat vizsgálat alapján a magyarok 31,9 %-a számára bizonyultak elérhetetlennek az alábbiak: telik-e az elhasznált bútorok és ruhák cseréjére, egyszerre két pár cipőre (saját méretben), hetente egy kevés pénzre

nem létszükségleti kiadásokra, rendszeres kikapcsolódásra, havonta egyszer egy étel vagy ital elfogyasztása barátokkal, családdal, illetve internet-hozzáférésre.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

A szociális körülmények javítását célzó, a szociális, gyermekjóléti, foglalkoztatási ellátásokhoz való hozzáférés lehetőségeit az alábbi törvényi rendelkezések segítik:

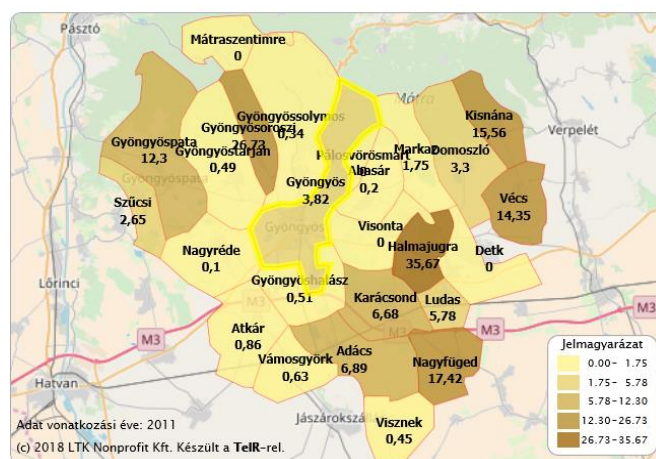
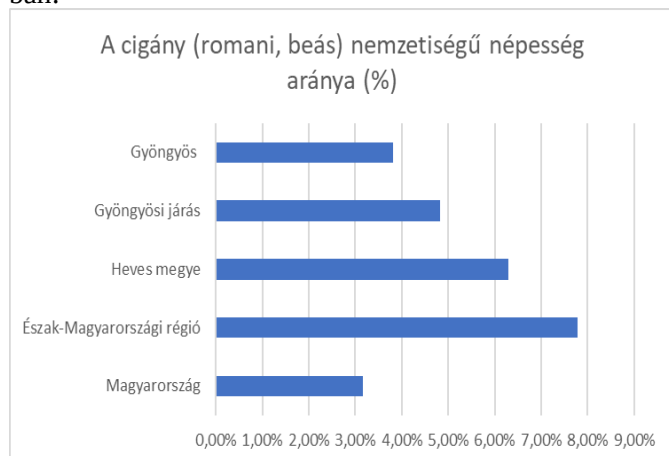
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény,
- a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény,
- a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény,
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény,
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény.

A magyarországi nemzetiségek társadalomban betöltött helyzetét az Alaptörvény rögzíti. Minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalkozáshoz és megőrzéséhez. A Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználatához, a saját nyelven való egyén és közösségi névhasználatához, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz.

A KSH adatai szerint az utolsó, 2011. évi népszámlálás során Magyarországon 315 853 fő vallotta magát cigány (romani, beás) nemzetiségűnek, ez a magyar népesség 3,2 %-a, mely arány a 2001. évi népszámlálás során 2% volt.

A Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióban leírtak szerint a Nemzetiségi Önkormányzattól nyert *becsült* adatok szerint a város összes lakosságához viszonyítva a roma lakónépesség száma 9-10 %-os arányt mutat, mely 2 900-3 000 főt jelent. A korösszetétel tekintetében kb. 40%-a felnőtt és 60 %-a gyermekkorú a roma lakosságnak.

A 2011-es népszámlálás során magukat cigány (románi, beás) nemzetiségűnek valók a lakosság százalékában:

A jövedelem és vagyon fogalmát az Szt. 4.§-a és a Cst. 4. §-a határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzatnak az Flt. és az Mötv.-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Flt. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

A Gyöngyösi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának illetékessége Gyöngyös városra és 24 önkormányzati településre terjed ki. Folyamatosan figyelemmel kísérik a hazai gazdasági és munkaerő-piaci folyamatok alakulását. Alapvető feladatuknak tartják, hogy térségünkben a „munkaadói érdekek” és a „munkavállalói érdekek” egyensúlyba kerüljenek, a begyűjtött információik birtokában minél hatékonyabban tudják közvetítési feladatukat elvégezni. A Gyöngyösi kistérségben meghatározó szerepe van az iparnak, a szolgáltató szektornak és a nem termelő infrastruktúrának, a munkahelyek kínálata bővebb, az elhelyezkedési lehetőség a megyei átlagtól kedvezőbb. A nyilvántartott állás keresők létszáma alapján számított munkanélküliségi arányt tekintve Gyöngyös város 6,5%-os mutatójával a megyei átlagtól 2,2%-kal kedvezőbb, az országos viszonylatban viszont 2,1%-ponttal meghaladó mértékű mutatóval rendelkezik. Az összes állás keresők 46,8%-a legfeljebb 8 általános iskolai végzettségű. A középiskolai végzettségű állás keresők száma Gyöngyösön az összes állás keresőn belüli részarányuk 47,6 %. A diplomás állás keresők száma az összes állás keresők számához viszonyítva 5,6 %. A közfoglalkoztatottak száma 2015. évre 21%-kal, 2016. évre 17%-kal, 2017-re pedig 52%-kal csökkent a megelőző évekhez képest.

A 2015. évtől kezdődően kiemelkedő jelentőségű munkaadók települtek térségünkbe, ipari parkokba. Nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánították a Gyöngyöshalászon épülő Apollo gumiabroncsgyár beruházását, mely 975 embernek biztosít munkahelyet, a létszámfeltöltés folyamatos. Több 100 főnek teremtettek munkahelyet más nagyvállalatok is a már meglévő telephelyeiken üzemcsarnokaik bővítésével – B Braun Kft, Procter & Gamble –, illetve új befektetőként kell megemlíteni a Viresol Kft-t, illetve a vendéglátás területén a McDonald's gyöngyösi éttermét.

Térségünkben is új problémaként merül fel a munkaerőhiány, amely legfőképpen az alacsony hozzáadott értékű, összeszerelő termelési egységeket érinti. A Foglalkoztatási Osztályon nyilvántartott állás keresők számának csökkenése is – 2015. évben a regisztrált állás keresők száma 2 623 fő, 2016. évben 2 082 fő, 2017. évben 1 980 fő volt – ezt mutatja. A nyilvántartott állás keresők száma két év alatt 25%-kal csökkent, amelyből arra következtethetünk, hogy a nyílt munkaerőpiacon találtak állást. Céltűzés, hogy a munkanélküliek, az inaktívok, valamint a közmunkások foglalkoztatása megoldást jelentsen a munkaerőpiac létszámhiányával kapcsolatban.

A foglalkoztatási stratégia minden társadalmi hátránnyal küzdő munkanélküli számára biztosítja a hozzáférést a megvalósuló foglalkoztatási programokhoz és azok keretében használt személyre szabott munkaerő-piaci eszközökhöz.

Foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

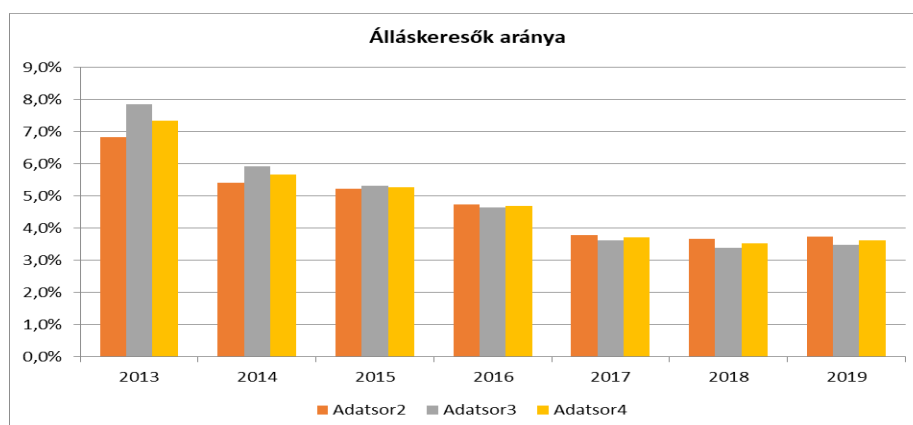
A város lakosságának foglalkoztatási helyzete az elmúlt évtizedben az országos tendenciához hasonlóan javuló tendenciát mutat.

Az összegyűjtött adatok arra mutatnak rá, hogy az aktív korú lakónépesség 2013-ban 20 652 fő volt, amely 2017-re 19 129 főre csökkent. A nyilvántartott álláskeresők száma (ld. 3.2.1. sz. táblázat) 2008-ban 1 513 fő volt, amely 2017-re 710 főre csökkent. Míg az álláskeresők aránya az aktív korú lakónépességhez képest 7,3 % -ról 3,7 %-ra mérséklődött a vizsgált 5 év alatt. Elmondható, hogy az aktív korú lakosság tekintetében az álláskeresők száma egyre csökkenő tendenciát mutat. Ez a térségi adatok átlagánál jobb mutatót tükröz. Az aktív korú lakónépességen belül a férfiak száma 2013-ban 10 018 fő, amely 2017-re 9 392-re csökkent, ezen időszakon belül a nyilvántartott álláskeresők között a férfiak aránya 7,8%-ról 3,6%-ra csökkent. A nők száma 2013-ban 10 634 fő, amely 2017-re 9 737-re csökkent, ezen időszakon belül a nyilvántartott álláskeresők között a nők aránya 6,8%-ról 3,8%-ra csökkent.

3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	10 634	10 018	20 652	727	6,8%	786	7,8%	1 513	7,3%
2014	10 454	9 878	20 332	565	5,4%	586	5,9%	1 151	5,7%
2015	10 222	9 699	19 921	534	5,2%	517	5,3%	1 051	5,3%
2016	10 016	9 575	19 591	475	4,7%	445	4,7%	921	4,7%
2017	9 737	9 392	19 129	369	3,8%	341	3,6%	710	3,7%
2018	9566	9257	18 823	350	3,7%	315	3,4%	664	3,5%
2019	9261	9046	18 307	347	3,7%	315	3,5%	662	3,6%

(Forrás: TeIR, Gyöngyösi Járási Hivatal)

A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti bontása, illetve idősoros változása rámutat arra, hogy a munkanélküliség a különböző korosztály tekintetében hogyan változik. Az adatok rámutatnak arra is, hogy az egyes korosztályokat tekintve elégséges-e a meglévő problémakezelés vagy további beavatkozásokat szükséges tervezni.

Gyöngyös viszonylatában a regisztrált munkanélküliek száma (lásd 3.2.2. számú táblázat) 2013-ban 1 512,7 fő, 2014-ben 1 151 fő, 2015-ben 1 050,5 fő, 2016-ban 92,5 fő, 2017-ben 592 fő volt. A nagyobb mértékű csökkenés 2014-ben, illetve 2017-ben következett be. A 20 éves és fiatalabb korosztály helyzetét tekintve megállapítható, hogy a regisztrált munkanélküliek között számuk 2014-ben emelkedett, majd egy év stagnálást követően folyamatosan csökkent, míg arányuk nőtt: 2013-ban 1,9 % volt, addig 2017-ben már 3,8 %. A regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők számának az összes munkanélküliek százalékában kifejezett aránya a vizsgált időszakban valamennyi 21-59 éves korosztályban stagnált, vagy csökkent. Az 59. életévüket betöltöttök körében azonban a regisztrált munkanélküliek száma és aránya is növekedést mutat.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		1512,7	1151	1050,5	920,5	592
20 év alatti (TS 1002)	Fő	28	43	43	38	22
	%	1,9%	3,7%	4,1%	4,2%	3,8%
20-24 év (TS 1003)	Fő	183	128	97	92	49
	%	12,1%	11,1%	9,2%	10,0%	8,2%
25-29 év (TS 1004)	Fő	175	129	112	95	49
	%	11,6%	11,2%	10,6%	10,3%	8,2%
30-34 év (TS 1005)	Fő	179	123	111	87	62
	%	11,8%	10,6%	10,6%	9,5%	10,4%
35-39 év (TS 1006)	Fő	205	148	131	113	65
	%	13,5%	12,8%	12,5%	12,2%	10,9%
40-44 év (TS 1007)	Fő	183	143	119	104	63
	%	12,1%	12,4%	11,3%	11,3%	10,7%
45-49 év (TS 1008)	Fő	169	123	118	103	63
	%	11,1%	10,7%	11,3%	11,2%	10,7%
50-54 év (TS 1009)	Fő	166	110	96	78	54
	%	10,9%	9,6%	9,1%	8,4%	9,1%
55-59 év (TS 1010)	Fő	192	151	128	104	57
	%	12,7%	13,1%	12,1%	11,3%	9,5%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	34	55	96	107	110
	%	2,2%	4,8%	9,1%	11,6%	18,5%

(Forrás: TeIR, Gyöngyösi Járási Hivatal)

Minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése. A százalékos arányok kiszámolása arra mutat rá, hogy milyen arányban vannak a tartós munkanélküliek. Minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése. Az összes regisztrált munkanélküliek számához képest a tartós, 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya (lásd 3.2.3. számú táblázat) 2013-ban 48,2% volt, míg 2017-ben 40,4%. Megállapítható tehát, hogy a munkanélküliek majdnem fele tartósan nem talál munkát, bár ez a vizsgált időszakban javuló tendenciát mutat.

Azonban a férfiak és nők esetét külön vizsgálva 2013-ban 231 fő volt a regisztrált munkanélküli nő, akiknek száma 2017-re 132 főre csökkent, ez 11,5%-os csökkenést jelent. Mind a regisztrált munkanélküli, mind pedig a tartósan munkanélküli férfiak száma is mérséklődött, azonban a tartós munkanélkülieken belüli arányuk kisebb mértékben, 3,8%-kal csökkent, mint a nők.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskereső/registrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső/registrált munkanélküliek száma					
	fő			fő					%
	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2013	456	437	893	231	199	430	50,7%	45,5%	48,2%
2014	466	483	949	233	235	468	50,0%	48,7%	49,3%
2015	485	487	972	200	182	382	41,2%	37,4%	39,3%
2016	349	324	673	123	104	227	35,2%	32,1%	33,7%
2017	337	309	646	132	129	261	39,2%	41,7%	40,4%

(Forrás: TeIR, Gyöngyösi Járási Hivatal)

A következő táblázatból nyert adatok egy fontos réteg munkaerő-piaci helyzetére, a pályakezdők helyzetére irányítja a figyelmet. E korosztálynak szervezett foglalkoztatási programok feltérképezésénél is fontosak lehetnek e mutatók.

Pályakezdő lakosság körében a nők és férfiak száma a vizsgált időszakban csökkenést mutat, 2013-ban összesen 4 610 fő, míg 2017-ben 3 846 fő volt. A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (ld. 3.2.4. számú táblázat) kevesebb, mint a felére mérséklődött, 102 főről 55 főre.

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma nemek szerinti bontásban a következőket mutatja. A férfiak száma 2013 és 2017 között kevesebb, mint felére csökkent, a nők esetében ugyanez a csökkenés 1/3-os. Az összes álláskeresőn belüli arány is csökkenő tendenciát mutat.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	2 203	2 407	4 610	47	2,1%	55	2,3%	102	2,2%
2014	2 085	2 301	4 386	41	2,0%	67	2,9%	108	2,5%
2015	1 930	2 224	4 154	39	2,0%	47	2,1%	86	2,1%
2016	1 839	2 136	3 975	42	2,3%	30	1,4%	72	1,8%
2017	1 776	2 070	3 846	31	1,7%	24	1,2%	55	1,4%
2018	na.	na.		na.		na.		150	
2019	na.	na.		na.		na.		148	
2020. i. félév	na.	na.		na.		na.		200	

(Forrás: TeIR, Gyöngyösi Járási Hivatal)

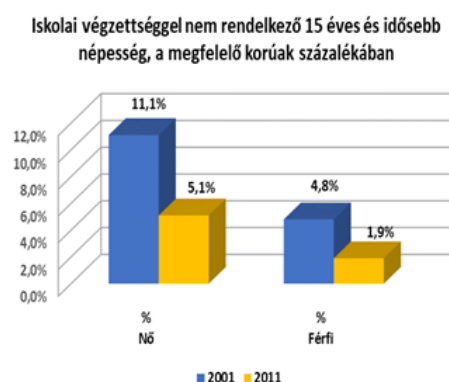
Alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatásának vizsgálatakor a népességi mutatók tekintetében a 2001-es és 2011-es népszámlálási adatok állnak rendelkezésre (ld. 3.2.5. számú táblázat). A 15 éves és idősebb lakosság körében a nők száma magasabb, ezzel szemben a minimum általános iskolát végzettek aránya a nők körében alacsonyabb. Az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb nők száma majdnem háromszorosa az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb férfiak számának. Célul kell kitűzni az alacsony iskolai végzettségű nők felnőttképzésbe való bevonását, szakma szerzés segítését.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő	Férfi	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	88,9%	95,2%	11,1%	4,8%
2011	94,9%	98,1%	5,1%	1,9%

(Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás)

A regisztrált munkanélküliek, nyilvántartott álláskeresők száma 2013-ban 1 513 fő volt, amely 2017-re 709 főre csökkent. A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint a következők szerint alakult (ld. 3.2.6. számú táblázat). 2013-ban a 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők száma 103 fő, míg 2017-ben 71 fő. A 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők száma az összes nyilvántartott álláskeresőhöz képest arányát tekintve viszont növekedett, 6,8%-ról 10%-ra. A 8 általánost végzettek között a nyilvántartott álláskeresők között 2013-2017-ben évenkénti bontásban szintén jelentős eltérést mutat, kevesebb, mit a felére csökkent. A 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkező nyilvántartott álláskeresők száma 2013-ban 1009 fő volt, míg 2017-re 452 főre mérséklődött. Az nyilvántartott álláskeresők számához viszonyítva ez 66,7%-ot mutatott 2013-ban, 2017-ben pedig 63,8% volt. Az adatokból kiolvasható, hogy minden viszonylatban csökkentek a számok.

A GINOP-5.1.1, a GINOP 5.2.1, valamint a TOP 5.1.1 programban 90 napos bérköltség támogatás vehető igénybe roma nemzetiséghez tartozó nyilvántartott álláskereső foglalkoztatásához. A konstrukció célja, hogy az ügyfél munkatapasztalatot szerezzon. A 90 napos bérköltség támogatás a bruttó bér és a szociális hozzájárulási adó 100%-os támogatásáig terjed. Amennyiben ez befejeződik, új kérelem benyújtásával igényelhető foglalkoztatást bővítő bértámogatás, ami a bruttó bér és a szociális hozzájárulási adó 70%-os támogatásáig terjed 8 hónapig, s ehhez társul egy 4 hónapos tovább-foglalkoztatási kötelezettség. A támogatás a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán igényelhető.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	1 513	103	6,8%	401	26,5%	1 009	66,7%

2014	1 151	97	8,4%	326	28,3%	728	63,2%
2015	1 050	97	9,2%	296	28,2%	657	62,6%
2016	920	82	8,9%	263	28,6%	575	62,5%
2017	709	71	10,0%	186	26,2%	452	63,8%

(Forrás: TeIR, Gyöngyösi Járási Hivatal)

Az adatok rámutatnak arra is, hogy mennyire sikerül az iskolázatlanok bevonása a felnőttoktatásba (lásd 3.2.7. számú táblázat). Elmondható, hogy az alacsony iskolázottság probléma a településen, és eközben a felnőttoktatás ezen a területen nem jelenik meg elég hangsúlyosan. A városban általános iskolai felnőttoktatás elérhető, azonban jól látható, hogy ennek ellenére, a 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkező nyilvántartott álláskereső magas számához viszonyítva kevesen vesznek részt az általános iskolai felnőttoktatásban, és még kevesebben fejezik azt be eredményesen. 2013-ban az általános iskolai felnőttoktatásban 9 fő vett részt, majd számuk folyamatosan csökkent, 2017-ben mindösszesen 1 fő. Jól látható, hogy 2013-ban, amikor a résztvevők száma valamelyest magasabb volt, a 8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma akkor is csekély, összesen 2 fő.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban	
	Fő	Fő	%
2013	9	2	22%
2014	8	4	50%
2015	3	4	133%
2016	3	1	33%
2017	1	1	100%

(Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat)

Az alábbi táblázat alapján számszerűen is kimutatásra kerül, hogy a munkaerő-piaci hátrányokat okozó alacsony iskolázottság javítására vonatkozó felnőttoktatásba milyen létszámban, arányban vonódnak be a városban élők. (ld. 3.2.8. számú táblázat) A felnőttek középiskolája (érettségire való felkészítés) leginkább esti tagozaton valósul meg. A felnőttoktatás tanfolyami jelleggel és általában esti tagozaton folyik.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (fő)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2013	76	0	0,0%	30	39,5%	46	60,5%	194
2014	150	0	0,0%	105	70,0%	45	30,0%	152
2015	181	13	7,2%	115	63,5%	53	29,3%	168
2016	275	119	43,3%	97	35,3%	59	21,5%	na.
2017	210	63	30,0%	96	45,7%	51	24,3%	na.

(Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat)

Közfoglalkoztatás

A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatásával közérdekű célok támogatása valósul meg. Az önkormányzatokon kívül az egyházak, a civil szervezetek és a nemzetiségi önkormányzatoknak is van lehetőségük pályázni közfoglalkoztatás keretében. A közfoglalkoztatási program három fő eleme az országos, a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás, valamint a kistérségi startmunka mintaprogram. Mindhárom programban dologi kiadásokra is biztosítanak keretet. A hazai foglalkoztatáspolitikai fontos célkitűzése, hogy a közfoglalkoztatottak minél nagyobb számosságban alkalmassá váljanak arra, hogy munkát tudjanak vállalni az elsődleges munkaerőpiacon. Tehát, olyan közfoglalkoztatási rendszer működtetése a cél, amely nem hat az elsődleges munkaerőpiac ellen. Ez a foglalkoztatási forma a hiányzó munkalehetőségeket teljes mértékben nem tudja pótolni, a számszerű adatok mellett, a munkatevékenység jellegét, a vonatkozó megállapodásokat, a munkavégzés körülményeit – szerződésnek történő megfelelés, biztonságos munkakörülmények megléte – is vizsgálva megállapítható, hogy Gyöngyös városban valós segítséget jelent a közfoglalkoztatás megszervezésének módja, alkalmas visszavezetni a közfoglalkoztatottakat a munka világába.

Év	Közfoglalkoztatottak száma	
	Gyöngyös Város Önkormányzata	Civil szervezetek, egyesületek
2013.	408	182
2014.	479	769
2015.	243	578
2016.	918	786
2017.	480	324
2018.	982	503
2019.	658	196
2020.I. félév	188	28

Közfoglalkoztatási programba bevontak száma 2016 évben volt a legmagasabb. Ebben az évben több nagyberuházó települt a város ipari parkjába, amelynek a létszámfeltöltése nagy arányban kezdődött el, így a közfoglalkoztatottak sikeres kivezetésének eredményeként 2017 évben felére csökkent a közfoglalkoztatási programba bevontak száma. Ebből adódóan a regisztrált álláskeresők száma is két év alatt 25%-al csökkent

Munkaerő-piaci integrációt segítő programok és szolgáltatások

A közfoglalkoztatásban résztvevők számára a továbblépés, illetve az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedés lehetőségének megteremtése érdekében képzési és kompetenciafejlesztési program támogatására jött létre a GINOP 6.1.1.-15 „Alacsony iskolai végzettségűek és foglalkoztatottak képzése” c. projekt.

A Kormány a Partnerségi Megállapodásban célul tűzte ki a közfoglalkoztatásban résztvevők foglalkoztathatóságának javítása érdekében a képzési lehetőségeik célzott bővítését, a nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedéshez vezető utak kiszélesítését. Az intézkedés kiemelt célja a közfoglalkoztatásban résztvevők részére szakképzettség megszerzését segítő képzési és kompetenciafejlesztési, illetve a közfoglalkoztatásból történő kivezetést támogató, a képzésekhez szorosan köthető személyes szolgáltatások kialakítása és nyújtása.

A projekt megvalósítása során – azon túl, hogy a képzésre szorulóknak segítségével a kiemelt projekt alapján hozzájárul az esélyegyenlőség biztosításához – különös tekintettel kell lenni a fogyatékkal élők és a roma emberek esélyegyenlőségének elősegítésére. A roma felnőttek ugyanolyan eséllyel kerülhetnek be a kiemelt projektbe, mint nem roma társaik.

A fiatalok munkapiaci pozíciója kedvezőbb 2012. évhez képest. Jelentősen nőtt a keresőtevékenységet folytató 15-29 évesek aránya és a fekete foglalkoztatás is visszaesett. Emellett a munkahelyüket is alapvetően biztosnak gondolják. A munkaerő-piacra lépést alapvetően befolyásolják a korábbi munkatapasztalatok, a 15-29 évesek körében az iskola mellett vállalt munka tekintetében emelkedés mutatható ki, 2012. évhez képest a szünidei munkával kapcsolatban a tanulók több mint fele dolgozott valamilyen rendszerességgel az iskola mellett a szünidőben. A huzamosabb munkavállalás kezdetének időpontja 19 éves korra tehető. A fiatalok 24 %-a megtapasztalta már a munkanélküliséget. Az elhelyezkedéshez szükséges időt tekintve az általános iskolát végzettek elhelyezkedési ideje átlagosan 6 hónap, a diplomások esetén 4,3 hónap.

Az Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia GINOP 5.2.1-14-2015 - 00001 munkaerőpiaci program és a GINOP 5.1.1.-15-2015-00001 „Út a munkaerőpiacra” elnevezésű projektek keretében (2015-2019), bérköltség támogatást, bértámogatást, munka-kipróbálás támogatását, vehettek igénybe a munkáltatók a regisztrált állás keresők után.

A regisztrált állás keresők Önfoglalkoztatás elősegítése érdekében, vállalkozóvá válási támogatást kaphatnak. Vállalkozóvá válást elősegítő támogatással állami decentralizált keretből a minimálbér összegének megfelelő, 6 hónapra szóló és pályázati úton 3 millió Ft-ig terjedő kamatmentes tőkejuttatás formájában, visszatérítendő és/vagy vissza nem térítendő támogatással vált lehetővé a vállalkozások indításához történő segítségnyújtás.

„Nyári diákmunka” program keretében, korai munkatapasztalat és munkajövedelem szerzés elősegítése céljából, a 16-25 év közötti nappali tagozatos tanulói, vagy hallgatói jogviszonnyal rendelkező diákok bértámogatására van lehetőség a települési önkormányzatok részére.

A „Nők 40+” központi munkaerő-piaci program célja az állás keresőként nyilvántartott és döntően koruk miatt elhelyezkedési esélyekkel nem rendelkező nők foglalkoztatásának elősegítése, ezzel együtt a nyugdíjba vonulásukhoz szükséges hiányzó jogosultsági idő megszerzésének támogatása.

A munkaerő-piaci képzés támogatása a GINOP 5.2.1. és a GINOP 5.1.1. programon belül olyan foglalkoztatást elősegítő aktív eszköz, amellyel az állás keresőként nyilvántartott, munkanélküliséggel veszélyeztetett rétegek elhelyezkedési esélye képzéssel növelhető.

2016-tól a „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” – a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő ügyfelek számára elhelyezkedési juttatást biztosítanak a nyílt munkaerőpiacra történő elhelyezkedése esetében.

A Gyöngyösi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály (a továbbiakban: Foglalkoztatási Osztály) nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a regisztrációba kerülő új, vagy ismételten belépő ügyfelek első lépésben csoportos tájékoztatásban részesüljenek, ahol részletes információt kapnak a Foglalkoztatási Osztály által nyújtott lehetőségekről. 2016-tól „GINOP” programokon belül külső munkaerő-piaci szolgáltató közreműködésével mentori, tanácsadói és pszichológiai feladatokat ellátó szakemberek segítik az ügyfelek munkaerő-piaci integrációját.

Pályaválasztási kiállítások megyei szinten, Egerben kerülnek megrendezésre, melyhez minden évben aktívan bekapcsolódnak a Gyöngyös Járás területén elhelyezkedő általános- és középiskolás tanulók, több mint 100 fő részvételével. A pályaválasztási kiállítás célja, hogy megfelelő információt nyújtson a – munkaerő-piaci igényeknek megfelelő – pályaválasztási, pályamódosítási döntés meghozatalához. Célja az is, hogy a résztvevők megismerjék az iskolarendszeren belüli és a munkaerő-piaci képzéseket és megismerjék az állami foglalkoztatási szerv szolgáltatásait pl. tanácsadást, különösen a pályatanácsadáshoz kapcsolódó eszközöket (pl. önértékelő kérdőíveket, szakmaválasztást segítő filmeket, tájékoztatókat) és tanácsadó szakemberek segítségét igénybe vehessék.

A nyílt munkaerőpiaci változások igényeként merül fel az Állásbörze megrendezése járási szinten is. Állásbörze megrendezésének időpontja 2018.10.03-a, illetve helyszíne Eszterházy Károly Egyetem Gyöngyösi Károly Róbert Campusa volt. A megrendezésre kerülő állásbörze állás keresőknek, diákok-

nak, egyetemistáknak több éves szakmai-gyakorlati tapasztalattal rendelkezőknek is kínál állásokat. Az állásbörzén olyan programokon is részt vehetnek az érdeklődők – karrierépítést támogató előadások, személyes tanácsadás, magyar és idegen nyelvű próbainterjú –, amelyek támogatják szakmai céljaik elérését.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerőpiaci szolgáltatásokat és az álláskeresők számára elérhető támogatásokat.

Az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, ápolási díj, valamint a lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.

Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Az önkormányzati segély kialakításával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2013. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Tv.) értelmében szükséges volt a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 11/2011. (III.25) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Szt.) valamint a gyermekjóléti alapellátásokról szóló 6/1998. (III.17.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Gyvt.) módosítása. A Tv. 5-6. §-aiban a települési önkormányzat felhatalmazást kapott, hogy 2013. december 31-ig rendeletében szabályozza az önkormányzati segély megállapításának, kifizetésének, folyósításának szabályait. Az átmeneti segély, a temetési segély és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás szabályozás szintjén történő összevonásával létrehozandó önkormányzati segély 2014. január 1-jén lépett hatályba. Gyöngyös Város Önkormányzata a Szt. (átmeneti segély, temetési segély) illetve a Gyvt. (rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény) értelmében az önkormányzati segélybe vont támogatási formákat továbbra is biztosította. Az önkormányzati segély iránti kérelem elbírálására a hatáskör gyakorlását a Képviselő-testület a polgármesterre ruházta. Az önkormányzati segély kialakítása mellett 2014. január 1-jével a Tv. a méltányossági közgyógyellátásra való jogosultság megállapítását vagy elutasítását, a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítását, a háziorvosi igazolás egészségbiztosítási szervhez történő továbbítását, a jogosultság kezdő időpontjáról és a gyógyszerkeretről történő döntéshozatalt a jegyző hatásköréből a Képviselő-testület hatáskörébe ruházta. A méltányossági közgyógyellátással kapcsolatos döntések meghozatalára átruházott hatáskörben a polgármester lett jogosult.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 9/2015. (II.27.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Rendelet) tartalmazza a Gyöngyös városban élő családok/személyek részére adható pénzbeli és természetbeni juttatásokat. 2015. március 1-jétől a kötelezően nyújtandó ellátások köréből kikerült a lakásfenntartási támogatás, az adósságkezelési szolgáltatás, és nem kötelező a méltányossági közgyógyellátás nyújtása sem. Az állami felelősségi körben nyújtott szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntenek az ún. települési, illetve rendkívüli települési támogatás keretében. Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás lett. Az önkormányzati segély is átalakult, a rendkívüli élethelyzetre tekintettel a rendkívüli települési támogatás keretében nyújtható támogatás.

Gyöngyös Város Önkormányzatától igényelhető támogatások:

- *Települési támogatás keretében:*
 - lakásfenntartási támogatás.
 - gyógyszer-támogatás.
 - méltányossági ápolási díj.
- *Rendkívüli települési támogatás keretében:*
 - létfenntartási gondok enyhítése, többletkiadások rendezése céljából,

- várandós anyaként gyermeke megtartása érdekében, a gyermek fogadása elősegítésére,
- az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásának elősegítésére,
- a gyermek nevelésbe vételének megszüntetését követő családjához való visszahelyezés esetén a gyermek lakhatási körülményeinek javítása érdekében,
- elemi kár enyhítésére,
- elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásként,
- általános és középiskolás gyermekek és fiatal felnőttek tankönyv-és tanszerellátásához,
- óvodai, alsó-és középfokú oktatási, valamint a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alap- és szakosított ellátást nyújtó intézményben ellátásban részesülő gyermek, fiatal felnőtt étkezési térítési díj támogatásaként.

- *Tűzelőanyag támogatás.*

Települési támogatás					
Év	Méltányossági ápolási díj	Gyógyszer-támogatás	Lakásfenntartási támogatás	Rendkívüli települési támogatás	Tűzelőanyag-támogatás
	fő	fő	fő	fő	fő
2015	0	83	397	1442	327
2016	0	100	522	1395	323
2017	5	102	433	1133	288
2018	12	80	343	813	238
2019	13	77	284	756	256

Települési támogatás keretében lakásfenntartási támogatás nyújtható a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez. A villanyáram-, a víz-, a gázfogyasztás, a távhőszolgáltatás, a közös költség, illetve önkormányzati bérlakás esetén a lakbér megfizetéséhez lakásfenntartási támogatás nyújtható. A lakásfenntartási támogatást elsősorban természetbeni szociális ellátás formájában, és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti.

A Képviselő-testület a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére települési támogatás keretében támogatást nyújthat. Gyöngyös Város Önkormányzata Képviselő-testületének a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendeletei 2011-ig szabályozták a „méltányossági” ápolási díj megállapításának, folyósításának szabályait. A jogszabályi feltételek fennállása esetén az arra szociálisan rászoruló személyek méltányossági ápolási díjban részesülhettek. A méltányossági ápolási díj megszüntetésére 2011. júniusában került sor. Az ellátásra szükség volt, az igénylők számára a mindennapi megélhetést jelentette. Bár nem jelent akkora összeget, mely teljeskörűen biztosítaná a megélhetést, de segítséget jelent.

Az Szt. szabályozza az ápolási díjat, mint a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulást. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18. év alatti személy gondozását, ápolását végzi. Az ápolási díj megállapítására hatáskörrel a járási hivatal rendelkezik. Továbbá a járási hivatal a jogszabályi feltételek fennállása esetén megállapíthat kiemelt ápolási díjra való jogosultságot, valamint emelt összegű ápolási díjat. Gyöngyös Város Képviselő-testülete 33/2016. (X.28.) számú önkormányzati rendeletével újra kiegészítette a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 9/2015. (II.27.) számú önkormányzati rendeletét a méltányossági ápolási díjra vonatkozó, pénzbeli szociális települési támogatás megállapításával. Az Szt. 45. § (1) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy a képviselő-testület a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére települési támogatás keretében támogatást nyújthat. Az így megállapított települési támogatás (továbbiakban: méltányossági ápolási díj) a társadalombiztosítási tárgyú jogszabályok alkalmazásában ápolási díjnak minősül, ha az ellátás önkormányzati rendeletben szabályozott havi összege eléri az ápolási díj központi költségvetésről szóló törvényben meg-

határozott alapösszegének a 80%-át (jelenleg 26 080 Ft-ot). Ebben az esetben folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. Az ápolási díjban részesülő személy az ellátás után nyugdíjjárulék vagy magán-nyugdíjpénztári tagság esetén tagdíj fizetésére kötelezett. 2017. évben 5 fő részesült a támogatásban.

Egyéb természetbeni ellátások

2017/2018-as fűtési idényre 286 család részére 8 000 000 Ft értékben került **tüzelőanyag támogatás** megállapításra. Családonként 8 q – összesen 2 290 q – vegyes tűzifa beszerzéséről és házhoz szállításáról gondoskodott az önkormányzat.

2017. november és december hónapban 913 család részére került 25 kg **étkezési burgonya** kiosztásra. Az álláskeresői segélyben részesülők száma (ld. 3.3.1. számú táblázat) az aktív korú lakónépesség számának 0,4 %-a, ez az arány öt év vonatkozásában enyhe emelkedést mutat. Az ellátások elnevezése többször változott, illetve a közfoglalkoztatásba bevontak jelenleg csökkenő, de korábban jelentős száma is befolyásolta az arányokat.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma	Álláskeresői segélyben részesülők (fő)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2013	20 652	47	0,2%
2014	20 332	58	0,3%
2015	19 921	62	0,3%
2016	19 591	75	0,4%
2017	19 265	78	0,4%

(Forrás: TeIR, Gyöngyösi Járási Hivatal)

Az elemzés során az alábbi táblázat adatait idősorosan vettük figyelembe, vagyis, hogy nőtt vagy csökkent a járadékra jogosultak aránya (ld. 3.3.2. számú táblázat). A nyilvántartott álláskeresők száma 2013-ban 1 513 fő, melyből az álláskeresői járadékra jogosultak száma átlagosan 144 fő, azaz 9,5 %. 2013-tól 2017-ig a nyilvántartott álláskeresők száma folyamatosan csökken, viszont az ehhez viszonyított álláskeresői járadékra jogosultak aránya növekszik.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Álláskeresői járadékra jogosultak	
	Fő	Fő	%
2013	1 513,00	143,75	9,5%
2014	1 084,00	121,00	11,2%
2015	1 050,50	109,00	10,4%
2016	894,00	117,50	13,1%
2017	709,75	107,50	15,1%

(Forrás: TeIR, Gyöngyösi Járási Hivatal)

2013-ban a rendszeres szociális segélyben részesülők száma (ld. 3.3.3. számú táblázat) 586 fő volt, mely az aktív korú lakosság 2,84 %-a. 2014-re számuk felére csökkent, ezen ellátási formát kivezették. Emellett viszont megjelent a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, melyben 185, illetve 231 fő részesülhetett. Ez utóbbi ellátási formában részesülők száma kis mértékben, a munkanélkülieken belüli aránya nagy mértékben növekedett.

A 2015. március 1-től bevezetett egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők száma alacsony, az aktív lakossághoz viszonyított arányuk 0,15-0,22%.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői segély negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	586,50	2,84%	185,00	12,23%
2014	239,00	1,18%	231,00	21,31%
2015	29,33	0,15%	248,00	23,61%
2016	43,75	0,22%	298,00	33,33%
2017	51,16	0,27%	255,83	36,05%

(Forrás: TeIR, Gyöngyösi Járási Hivatal)

A családsegítés keretében nyújtott általános és speciális segítőszolgáltatás olyan személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul az egyének és családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz.

A Család és Gyermejjóléti Szolgálat általános és speciális segítő szolgáltatás keretében segítséget nyújt a működési területén élők szociális és mentálhigiénés problémái, vagy krízishelyzete miatt segítséget igénylő személyeknek, családoknak. Az ilyen helyzetekhez vezető okok megelőzése, megszüntetése, valamint az életvezetési képességük megőrzése céljából.

Az Üdvhadsereg Reménység Centrum 2014. évtől **népkonyhai szolgáltatást** nyújt a városban. Az egy tál meleg étel mellett támogatják a hozzájuk forduló szenvedélybetegeket, adminisztrációs ügyintézésben segítenek, életvezetési tanácsadással, szükség szerint más szociális intézmények ellátási formáiról való tájékoztatással és hozzájárításukban való közreműködéssel támogatnak. Szükség szerint ruha adományok és élelmiszer adományok kiosztását végzik a népkonyhára járó rászorulóknak között. Célcsoportjuk a nehéz helyzetben a létminimum alatt élő nélkülöző családok, egyedülállók, segítségre szoruló idős emberek, munkanélküliek, lakhatási problémával küzdők, illetve hajléktalanok, egészségi állapotukban megromlott, ezáltal munkaképtelenné vált segítségre szoruló hátrányos helyzetben lévők, pszichiátriai és szenvedélybetegek. A népkonyhai ellátást igénybe vevők száma változó. Az elmúlt 4 évben a napi lefőzött mennyiség átlagban 160 és 220 fő között mozgott.

A TOP 5.2.1-15-HE1-2016-00001 „**A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex program Gyöngyös városában**” című projekt szakmai megvalósítója a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, főpályázó Gyöngyös Város Önkormányzata. A nyertes pályázat megvalósítása 2017. júniusától 2021-ig tart. A projekt átfogó célja az akcióterületen élők közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációja, mely által a projekt hozzájárul a népesség megtartásához, az életminőség és a munkaképesség javításához.

Vállalt feladatok: közösségfejlesztő programok, akciók szervezése, folyamatos szociális munka, egyéni fejlesztési tervek elkészítése, adósságrendezési szolgáltatás, munkavállalási tanácsadás, fejlesztőpedagógus bevonásával gyermekkori fejlesztés, nyári gyermekfelügyelet, pályaaorientációs foglalkozások, egészségügyi programok, prevenciós programok, jogi tanácsadás, bűnmegelőzéshez kapcsolódó szemléletformáló programok.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét.

Gyöngyösön 2008-ban 14.438 lakás volt, az összes lakásállomány 2013-ra 14.823 lakásra, 2016-ra 14.825 db lakásra nőtt (lásd 3.4.1. számú táblázat). A vizsgált 4 év viszonylatában az emelkedés csekély mértékű. Az elégtelen lakhatási körülmények tekintetében adat nem állt rendelkezésre. Elmondható, hogy az utóbbi évek adatai alapján a lakásállomány mértéke a város lakosságszámát tekintve megfelelő. Az összes lakásállományból 2013-ban 530 db önkormányzati bérlakás volt, 2017-re ez a szám csekély mértékben csökkent. Újabb önkormányzati bérlakást nem épített az önkormányzat, azonban 2 db vásárlására került sor.

Az önkormányzati bérlakások sorában elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások nincsenek, azonban a komfort nélküli önkormányzati bérlakások száma a vizsgált időszakban 25-30 db között változott. A gazdasági változások következtében Gyöngyös városában is évről évre jelentős mértékben növekszik a bérlakások iránti igények száma, melyek a rendelkezésre álló bérlakások számát jóval felülmúlják. A 2013-as rendeleti változás következtében a szociális bérlakás kategória megszűnt, valamint a lakások pályázat útján kerülhetnek a bérlők birtokába.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	14 823	na.	530	0	na.	na.
2014	14 822	na.	520	0	na.	na.
2015	14 815	na.	516	0	na.	na.
2016	14 825	na.	525	0	na.	na.
2017	14835	na.	523	0	na.	na.
2018	14863	na.	498	0	na.	na.

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok)

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénztérítési költsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

A lakásfenntartási támogatás alanyi jogon vagy normatív alapon állapítható meg.

Az önkormányzat adatai alapján lakásfenntartási támogatásban részesítettek számát a 3.4.2. számú táblázat mutatja. Jól látható, hogy egyre kevesebb azon családok száma, akik rászorulnak a lakásfenntartási támogatásra annak érdekében, hogy közüzemi és egyéb díjtartozásaikat rendezni tudják. Az adósságcsökkentési támogatási forma 2015-ben megszűnt.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma
2013	953	16
2014	784	10
2015	511	7
2016	522	-
2017	433	-
2018	343	-
2019	284	-

(Forrás: TeIR, önkormányzati adatgyűjtés)

A bérlakások, valamint a lakhatást segítő szociális ellátások mellett Gyöngyös a rendeleteiben előírtaknak megfelelően segíti az arra rászoruló fiatal családokat az első közös, egyedülállókat az első lakástulajdon megszerzésében, melyhez pénzügyi segítséget nyújt, valamint a 65. életévét betöltött magánszemélyek **életjáradéki szerződést** köthetnek Gyöngyös Város Önkormányzatával.

A lakhatási körülmények vizsgálatokor nem hagyható figyelmen kívül azon réteg és ellátottságának vizsgálata sem, akik hajlék nélkül élik életük. Gyöngyös városában is megjelenik a **hajléktalanság** problémája. A szociális alapszolgáltatások keretein belül Gyöngyös gondoskodik a hajléktalanok nappali ellátásáról, valamint a szakosított ellátások keretein belül a hajléktalanok éjjeli menedékhelye és a hajléktalanok átmeneti szállása áll rendelkezésére a rászorultaknak.

Az ellátotti célcsoport nappali ellátásának biztosítása a KHSZK Hajléktalanok Gondozóháza keretén belül történik, mely szervezeti egység szakosított ellátásként biztosítja az éjjeli menedékhely és az átmeneti szállás szolgáltatásait is. A célcsoport számára így a komplex ellátás segítségével van lehetőség a társadalmi re-integrációra. A Gondozóház keretében biztosítják a nappali ellátást 15 férőhellyel, az éjjeli menedékhelyet 15 férőhellyel (+ téli krízis időszakban 10 fő időszakos férőhely), és az átmeneti szállást 15 férőhellyel.

Az intézmény akadálymentes környezeti feltételek között fogadja a hajléktalan személyeket, közösségi terek, orvosi szoba, ügyeleti szoba biztosított, a tisztálkodási és mosási lehetőségekkel kialakított helyiségek úgy szintén. A lakószobák az átmeneti szállón 4 személyesek, az éjjeli menedékhelyen 5 fő kerül egy szobában elhelyezésre. Az ellátotti célcsoport igénybevétele meghatározza a folyamatos, naponta végzett fertőtlenítő takarítást, és a rendszeres egészségügyi festést. Személyi feltételekben a folyamatos nyitvatartás érdekében 7 fő szakmai létszám áll rendelkezésre. Az ellátotti célcsoport életminőségét nagymértékben javította a KHSZK és Élelmiszerbank között létrejött projekt, mely naponta élelmiszerhez, gyümölcshöz juttatta a hajléktalanokat.

4 órában szociális szolgáltatás keretében információkkal, ellátás igénybevételi jogosultságra vonatkozó tanácsadással, ügyintézői közreműködéssel (iratok pótlásában, segély igénylésében, munkavállalásban stb.) segítik a rászorulókat.

A menedékhely lehetőséget biztosít az éjszakai pihenésre, tisztálkodásra, mosásra, ételmelegítésre, ételkészítésre. Az éjjeli menedékhelyen ellátottak számát megfigyelve az elmúlt 5 év viszonylatában 100%-os kihasználtság jellemzi az ellátást.

A hajléktalanok átmeneti szállásán rendelkezésre álló férőhelyek száma 15, a lakószobák száma 3 (2 db 4 ágyas, 1 db 7 ágyas), melyek megfelelően felszereltek. A szállás folyamatos nyitvatartási idővel működik, melyből 6 óra a szociális és mentális gondozásra fordított idő. Az ellátásban kiemelt hang-

súlyt kap az ellátást igénybe vevők anyagi helyzetének rendezésében való közreműködés, a megromlott egészségi állapotúak kórházi, szakorvosi, háziorvosi ellátáshoz való juttatása.

Hajléktalan ellátás - férőhelyek átlagos kihasználtsága

Hó	átmeneti szálló (15 fő)			éjjeli menedékhely (15+10 fő)			nappali melegedő (15 fő)		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Január	15	15	15	21	25	25	17	32	38
Február	15	15	15	21	25	25	23	27	37
Március	15	15	15	21	25	25	20	28	36
Április	15	15	15	21	25	25	22	26	30
Május	15	15	15	15	15	25	17	30	36
Június	15	15	15	15	15	25	17	27	34
Július	15	15	15	15	15	25	17	25	40
Augusztus	15	15	15	15	15	25	17	25	39
Szeptember	15	15	15	15	15	25	17	27	36
Október	15	15	15	15	15	25	20	25	40
November	15	15	15	22	25	25	23	38	42
December	15	15	15	25	25	25	25	33	40

(Forrás: Kistérségi Humán Szolgáltató Központ)

Gyöngyös tekintetében elmondható, hogy a közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz való hozzáférés az igények kielégítésére alkalmas.

A lakhatási szegregáció kérdésére a 3.5 pont mutat rá.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Általános bemutatás

Gyöngyös városában négy olyan terület azonosítható, melyek részben vagy egészben megfelelnek a szegregátum definíciójának. Gyöngyös városban az alacsony státuszú népesség tradicionálisan a mai Durandán telepedett le (mai Akaszka, Fuváros, Szép, Víg, Galamb utcákban), mert az itt található alacsony komfortfokozatú lakásokat, házakat tudták megvenni. Ezeket az utcákat napjainkban is az alacsony státuszú családok lakják, a lakáshelyzetben évtizedekig számottevő változás nem történt, az elmúlt években indult meg a terület szociális rehabilitációja.

Az Erdélyi tér és környéke lakóterületen (ez a hivatalos megnevezés), köznyelvben Harmadosztályon alakult ki a 80-as években egy cigány telep. A terület „Harmadosztály” elnevezése a külterületi dűlőnévből adódik, amelynek egy kis részéből kialakították a tervezett lakóterületet, az Erdélyi teret és környékét. Sok TSZ tag kapott itt ingatlant, 900-1500 m²-es telkeket, feltételezhetően kedvező áron. A Harmadosztály elnevezésnek tehát semmilyen pejoratív értelme nincs, hacsak nem a föld minőségére vonatkozóan, de az objektív adottság. Egy 1996-os önkormányzati határozat megállapított egy igen alacsony 400 Ft/m²-es értékesítési árat azzal a feltétellel, ha a vevő a bérlakás-igényéről lemond, vagy bérlakását leadja. E döntés előzménye az volt, hogy 1992-től kezdődően – amikor is az önkormányzat a területen vagyonátadásból származóan ingatlanokhoz jutott – több telket ezen az áron értékesített. 1997 és 2000 között 7 önkormányzati ingatlan került értékesítésre a területen, és az üres és beépíthető magántelkek is mind új tulajdonoshoz kerültek. Az ingatlanokon szinte kivétel nélkül szociálpolitikai támogatással épültek a házak.

A város központjában, illetve a Püspöki út környékén található utcákban az önkormányzati bérlakásokban túlnyomó többségben halmozottan hátrányos helyzetű, szociális- és egészségügyi problémákkal küzdő, alacsony jövedelmű lakosság él.

Demográfiai helyzet

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia a KSH a 2011-es népszámlálási adatokra hivatkozva Gyöngyös város területén 4 szegregációval érintett területet azonosított be:

1. szegregátum:

Kertész u. - Püspöki u. által közrefogott terület.

2. szegregátum:

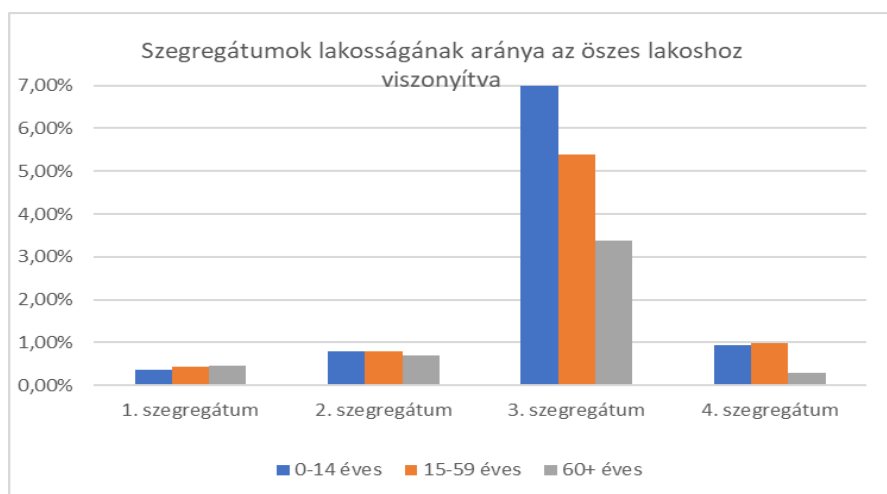
Bocskai István u. - Bihari János u. - Sziget u. - Berta János u.

3. szegregátum:

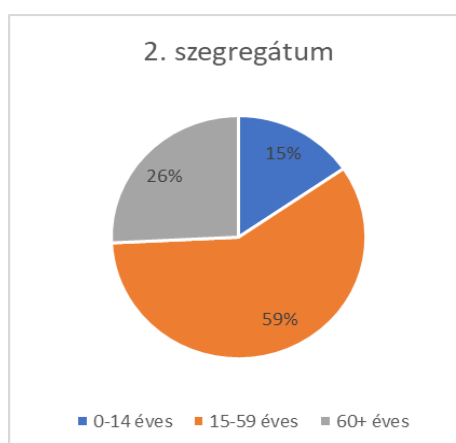
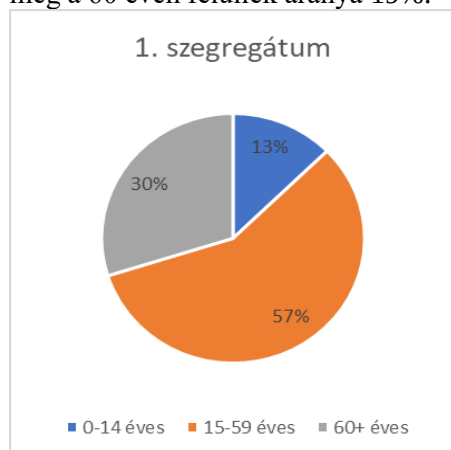
Fuvaros u. - Menház u. - Szép u. nyugati oldala - Akaszka u. - Víg u. mindkét oldala - Solymosi külhatár u. - Petőfi Sándor u. - Malom u. - Petőfi Sándor u. - Víg u. - Verő u. - Búvó u. - Felsőhíd u. - Halastó u.

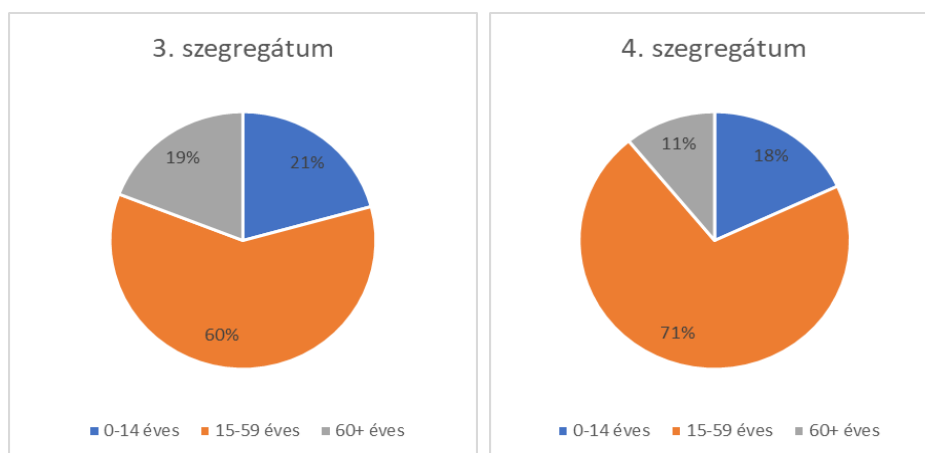
4. szegregátum:

Enyedi u. - Esze Tamás u. folytatása a Karácsondi útig- Karácsondi út nyugati oldala - Gyergyói u. - Csiki u- Zólyomi u. - Adácsi u. - Erdélyi tér.

A szegregáció által leginkább sújtott Észak-nyugati városrészben a városi átlagot jelentősen meghaladja a 0-14 éves korosztály aránya, 21% (2013-ban: 18,2%). A területen a 15-59 évesek aránya 60%, még a 60 éven felüliek aránya 19%.

Társadalmi helyzet

A város egyes részeinek lakossága jelentősen eltérő társadalmi helyzetben él. Az iskolai végzettséget tekintve az Észak-nyugati városrész helyzete a legnegatívabb, itt a 15-59 éves korosztály 45,6 %-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya szintén az Észak-nyugati városrészben a legmagasabb, az itt élő aktív korúak több mint fele (53,4 %-a) nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. Mindezt összevetve az iskolai végzettséggel, a városrész aktív korú lakossága 33,2 %-a kifejezetten hátrányos helyzetben van, mivel legfeljebb általános iskolai végzettséggel és munkanélküliséggel küzdenek.

A foglalkoztatottak aránya a fentiekhez hasonlóan az Észak-nyugati városrészben a legalacsonyabb a 15-64 éves korosztályon belül. Az említett korosztály kevesebb, mint fele, mindössze 43,4 %-a rendelkezik munkával.

A háztartásokra vetítve a munkanélküliségi adatokat ismét az Észak-nyugati városrész lakossága van a városon belül a legrosszabb helyzetben. Az itt található háztartások több mint fele, pontosan 51,9 %-a egyáltalán nem rendelkezik munkával rendelkező lakóval, ezen háztartások többnyire segély, nyugdíj/rokkantnyugdíj típusú jövedelmekből rendelkeznek rendszeres bevétellel.

A strukturális munkanélküliség jellemző, azaz az alacsony iskolai végzettség, az elavult, illetve nem piacképes szakmák, valamint a munkavállalás alapvető kompetenciáinak hiánya egyaránt jellemzi a szegregátum lakosságát. A területen 2012-ben végzett szükségletfelmérés kimutatta, hogy a szegregátumban található háztartások 75 %-ában van regisztrált munkanélküli, a legalisan foglalkoztatottak pedig kivétel nélkül a közfoglalkoztatási programon keresztül jutottak ideiglenesen munkához.

A szegregált lakóköznyezetben élő állampolgárok szociális helyzete és közösségi koherenciája

Gyöngyös város Észak-nyugati városrészében élő lakosság szociális helyzetét alapvetően meghatározza a lakosság alacsony iskolai végzettsége, az ebből fakadó alacsony foglalkoztatottsági arány. A városrészben magas az önkormányzati bérletlakások aránya, amely eleve a nehéz körülmények között élők számára nyújt segítséget.

A szegregátumban végzett szükségletfelmérés részletesen foglalkozik a szociális helyzet leírásával.

A szegregátum közösségi koherenciájára jellemző, hogy az itt élő lakosság alapvetően három csoportra különül. Az Észak-nyugati városrészben élő roma közösség jelentős része 10 évnél régebb óta él itt, közöttük szoros családi, rokoni kötelékek vannak, melyek segítik őket a mindennapi boldogulásban. A területre az elmúlt években újabb roma családok költöztek, akikről a régebb óta a városrészen élők jellemzően elzárkóznak, a külső kapcsolatok hiánya és az eltérő szokások és életkörülmények miatt, az újonnan beköltözők gyakran kerülnek konfliktusba a lakossággal. A szegregátumban kisebb közösséget alkotnak azok a nem roma családok, melyeknek nem sikerült elköltözniük az elmúlt évtizedekben folyamatosan rosszabb helyzetbe került környékről, házaik elértéktelenedtek, eladásukból nem sike-

rülne megfelelő új otthont teremteniük. Ezek a családok lehetőség szerint elzárkóznak a roma közösségektől, elsősorban az őket ért sérelmek, atrocitások miatt.

Összefoglalva a szegregátum lakosságának koherenciájáról elmondható, hogy a közösség fragmentált, a szomszédsági kapcsolatok sérültek, jellemzően konfliktusokkal terheltek.

A lakhatási integrációs program célja, hogy a szegregátumok lakhatási körülményei közelítsenek a városi átlaghoz a lakások komfortosságának növelését lehetővé tevő infrastrukturális fejlesztések és a lakókörnyezet rehabilitációja révén. Az önkormányzat fontos feladatának tekinti lakosság lakhatásának megőrzését, különböző igényű, és élethelyzetű családok lakáshoz jutásának segítését, a lakásállomány állapotának javítását, illetve korszerűsítését, valamint a lakásállomány növelését.

A társadalmi integráció érdekében történő eddigi intézményi együttműködések bemutatása

A Roma Nemzetiségi Önkormányzattal együttműködve született meg az ún. Roma lakásépítési koncepció és program, és ennek kapcsán épült ki több folyóméter vízvezeték, gázvezeték, csapadékvíz elvezető árok. A jelenleg ott lakó (főleg roma) családok jórészt rokonságban vannak, és a közvetlen családtagjaik számára a közelükben akarnak lakhatást biztosítani. Ebből következően részükről óriási a nyomás, hogy a lakóterület bővítésre kerüljön.

Gyöngyös Város Önkormányzata évek óta folyamatosan igyekszik felszámolni a szegregátumokat, az ott élők együttműködésével, az ő integrációjukat elősegítve.

Az oktatási integráció érdekében a város biztosítja az óvodás korú gyermekek teljes körének óvodai ellátását, melyre elegendő férőhellyel rendelkezik. A város a roma gyerekek beilleszkedését, az óvodai nevelés hatékonyságát elősegíti, a későbbi iskolai integrációt megkönnyíti roma származású dajkák alkalmazásával. A város folyamatosan keresi roma anyanyelvű óvodapedagógus alkalmazásának lehetőségét. A város vezetése elkötelezett abban az irányban, hogy az általa végzett beruházások, fejlesztések az integrációt segítsék. Gyöngyös Város Önkormányzata által tervezési fázisban van az É-NY-i városrész szociális városrehabilitációja.

A roma integrációt népszerűsítő és érdekképviselői feladatokat ellátó nonprofit szervezetek

Az **Együttható Egyesület** 2016-ban az EFOP-3.3.1-15 számú pályázat keretében olyan közösségi teret hozott létre a városban HatásPont tanoda néven, melynek célja a programba bevont – főképp roma – gyerekek, fiatalok és családjaik felzárkózási esélyeinek javítása, bennük egy, a jövőbe bizalommal tekintő szemlélet kialakítása, számukra sikerek és emlékezetes élmények nyújtása. A program sikerességét nagymértékben befolyásolja, hogy az egyesület olyan külföldi ifjúsági csereprogramokat szervez, melynek kibővített belépési feltételeinek köszönhetően a roma fiatalok is részt tudnak venni a programokban. Az ifjúsági projektek elsődleges célja, hogy megtanítsa a roma fiatalok részére a társadalmi felelősségvállalás és a közösségsszervezés alapjait.

A programokban 7-25 év közötti motivált gyerekek, fiatalok vesznek részt. A foglalkozásokon azonban a Tanoda befogadó, integratív szemléletű, így szívesen látnak minden olyan gyermeket, fiatalt, akik nem számítanak hátrányos helyzetűnek, azonban tanulásban vagy más az élethez fontos kompetenciákban (pl. önbizalom, együttműködés, figyelem, kitartás, stb.) fejlesztésre szorulnak.

A tanoda egy közösségi tér, amelyben a tanulás mellett az egész család számára szerveznek programokat, így nagy szerepe van a családnak a közös ünneplések, a jó hangulatú kirándulások, családi napok, színházlátogatások, táborozások lebonyolításában.

A tanodában mindemellett a családok időről-időre adományokban részesülnek.

Együtt, Szébb Jövőért Roma-Magyar Egyesület

A szervezet 2002. óta végez hét megyére kiterjedő érdekképviselői feladatokat. Munkájuk főként ezen a téren, valamint szociális területen kiemelkedő. Több olyan projektet hajtottak és hajtanak végre, melynek középpontjában a mélyszegénységben élő roma családok anyagi helyzetének javítása áll adományok, valamint munkalehetőségek szervezésén keresztül. Az Egyesület 2011. óta vesz részt a közfoglalkoztatási programban, melynek köszönhetően Gyöngyösön évente legalább 20 családnak nyújt megélhetési lehetőséget.

Az Amerikai Nagykövetséggel korábban kialakult jó kapcsolata révén mind Gyöngyös Város egészségügyi intézményeinek, mind pedig az Észak-Nyugati városrészben élő, egészségügyi problémákkal küzdő családoknak sikerült egészségügyi eszközöket ingyenesen beszereznie

Szükségletfelmérés

A komplex telep-program előkészítéseként Gyöngyös Város Önkormányzata átfogó szükségletfelmérést végzett az Észak-nyugati városrész lakossága körében a területi családsegítő szolgálat munkatársaival és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat tagjainak közreműködésével.

A felmérés során a családgondozók összesen 145 háztartást értek el az érintett településrészen. A megkeresett háztartások közül 18 nem kívánt együttműködni a szükségletfelmérésben, további 13 ingatlanban nem tartózkodott otthon vagy nem lakott a megkeresés időpontjában senki, illetve 13 háztartás jó szociális helyzetéből adódóan nem volt érintett a szükségletfelmérésben.

A fennmaradó 111 háztartásban háztartásonként egy fő válaszadó segítségével a családgondozók kérdőbiztosként töltötték ki a szükségletfelmérő kérdőívet.

A családok átlagosan 5,2 főből állnak. A 7 főből álló családok száma volt a legmagasabb, 9 ilyen családot találtunk, 8 főből álló család 1, 9 főből álló család 4, 10 főből álló család pedig 2 esetben fordult elő a megkérdezettek között. Az átlagos gyermekszám 2,7 gyermek családonként, A legmagasabb gyermekszám egy családon belül összesen 7 fő, a leggyakoribb gyermekszám 1-2 fő. A gyermekek nemek szerinti megoszlása a megkérdezett családok körében kiegyenlítettnek tekinthető. A szegregált településrészek esetében az óvodáztatási mutatók javultak, amely köszönhető a kormányzati intézkedéseknek és a pedagógusok célzott munkájának.

A megkérdezett családok átlagosan 12,3 éve élnek az adott ingatlanban. A területen magas az önkormányzati bérlakások száma. A háztartások összjövedelme átlagosan 112 581 Ft havonta. Ezt összevetve a háztartásokban élők számával elmondhatjuk, hogy a megkérdezettek körében a havonta átlagosan egy főre jutó jövedelem 21 650 Ft, amely alul múlja a 2012. évi öregségi nyugdíjminimumot, amely a segélyezés egyik alapvető mércéje.

A jövedelmek egy főre jutó eloszlását tekintve elmondható, hogy a megkérdezett családok jövedelmi helyzete viszonylag homogén, a családokban túlnyomó részt 10-30 000 Ft közé esik az egy főre jutó jövedelem. A családok jövedelmeinek fő forrása minden esetben segély, nyugdíj vagy demogrant típusú ellátás.

A rendszeres havi jövedelmek összetétele rendkívül változatos. A háztartások között az egyik leggyakoribb jövedelemtípus a rendszeres szociális segély, amelynek a megkérdezettek között az egy háztartásra eső összege átlagosan 24 161 Ft. Azonos számú háztartás részesül a gyermekneveléssel kapcsolatos valamilyen demogrant típusú jövedelemben, melynek egy háztartásra eső átlagos összege 56 415 Ft.

Rendszeres munkajövedelemmel a megkérdezett családok közül 11-en rendelkeznek, további két háztartásban pedig rendszeresen vállalnak alkalmi munkákat. A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők mindegyike közmunkaprogram keretében foglalkoztatott. A munkabérek egy háztartásra eső átlagos összege 63 333 Ft.

A jövedelmi helyzet egyik jó indikátora a háztartási adósságok mértéke. A megkérdezett családok 80 %-ában egy éven belül legalább egyszer előfordult, hogy valamelyik számlát nem tudták az adott hónapban befizetni. A tartozások között jelentős mértékű az elmaradt lakbér. A tartozások felhalmozódásának alapvető oka a megfelelő mennyiségű jövedelem hiánya.

A megkérdezettek túlnyomó többsége alapfokú vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik. A leggyakoribb a befejezett 8 általános, a megkérdezettek 49 %-a tartozik ebbe a csoportba. A válaszadók 20 %-ának van magasabb iskolai végzettsége a 8 általánosnál, közülük négyen OKJ-s tanfolyamot végeztek, 3 fő 10 osztályt fejezett be és további 3 fő 12 osztályt végzett. A 8 általánosnál kevesebb osztályt végzettek aránya a megkérdezettekben belül 31 %, amely csoport magába foglal három olyan személyt is, akik egyáltalán nem jártak iskolába. Az iskolai végzettség nemek szerinti megoszlását jelen esetben nem lehet értékelni, mivel a nők abszolút többségben vannak, ugyanakkor megfigyelhető, hogy a férfiak alacsonyabb számú csoportján belül jóval kisebb arányban fordul elő a be nem fejezett 8 általános osztály.

Elmondható, hogy a megkérdezettek iskolai végzettsége alacsony, illetve a szakmával rendelkezők aránya szintén alacsony. A megszerzett szakképzettségek többsége elavult, vagy a munkaerőpiacon nem versenyképes szakma. A nők jellemző szakképzettsége a varrónői, illetve a háziasszony képesítés, de előfordul közöttük takarítónő és bolti eladó is. A férfiak esetében viszonylag jobb a helyzet, közöttük előfordul szobafestő és nehézgépkezelő is.

A szegregációval veszélyeztetett területeket, a lakosság területi átrendeződésének folyamatait is figyelembe véve került kidolgozásra a TÁMOP-5.3.6-11/1-Komplex telep program (komplex humán hozzáférés biztosítása) kapcsán a Községi Beavatkozási Terv, illetve az Intézkedési Terv.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Ebtv. 5. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás. *Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások:* az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebtv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzügyi és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát

Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés

Gyöngyös Város Önkormányzata egészségügyi alapellátási és egyéb egészségügyi szolgáltatási feladatait – a központi orvosi ügyelet kivételével – a Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság koordinálja.

Az Önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja, megjelenő lakossági igények alapján önként vállalt feladatokkal egészíti ki az ellátó rendszerét.

A Gyöngyös Város Önkormányzata által fenntartott egészségügyi alapellátás, egyéb egészségügyi ellátás és egészségügyi diagnosztikai ellátás Gyöngyös közigazgatási területén:

- 16 felnőtt háziorvosi körzet,
- 6 házi gyermekorvosi körzet,
- 8 vegyes fogorvosi körzet,
- iskola-egészségügyi ellátás,
- 9 területi védőnő,
- 7 iskolavédőnő,
- Anyatejgyűjtő Állomás,
- fogászati ügyelet,
- fogászati röntgen,
- központi orvosi ügyelet biztosításával valósult meg.

Gyöngyös város közigazgatási területére vonatkozóan 2017. január 1-jétől hatályos az egészségügyi alapellátás körzeteiről szóló 39/2016. (XII.16.) önkormányzati rendelet, mely tartalmazza valamennyi, az Önkormányzat részéről jogszabály szerint kötelezően biztosítandó és biztosított egészségügyi alapellátási feladathoz kapcsolódó körzetet.

Gyöngyös közigazgatási területén a háziorvosi szolgálatok között nincs olyan, amely felnőttek és gyermekek részére tervezett.

A felnőttek részére 2008 óta 17, majd 16 háziorvosi szolgálat látja el az egészségügyi alapszolgáltatást. A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma csökkent az elmúlt években: jelenleg 6 házi gyermekorvos működik közre az ellátásban. (lásd 19. számú táblázat)

A város közigazgatási területén 16 területi ellátási kötelezettséggel működő és 1 területi ellátási kötelezettség nélkül működő **felnőtt háziorvosi szolgálat** található.

A felnőttek körében statisztikai jelentések alapján vezető megbetegedések:

- magas vérnyomás,
- ischaemiás szívbetegség,
- agyi keringési betegség,
- cukorbetegség,
- rosszindulatú daganatos megbetegedés,
- vér és vérképzőrendszer betegségei megbetegedés,
- pszichiátriai megbetegedések (szorongás, depresszió, alkoholizmus).

Nem lehet eléggé hangsúlyozni az egyéni, illetve a szervezett szűrővizsgálatok jelentőségét, melyekkel mielőbb felderíthetővé és megelőzhetővé válhatnak a súlyos betegségek.

Jelenleg elérhető szűrővizsgálatok:

- nőgyógyászati, emlőszűrés, tüdőszűrés, csonttritkulás szűrővizsgálat,
- vastagbél, végbél, és prosztatata szűrővizsgálata.

Az Önkormányzat Egészségügyi, Szociális és Lakásügyi Bizottsága döntése alapján 2016-ban 4 500 db általános önvizsgálati teszt került kiküldésre – megelőzés céljából, szűrővizsgálati jelleggel. A tesztet valamennyi 1966-1974 között született gyöngyösi lakos és az önkormányzat intézményeinek dolgozói kapták meg. A szűrőprogramot a bizottság 2017-ben újra támogatta 4 200 db teszt kiküldésével.

Otthonápolási tevékenység ellátására a Synapsis 96 Kft. rendelkezik működési engedéllyel, Gyöngyösi székhellyel. A szolgáltatás igénybe vételére a háziorvos elrendelése alapján van lehetőség. 2017-ben a

gyöngyösi háziorvosok tájékoztatása szerint 194 beteg részére rendeltek otthonápolást, mely többségében az otthoni gyógytornát biztosította.

Gyöngyös Város területén jelenleg 6 területi ellátási kötelezettséggel rendelkező és egy területi ellátási kötelezettség nélküli **házi gyermekorvos** működik. A gyermekorvosok mindannyian vállalkozási formában végzik munkájukat.

A házi gyermekorvos személyes és folyamatos ellátást nyújt a 14. életévét be nem töltött személyek számára. Felkérésre a 14-18 év közötti személyeket is elláthatja. Az orvos feladatait védőnő, valamint gyermekápoló vagy asszisztens közreműködésével végzi. Az orvosok területi ellátási feladataik mellett, részfeladatként ellátják a bölcsődékben és az általános iskolákban is a gyermekorvosi feladatokat. Csecsemő-és gyermektanácsadást tartanak.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	Házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2013	0	17	8
2014	0	17	8
2015	0	17	8
2016	0	16	6
2017	0	16	6
2018	0	16	6
2019	0	16	6

(Forrás: önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés)

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás keretében gondoskodik a háziorvosi ügyeleti ellátásról. Városunkban 2004. október 1-től a Periculum In Mora Kft. látja el a feladatot és nyújt segítséget a felnőtt és gyermek lakosság számára egyaránt a Dózsa György u. 18. szám alatt található rendelőegységben. Gyöngyös közigazgatási területén élő lakosság részére az ügyeleti ellátás folyamatosan biztosított napi 24 órában. A központi ügyeleten kerül sor mind a felnőtt, mind a gyermek lakosság ügyeleti ellátására.

Az előző években nagyszámban fordultak kisgyermekes szülők az Önkormányzathoz a huszonnégy órás gyermekorvosi ügyelet létrehozása érdekében. A hat gyermekorvosi körzet orvosaival nehezen megvalósítható a gyermekorvosi ügyelet, melyet egyébként nem kötelező feladatként az állam sem támogat. A kórházzal, a felnőtt ügyeletet ellátó orvosokkal, a gyermekorvosokkal és a védőnőkkel továbbra is szükséges az egyeztetés a megoldás keresése érdekében.

Jelenleg Gyöngyös város lakosainak **fogászati ellátását** nyolc vegyes fogászati körzetben nyolc főállású fogszakorvos, nyolc szakasszisztens, egy fogszabályozó fogorvos és asszisztense látta el. Öt fogorvosi rendelő a Gyöngyös, Batthyány tér 21-23. szám alatt kialakított épületben, két rendelő a Koháry u. 1-3. sz. alatti épületben, egy a Fő tér 4-ben, további egy rendelő pedig a Szent Bertalan u. 10. szám alatt található.

A folyamatos fogorvosi ellátást teszi lehetővé a hétvégeken, illetve ünnepnapokon működő fogorvosi ügyelet. Az ügyeleti ellátásban részt vesznek Gyöngyös város fogászati alapellátásában résztvevő fogorvosok, valamint a környező települések fogorvosai, összesen 18 fogorvos és 18 fogászati asszisztens.

A Védőnői Szolgálat és az Anyatejgyűjtő Állomás működésére a gyermekek célcsoportját érintő fejezetben térünk ki.

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájá-

ulás, mely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt: alanyi jogon, normatív alapon és méltányossági alapon. 2013-ban Gyöngyösön 883 közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy volt, ez a szám 2017-re 803 főre csökkent (lásd 3.6.2. számú táblázat). A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők körében nagy számban képviselteti magát a nyugdíjas korosztály, így a csökkenést az is okozhatja, hogy a minden évben emelkedő nyugdíjak mellett a mindenkori öregségi nyugdíjminimum értéke nem változik, és ezáltal a jogosultság megállapításánál vizsgált jövedelem túllépi az ellátás esetén megengedett jövedelemhatárt. 2013. évtől az alanyi jogon, illetve normatív alapon járó közgyógyellátásra való jogosultság elbírálása a járási hivatalok hatáskörébe tartozik.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2013	883
2014	834
2015	787
2016	844
2017	803
2018	985
2019	969
2020. 8 hóig	892

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, Gyöngyösi Járási Hivatal)

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [a közeli hozzátartozók meghatározásáról ld. a Ptk. 685. § b) pontját], ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18. év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. Gyöngyösön 2013-ban 105 fő részesült ápolási díjban, mely szám nagyságrendileg nem változott, 2017-ben az ellátásban 111 fő részesült (lásd 3.6.3. számú táblázat). 2013. évtől az ápolási díjra való jogosultság elbírálása a járási hivatalok hatáskörébe tartozik. Gyöngyös Város Önkormányzata a módosított, a pénzügyi és természetbeni szociális ellátásokról szóló 9/2015. (II.27.) önkormányzati rendeletében foglaltak alapján 2017. január 1. napjától állapít meg méltányossági ápolási díjat a kérelmezők részére.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Összesen
2013	105		105
2014	112		112
2015	113		113
2016	110		110
2017	111	5	116
2018			125
2019			77
2020. 8 hóig			69

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, Gyöngyösi Járási Hivatal)

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Gyöngyösön a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások az idősek gondozóháza kivételével a KHSZK keretein belül működnek.

A Szt. alapján azoknak a szociálisan rászorulóknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik önmaguknak, illetve a további ellátottjaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Ez nagyrészt házhozszállítással történik. Az étkeztetést szolgáltatási szerződéssel a Mátra Party Kft. biztosítja. Az étkeztetés az 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet előírásainak valamint az egészséges táplálkozás szempontjainak megfelelő, az arra rászorulóknak orvosi javaslatra diétás étkeztetés is biztosított. Az ellátásban évente résztvevők száma átlagosan 400 fő.

A házi segítségnyújtás az alapvető gondozás és alapápolás körébe tartozó feladatokat látja el elsősorban az időskorúaknak, valamint azok számára, akik egészségügyi állapotuk miatt ezt az ellátási formát igénylik. Amennyiben a szolgáltatás során szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző gondozó kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást. Az ellátást évente átlagosan 40 fő veszi igénybe.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetésére 2006. február 1-től került sor, azóta a készülékek kihelyezése folyamatos. Az ellátottak száma Gyöngyös városában évente átlagosan 45 fő.

Gyöngyös városában 2006. augusztus 1. napjától Gyöngyös, Lokodi út 7. sz. alatt működő szolgáltatás a közösségi ellátások tekintetében a pszichiátriai illetve szenvedélybetegek számára nyújt alapellátást.

A 12 férőhelyes pszichiátriai betegek nappali intézményi ellátása az öntevékenységre, önsegítésre épülve biztosítja az ellátást igénybe vevők igényei alapján a kulturális, szabadidős, képzési, átképzési állásközvetítő, védett lakhatást elősegítő, lakossági és családi programok, találkozók szervezését, lebonyolítását. Az intézmény szolgáltatási körében egyéni, csoportos, pár- és családterápiákat szervezhet. A nappali intézmény működésének nem része a pszichiátriai gondozás, de szükség szerint van kapcsolat a klubtag kezelőorvosával, pszichiátriai gondozóval, hozzátartozóval.

A 12 férőhelyes szenvedélybetegek nappali intézményi ellátása az önkéntességre és speciális segítő programokra épülve biztosítja az ellátást igénybe vevők igényei alapján a felvilágosítást, tanácsadó tájékoztatást, kulturális és szabadidő, képzési, átképzési, állásközvetítő, védett lakhatást elősegítő, lakossági és családi programok szervezését és lebonyolítását, valamint alacsonyküszöbű és ártalomcsökkentő szolgáltatást nyújt. A nappali intézménynek nem feladata az egészségügyi gondozás, azonban törekedni kell az életmódváltozás ösztönzésére, a visszaesés megelőzésére, illetve kapcsolatot kell tartani a klubtag kezelőorvosával, egészségügyi gondozást végző személlyel, hozzátartozóval.

A területi ellátásért felelős állami fenntartású egészségügyi intézmény a Bugát Pál Kórház.

A prevenció és szűrőprogramokhoz, a sportolási lehetőségekhez és a szabadidős tevékenységhez való hozzáférés

A prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés Gyöngyösön megoldott, a fejlesztő és rehabilitációs ellátás az igényeket kielégíti.

A közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése elsődleges. Az önkormányzat minden köznevelési intézményben, bölcsődében megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A szolgáltatók minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos.

Az egészségügyi alapellátás és a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások a jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosítottak. Prevenció és szűrőprogramokhoz való hozzáférés Gyöngyösön megoldott, az Önkormányzat a költségvetésében külön forrást is elkülönít ilyen célokra.

A szenvedélybetegségek kapcsán fontos kiemelni, hogy a drogprobléma közösségben alakul ki, így annak megoldása is a közösség minden tagja számára jelöl ki feladatokat. Fontos cél a közösségek és a család szerepének megerősítése és a fiatalok elérhetősége. A kábítószer használatával számos protektív

és kockázati tényező ismert. A védő tényezők közül fiatal korban kiemelkedő jelentőségű a család, az iskola, a kortárs csoportok, a helyi közösségek, és a társas támogatások. Ha a család és a közösség nem tud megfelelő támaszt nyújtani, az iskolában inkább kudarcok, mint sikerek érik a gyermeket, akkor nő a normasértő magatartásokkal kísérletező kortársak befolyása, és így a kábítószer-használat kockázata is nagyobb. Azok a gyerekek, akiknek a családjában szenvedélybeteg él, vagy felbomlott családban nőnek fel, fokozottan veszélyeztetettek a szerhasználat szempontjából.

Fontos cél:

- büntetéssel, tiltással szemben szabadidős alternatívák felkínálása,
- a közösség, a család erőforrásainak a felhasználása a problémák megelőzésében és megoldásában,
- a közösséghez tartozás fontosságának erősítése, a közösségi élmények elősegítése,
- a felelősségvállalás, és a felelős döntéshozás képességének erősítése.

A gyöngyösi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szakemberei 2017 tavaszán kérdőíveket állítottak össze a gyöngyösi általános és középiskolákban tanuló 7-12. évfolyamos diákok, valamint a függőségekkel kapcsolatba kerülő intézmények, szakemberek részére. Az adatgyűjtés célja a városban fellelhető tendenciák, a fiatalok káros szenvedélyekhez fűződő attitűdjének megismerése, amellyel a szakemberek tapasztalatainak begyűjtése, igényeik felszínre hozatala volt.

A beérkezett válaszokat a KEF munkatársai feldolgozták és elemezték. Összesen 1 098 diákkérdőív és 112 szakemberek által kitöltött kérdőív állt rendelkezésre. A felmérés eredményét, és az ebből adódó feladatokat a Testület által már megismert és elfogadott Városi Drogprevenciós Stratégia tartalmazza.

A kérdőíves, korcsoportra vonatkozó lekérdézésen kívül 2017-ben a KEF kezdeményezésére két fókuszcsoportos beszélgetésre is sor került, melynek résztvevői a potenciális célcsoportokkal kapcsolatba kerülő szakemberek voltak, immár korcsoport lehatárolás nélkül, általánosságban tárgyalva a szenvedélybetegségek ellen fellépő lehetséges stratégia irányait, célrendszerét.

A korábban említett kérdőíves kutatást megelőzte egy 2010-ben készített ifjúsági koncepciót megalapozó kutatás, mely szintén érintette ezt a területet is, így 2017-ben lehetőség adódott a két kutatás eredményei, illetve az erre vonatkozó országos adatok összevetésére.

Főbb tendenciák Gyöngyösön:

- A szakemberek szerint városban a szenvedélybetegségek között kiemelkedő helyet foglal el a drogfogyasztás.
- Az alkohol jóval nagyobb mértékben van jelen a vizsgált korcsoportokban.
- Két új jelenséget kell említenünk: az internet- vagy számítógép függőség egyértelműen meghatározójává vált a vizsgált korcsoportoknak.
- Jelentős eltérés van az egyes szenvedélybetegségek jelenléte, ezen belül is a drogfogyasztás minitázata közt életkor és társadalmi státusz alapján. Míg az alkoholbetegség főként a felnőttkorúak közt, a drogfogyasztás, számítógép-függőség a fiatalok körében jellemző. A drogfogyasztás esetében eltérő elterjedtséggel és szerhasználati szokásokkal lehet találkozni a város két cigány telepén (Duránda és Harmadosztály), ugyanakkor a nem cigány drogfogyasztók is kapcsolatban vannak a Durándával, mivel a megfigyelések alapján az a terjesztés színhelye is.
- Az elképzelt és ismert prevenciós tevékenység az iskolákban megtartott előadásokra korlátozódik, hiányoznak az ismeretek a hatékony alternatív programokkal, módszerekkel kapcsolatban.
- A városban jelenleg nem működik csoport/közösség alapú prevenciós program, és nincsenek olyan kezdeményezések, melyek alternatív programjukkal képesek volnának elérni és bevonni a kockázati célcsoportba tartozó fiatalokat.
- A rendőrségi munka hatékonyságát csökkenti az ún. elterelés, mely során a kábítószerrel való visszaélés miatt az eljárás alá vont személy mentesülhet a büntetés alól, ha részt vesz egy fél éves elterelő programban, melynek hatékonysága megkérdőjelezhető. A pártfogó felügyelet alatt esetlegesen előírt külön magatartási szabály (melyeket ügyész vagy bíró írhat elő) nem teljesíthető,

mert a városban jelenleg nincsenek a fiatalok szociális készségfejlesztését, agressziókezelését, személyiségfejlesztését célzó csoportfoglalkozások, tréningek.

A szakmai megállapításokat, az ezekhez kapcsolódó megoldási javaslatokat az „EFOP-1.8.7-16 Céltzott prevenciós programok a szenvedélybetegség megelőzése érdekében” című, Gyöngyös Város Önkormányzata által benyújtott pályázat is tartalmazza.

A szerhasználat elmúlt időszakban tapasztalható változásai kapcsán elmondható, hogy a „klasszikus szerek” mellett, jó pár éve a piacon vannak az úgynevezett új pszichoaktív anyagok. Ezeknek a szereknek egy jó része még nem minősül kábítószernek, de folyamatosan kerülnek fel a „C listás” (tiltó lista) szerek közé. Ezekről a szerekről elmondható, hogy a fiatalok között gyorsan terjed, népszerűek és szinte mindenki számára elérhetők alacsony árak miatt. A szerek hatása általában többszöröse az eddig ismert drogokétól, mellékhatásaik pedig sokszor kiszámíthatatlanok. Gyöngyös az elmúlt évek alatt tranzitvárosból célvárossá vált. A város könnyű megközelíthetősége Budapest közelsége, a drogterjesztés, droghoz jutás, droghasználat szempontjából kiemelt jelentőségű. A különféle szerekkel kapcsolatba kerülő fiatalok, gyermekek életkora egyre alacsonyabb. Tapasztalatok szerint már a 10-11 éves korosztály is érintett, vagy a baráti kör, vagy a saját családja (idősebb droghasználó testvér, illetve szerhasználó szülők) révén. Gyöngyös egyes területein pl. Észak - Nyugati városrész, kiemelten magas a droghasználók aránya. Itt a gyermekek különösen veszélyeztetettek. A városban széles körű prevenciós tevékenység folyik, melyben különböző szervezetek vesznek részt. Kiemelt szerepet tölt be a KEF, mint tanácsadó testület, mely összefogja, koordinálja a megelőző-felvilágosító tevékenységet.

A városban komoly munka folyik az egészségnevelés területén a nevelési, oktatási intézményekben az óvónők, ifjúságvédelmi felelősök, védőnők, biológiai tanárok által. A cél az, hogy minden szaktanár a saját tantárgyán belül foglalkozzon az egészségfejlesztéssel, drogprevencióval. A KEF munkatársainak feladata, hogy az új, aktuális droghelyzetről tájékoztassák a pedagógusokat, szülőket és a médián (TV, rádió, újság) keresztül a lakosságot.

Gyöngyösön a gyermek - és serdülőkorú fiatalok ellátását tekintve jelentős probléma a gyermekpszichiáter hiánya. A drogproblémával küzdő fiatal fogadja a Pszichiátriai- és Addiktológiai ambulancia, és rendszeres konzultációkat végeznek a szakemberek, a kórházi ellátást igénylő esetekben megteszik a szükséges lépéseket, a megfelelő intézménybe továbbítják a klienseket. Számos droghasználó fiatal számára már csak a hosszú távú rehabilitációs otthoni elhelyezés hozhat eredményes felépülést. Országos hatáskörű gyermek-és serdülőket fogadó rehabilitációs otthonok (Ráckeresztúr, Szatymaz) állnak rendelkezésre.

A 15–29 évesek szabadidő eltöltésében meghatározó szerepet kapnak a „képernyős” (tévé, számítógép, laptop) tevékenységek. A képernyős tevékenységeket tovább erősítik az olyan új szabadidő eltöltési formák, mint a „telefonozás”, amely az okostelefonok elterjedésével nyert magának teret, illetve a facebookozás, amelyek nem tekinthetők helyhez kötött tevékenységnek. A fiatalok mintegy negyede hétvégén és hét közben is „csak úgy elvan”. Korosztályos megoszlásban ez a következőképpen jelenik meg: a 15–19 évesek 28 százaléka, a 20–24 évesek 23 %-a, míg a 25–29 évesek 20 %-a állítja ezt önmagáról. Hétvégén ez az arány az alábbiak szerint alakul: a 15–19 évesek 27 százaléka, a 20–24 évesek 24 százaléka, míg a 25–29 évesek 22 %-a jellemzi magát ezzel. A baráti kör léte alapvető és meghatározó. A 2016-os adatok azt mutatják, hogy minél fiatalabb korcsoportba tartozik a kérdezett, annál több időt tölt a barátaival, valamint annál több baráti kapcsolata van. 2016-ban a fiatalok kétharmada az online térben (is) találkozik és kommunikál barátaival.

(Forrás: Magyar Ifjúság Kutatás 2016)

Az internet, megelőzve a televíziót, elsőszámú médiummá lépett elő. A Facebook internetes közösségi oldal népszerűsége elsőprő. A társadalmat alapvetően megváltoztatta az elmúlt évtizedek digitális forradalma, ebben a változásban a leginkább érintett demográfiai csoportot a fiatalok jelentik. Az internet egyértelműen átvette a vezető médium szerepét. A 15–29 éves magyarországi fiatalok 88 %-a tekinthető napi internethasználónak, negyedük gyakorlatilag folyamatosan online van. A 15–29 évesek több mint háromnegyede (79 %) tagja valamilyen internetes közösségi oldalnak, amely 2016-ban is

leginkább a Facebook-ot jelenti. Mindezt jól jelzi, hogy a valamely közösségi oldalon regisztrációval bírók 80 %-a naponta használja a Facebook-ot, míg a sorban következő Instagram napi felhasználóinak aránya 18 %-ot tesz ki. A közösségi oldalakat leginkább szórakozásra és információszerzésre használják a fiatalok. Egy 15–29 éves egy napnál tovább nem tudná nélkülözni az okostelefonját (54 %), az internetet (51 %) vagy az általa leggyakrabban használt közösségi oldalt.

A fiatalok 36 %-a a kötelező testnevelésórán kívül is sportol. A sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek testkulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, rendszeres testmozgásától a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét. Az Önkormányzat sportlétesítmény hálózata folyamatosan bővült, mára már korszerű és modern sportlétesítmények állnak rendelkezésre. A Dr. Fejes András Sport-és Rendezvénycsarnok, a Kömlei Károly Sporttelep, a Sport Úti Sporttelep, a Dr. Csépe György Uszoda és Termálstrand, a Vályi-Nagy Károly Tornacsarnok a 100%-os önkormányzati tulajdonú Gyöngyösi Sportfólió Nonprofit Kft. fenntartásában és működtetésében vannak. Az említett sportlétesítmények több szakágat is kiszolgálnak és a sportkörök mellett több nevelési intézmény is kedvezményesen használhatja. A Károly Róbert Sportcentrum, valamint a magánkézben lévő sportlétesítmények, edzőtermek, fitnesztermek szintén hozzájárulnak a szabadidő hasznos eltöltéséhez. A mai kor követelményei szerint megépült létesítmények és a régebbi épületek felújítása a diákok szabadidő és mozgásszerű sport infrastrukturális hátterének megteremtését szolgálják. A jelenleg felújítás alatt lévő, Gyöngyöst és Mátrafüredet összekötő kerékpárút kihasználtsága maximális.

Az ellátórendszer keretein belül megvalósuló pozitív diszkrimináció

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során Gyöngyösön pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik (pl. burgonyaosztás, élelmiszerosztás, intézményi és szünidei gyermekétkeztetés, nyári napközi).

A szolgáltatások nyújtása kapcsán hátrányos megkülönböztetésre, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére nem került sor.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

A közösségi élet színterei sokrétűek. Részt képzik a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, az egyházi és a civil szervezetek.

Az önkormányzat intézményei, valamint a képviselő-testület bizottságai sokrétű feladat ellátásában működnek együtt a városban működő különféle civil szervezetekkel. Az önkormányzati költségvetésből a bizottságok céljellelleggel adnak támogatást a városi kulturális, sport, egészségügyi, szociális- karitatív szervezetek (egyesületek, alapítványok, önszerveződő csoportok) tevékenységének támogatására. A Polgármesteri Hivatal Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóságának Intézményi Ellátások Csoportja közvetlenül is segíti a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkáját, abban hatékonyan részt vesz.

A Család és Gyermejjóléti Központ, illetve a Család és Gyermejjóléti Szolgálat együttműködik a Gyöngyösi Polgármesteri Hivatal Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóságával, a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, a Gyöngyös Városi Diáktanácsal, a városban működő diák önkormányzatokkal, az Ifjúsági Szolgáltató Irodával, a Vöröskereszttel, az Üdvhadsereggel, Jópásztor Nővérekkel, a Karitasz Csoport Gyöngyösi Szervezetével, Máltai Szeretetszolgálat Gyöngyösi Csoportjával, Gyöngybaglár Alapítvány, Szent Erzsébet Alapítvánnyal. A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában közvetlenül részt vesznek. Az együttműködés keretében a dologi javak közvetítése és drog-prevenációs tevékenység végzése történik.

A Családok Átmeneti Otthona kapcsolatot tart fenn a Gyöngyösi Polgármesteri Hivatal Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóságával, védőnőkkel, óvónőkkel, pedagógusokkal, a Gyöngyösi Rend-

örkapitánysággal, Együtt Gyöngyösért Roma-Magyar Egyesülettel, Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, a Munkaügyi Központtal, a Vöröskereszttel, az MMSZ Gyöngyösi Szervezetével, a Kolping Család Egyesülettel, az Üdvhadsereggel, Karitasz Egyesülettel, Új Nap Egyesülettel, a Gyöngyös Kistérség közigazgatási területén működő család és gyermekjóléti szolgálatokkal.

A Gyermek Átmeneti Otthona kapcsolatot tart a pedagógusokkal, iskolai gyerekvédelmi felelősökkel, a gyöngyösi kistérség közigazgatási területén működő polgármesteri hivatalok jegyzőivel, gyermekjóléti szolgálatokkal. Adományokkal segítették az intézményt: MMSZ Gyöngyösi Szervezete, Gyöngyösi Kolping Család Egyesület, Üdvhadsereg, Vöröskereszt helyi szervezete.

A Magyar Máltai Szeretet Szolgálat és a Vöröskereszt Gyöngyösi Szervezete, az Üdvhadsereg Gyöngyösi Szervezete, Hit Gyülekezete Gyöngyösi Gyülekezete, Új Nap Egyesület, Karitasz Egyesület ételkészítés és ruha adományaival egész éven át segíti a hátrányos helyzetben élő gyermekes családokat.

A településen működő egyházak (római katolikus, görögkatolikus, református, evangélikus, zsidó, Üdvhadsereg, Hit Gyülekezete, adventista és baptista) képviselőivel az Önkormányzat folyamatosan jól működő kapcsolatot tart.

A tartalmas és igényes művelődésre, kikapcsolódásra Gyöngyösön minden lakónak megvan a lehetősége. A művelődési intézmények programjait a lakossági igényekre és a civil szervezetek kezdeményezéseire tekintettel alakítják (pl. Gyöngyösi Kulturális Nonprofit Kft., Vachott Sándor Városi Könyvtár, Mátra Múzeum). A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel Gyöngyös fejlődéséhez járulnak hozzá (pl. Gyöngyös Város Barátainak Köre, Mátraaljai Munkaadók Egyesülete, Gyöngyös-Városszépítő és Védő Egyesület, Gyöngyösi Kolping Család Egyesület, Mátra Honvéd Kaszinó, nyugdíjas klubok, egyletek, művészeti egyesületek, táncsoportok, dalkörök, kórusok).

A helyi közéleti szerep növekedésének ösztönzésére a helyi médiumok (pl. Gyöngyösi Városi Televízió, Gyöngyösi Újság, helyi rádiók) szolgálnak.

A turizmus fellendítésében szerepet kap a Gyöngyös-Mátra Turisztikai Egyesület, mely szintén rendezvények sorával színesíti Gyöngyös életét, teszi vonzóvá a várost az ide látogatók számára.

A közösségi együttélés során Gyöngyösön az etnikai konfliktusok jelenlétére utaló adatok nem állnak rendelkezésre.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 115-116. §-ai rögzítik.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira,

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális önigazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

Nem áll rendelkezésünkre adat arra vonatkozóan, hogy Gyöngyösön hány fő vallja magát roma nemzetiséghez tartozónak. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat szorosan együttműködik a köznevelési és szociális intézményekkel, aktívan részt vesz a közfoglalkoztatásban, illetve közösségi programok szervezésében.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
hátrányos helyzetű családok számának növekedése, munkanélküliségük	közfoglalkoztatás szervezése, önkéntesek foglalkoztatása, munkahelyteremtés
családon belüli szegénység öröklődés generációkon keresztül	felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése, szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése
lakhatás biztonságának veszélye (közüzemi hátralékok felhalmozódása)	háztartásvezetési programok szervezése, családgondozói tapasztalatok értékelése, következtetések levonása
a roma népesség hátrányos helyzetének (oktatás, foglalkoztatás, egészségügy területén) kezelésére irányuló komplex programok pályázatfüggők	pályázati források kihasználása egy teljes körű szociális, képzési, foglalkoztatási projekt megvalósításához
a hátrányos helyzetű családok információtechnológiai lemaradása	ingyenes vezeték nélküli internetkapcsolati pontok kiépítése a szegregátumok területén is
lakosok átlagos, a szegregátumban élők rossz egészségügyi állapota	egészségfejlesztő, felvilágosító programok, szociális segítségnyújtás ingyenes szűrővizsgálatok további szervezése, tájékoztató jellegű tanácsadások biztosítása egészségfejlesztő szakember bevonásával
roma lakosságra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei, számszerű adatok hiányában nincs valódi értékelésre lehetőség	szociális, egészségügyi, közösségi, oktatási, képzési és munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása
romákkal szembeni diszkrimináció megjelenése (országos médiumok, közösségi oldalak)	előítéletesség csökkentése, helyi médiában jó gyakorlatok, példák megjelenítése
a pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve szenvedélybetegségben (alkohol, drog) szenvedő személyek száma nő	az ellátásukban résztvevő valamint civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése
a szegregátumokban hatványozottan problémát okoz az új pszichoaktív szerek használata	beavatkozás célzott prevenciós programokkal célzott prevenciós programok

2020. évi felülvizsgálat megállapításai:

Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

Gyöngyös Városi Önkormányzattól rendkívüli települési támogatás keretében igényelhető eseti jelleggel biztosított méltányossági rendkívüli települési támogatás (krízistámogatás).

Felmerültek egyes gyöngyösi családoknál olyan krízishelyzetek (pl. életveszélyes sérüléssel járó baleset, súlyos betegség), amikor jövedelemhatártól függetlenül olyan helyzetbe kerülnek, amely az Önkormányzat gyors segítségnyújtását teszi nélkülözhetetlenné. A Rendelet módosításra került annak érdekében, hogy egyéb súlyos, egyedi krízis élethelyzetbe került gyöngyösi személyek részére – ha az igénylő életkörülményei indokolják az azonnali és halasztást nem tűrő segítséget, az esetenkénti települési támogatáson és a rendkívüli települési támogatáson túl – az igénylő nyilatkozata alapján, jövedelemhatártól függetlenül méltányosságból rendkívüli települési támogatás legyen nyújtható. Ennek megfelelően eseti jelleggel biztosított méltányossági rendkívüli települési támogatás, mint új ellátás került bevezetésre, mely rendelkezés 2019. június 1-jén lépett hatályba. Az ún. krízissegélyben részesült személyek nehézségei az egyszeri, gyors pénzbeli segítséggel áthidalhatók. A krízistámogatás, mint rendkívüli települési támogatási ellátástípus elsődlegesen a súlyos, egyedi krízis élethelyzetbe került személyeknek, családoknak nyújt segítséget. Szükségessé vált azonban a Rendelet módosítása egyes súlyos betegségben – különös tekintettel a daganatos, - szív-, érrendszeri-, cukorbetegségben – szenvedő személyek jövedelmi és vagyoni helyzetre tekintet nélküli pénzbeli támogatása érdekében. A rendeletmódosítás a krízistámogatás szabályozásának pontosítását érinti, ezzel megteremtve azt a lehetőséget, hogy pénzbeli támogatás legyen nyújtható annak a súlyos betegségben szenvedő kérelmezőnek is, akinek egészségi állapota oly mértékben megromlott, hogy an-

nak helyreállítása komoly megterhelést jelent számára, és aki az egészségi állapotával összefüggő jelentős kiadások miatt nehéz anyagi helyzetbe került.

2018/2019-es fűtési időnyre 288 család részére 7 837 424 Ft értékben került tüzelőanyag támogatás megállapításra. Családonként 8 q, összesen 2 304 q vegyes tűzifa beszerzéséről és házhoz szállításáról gondoskodott az önkormányzat. (2017/2018-es fűtési időnyben 8 000 000 Ft összegben 286 család részére került tüzelőanyag támogatás megállapításra.) Gyöngyös város közigazgatási területén fakivágás, közterületi gallyazás következtében rendelkezésre álló 16 q tűzifa 7 fő részére került megállapításra.

2018. november hónapban 380 család részére került 25 kg étkezési burgonya kiosztásra (2017. évben 913 család részére 25 kg).

2019/2020-as fűtési időnyre 239 család részére 6 771 640 Ft értékben került tüzelőanyag támogatás megállapításra. Családonként 8 q, összesen 1 720 q vegyes tűzifa beszerzéséről és házhoz szállításáról gondoskodott az önkormányzat. (2018/2019-es fűtési időnyben 7 837 424 Ft összegben 288 család részére került tüzelőanyag támogatás megállapításra.) Gyöngyös város közigazgatási területén fakivágás, közterületi gallyazás következtében rendelkezésre álló 288 q tűzifa 24 fő részére került megállapításra (2018/2019-es fűtési időnyben 76 q tűzifa 7 főt érintett).

2019. november hónapban 629 család részére került 25 kg étkezési burgonya kiosztásra (2018. évben 380 család részére 25 kg).

Lakhatás

Gyöngyösön az összes lakásállományból 2020-ban 498 db az önkormányzati bérlakás. Évről évre jelentős mértékben növekszik a bérlakások iránti igények száma, melyek a rendelkezésre álló bérlakások számát jóval felülmúlják. 2020-ban a rendszerbe való bejutás feltételei jelentősen csökkentek, ma már aki nem rendelkezik gyöngyösi lakcímmel, de gyöngyösi vagy környékén munkát vállal, az is adhat be lakásigénylést. A bérlakások bérbeadása alapszabályként továbbra is a Bizottság hatáskörébe tartozik, és döntő többségben csak pályázati úton lehet lakáshoz jutni.

A bérleti díjak jelentősen emelkedtek, 60 százalékos emelés volt átlagban.

Gyöngyös város észak-nyugati városrészében két szegregált terület található. Ezek leromlott, elavult környezetben, városi viszonylatban is a legrosszabb műszaki állapotú épületállománnyal rendelkeznek. A városrész felújítása, integrációja érdekében Gyöngyös Város Önkormányzata 520 millió Ft összköltségű pályázatot nyújtott be 2016-ban, 100% támogatási intenzitás mellett a TOP-4.3.1-15 kódszámú, „Leromlott városi területek rehabilitációja” című felhívásra, melyet 2017-ben hagytak jóvá. A projekt keretén belül megvalósul a Petőfi út 32-34 szám alatti Haller ház felújítása, mely műemléki barokk kastélyként jellegzetes városképi épülete a városnak. A lakófunkció erősítése érdekében a területen megtörténik több bérlakás komfortosítása. A lakófunkciók mellett kialakításra kerülnek közösségi célra hasznosítható terek, illetve közmű-infrastruktúra és úthálózat kerül kiépítésre. A projekt közbeszerzési dokumentációja, eljárás előtti ellenőrzés alatt áll a Közbeszerzés Felügyeleti Főosztályon

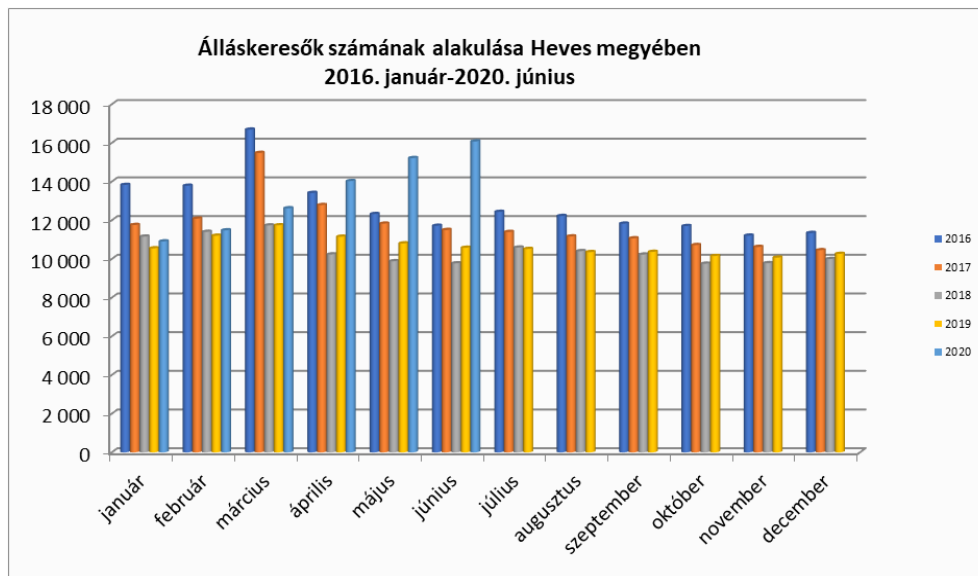
Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Az alábbi táblázatokban gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzatnak az Flt. és az Mötv.-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is, különös tekintettel a 2017. évet követő időszakra, valamint a COVID-19 vírus megjelenését követő 2020. I. félévi adatokkal.

A jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Flt. 8. §. (4) bek. értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során:

- a) külön jogszabályban meghatározott közfoglalkoztatást szervez,*
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,*
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,*
- e) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.*

A helyi önkormányzat a Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

(Forrás: NFSZ munkaerő-piaci statisztika)

A Heves Megyei Kormányhivatal illetékességi területén az álláskereső számának alakulása nagyságrendileg megegyezik az országos tendenciákkal.

A Gyöngyösi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának illetékessége Gyöngyös városra és 23 önkormányzati településre terjed ki. Folyamatosan figyelemmel kísérik a hazai gazdasági és munkaerő-piaci folyamatok alakulását. Alapvető feladatuknak tartják, hogy térségünkben a „munkaadói érdekek” és a „munkavállalói érdekek” egyensúlyba kerüljenek, a begyűjtött információik birtokában minél hatékonyabban tudják közvetítési feladatukat elvégezni.

A Gyöngyösi kistérségben meghatározó szerepe van az iparnak, a szolgáltató szektornak és a nem termelő infrastruktúrának, a munkahelyek kínálata bővebb, az elhelyezkedési lehetőség a megyei átlagtól kedvezőbb. A közfoglalkoztatottak száma az utóbbi évekhez viszonyítva jelentősen csökkent, míg a versenyszférában elhelyezkedők aránya növekvő tendenciát mutat.

Ebben szerepet játszik, hogy a gyöngyösi térségben a meglévő nagyobb cégek folyamatosan bővítik a munkavállalók létszámát és új cékként a Giant Gyártó Hungary Kft is megkezdte működését az ipari parkban.

A Giant Gyártó Hungary Kft fő tevékenysége kerékpárok és mozgássérült kocsik gyártása, mely Gyöngyös térségében 22 hektáros területen indult új vállalkozás. Az idei évben már megkezdődött a gyártás és a munkaerő toborzása.

A B. Braun Medical Kft. jelenleg a gyöngyösi térség egyik legnagyobb létszámot foglalkoztató gyára, mely egyszer használatos orvosi eszközöket állít elő. A gyöngyösi üzem 16.900 m² alapterületen, több mint 1600 munkatárssal, évi közel 70 millió terméket gyárt. 2018-ban kezdődött a cég eddigi legnagyobb beruházása, melynek keretei között 2019 végére felépült az új gyöngyösi gyáregységük. Az idei évben megkezdődött az aktív gyártó tevékenység az új részlegben, melynek kapcsán 2025-ig még 400 új munkavállalónak szeretnének stabil, kiszámítható állást biztosítani.

A legújabb információink szerint a Pipis-hegyen működő Magnetec-Ungarn Kft., mely mágnes magok, valamint ezekből készül termékek gyártásával foglalkozik, 2015-ben elnyerte „Az év gyára 2015” címet és dolgozói elégedettség kategóriában is győzedelmeskedett, 120 fő felvételét tervezi 2020. II. félévben operátor és gépkezelő pozícióba. Foglalkoztatnak diákokat, nyugdíjasokat, megváltozott munkaképességű munkavállalókat is.

A Higynett Kft. szintén a térség multi cégeként több mint 500 főt foglalkoztat. A világ 180 országában forgalmazott háztartási és kozmetikai termékeket gyárt.

Az Apolló Tyres (Hungary) Kft. már 2017 óta működik és folyamatosan bővül a Gyöngyöshalászi Ipari Park térségében. A gyár 72 hektáros területen található és több mint 900 főt foglalkoztat.

A szolgáltató szektorban megnyitotta kapuit az idei évben egy négy csillagos szálloda az Avar Hotel, mely Mátrafüreden található. A létesítmény számos munkalehetőséget teremt a vendéglátás, szolgáltatás területén a gyöngyösi régióban.

Célkitűzés, hogy a munkanélküliek, az inaktívak, valamint a közmunkások foglalkoztatása megoldást jelentsen a munkaerőpiac létszámhiányával kapcsolatban.

A foglalkoztatási stratégia minden társadalmi hátránnyal küzdő munkanélküli számára biztosítja a hozzáférést a megvalósuló foglalkoztatási programokhoz és azok keretében használt személyre szabott munkaerő-piaci eszközökhöz. A 2020. I. féléves adatok a „korona vírus” által okozott válság miatt az addigi tendenciák jelentős változását mutatják.

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma, aránya

A város lakosságának foglalkoztatási helyzete az elmúlt évtizedben az országos tendenciához hasonlóan javuló tendenciát mutatott 2019. év végéig, melyek 2020. I. félévében jelentősen megváltoztak.

A foglalkoztatási osztály nyilvántartásában rendelkezésre álló adatok 2018. évtől – 2020. I. félévig:

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)		Nyilvántartott álláskeresők száma (fő) Gyöngyös Városban	Nyilvántartott álláskeresők száma (fő) a Gyöngyösi Járási Hivatal illetékességi területén					
	Gyöngyösi Járás	Gyöngyös Város	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2018.	47 887	19 591	648	973	53,5	844	46,5	1 817	100,0
2019.	46 441	19 265	646	840	51,9	870	48,1	1 813	100,0
2020. I.félév	44 568	18 564	1 162	1 561	52,8	1 397	47,2	2 958	100,0

(Forrás: NFSZ munkaerő-piaci statisztika)

A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti bontása, illetve idősoros változása rámutat arra, hogy a munkanélküliség a különböző korosztály tekintetében hogyan változik. Az adatok rámutatnak arra is, hogy az egyes korosztályokat tekintve elégséges-e a meglévő problémakezelés vagy további beavatkozásokat szükséges tervezni. A 2020. I. féléves adatok a „korona vírus” által okozott válság miatt az addigi tendenciák jelentős változását mutatják. A nyilvántartott álláskeresők számában jelentős változást mutatnak a Gyöngyösi Járási Hivatal illetékességi területén és Gyöngyös város vonatkozásában is, 2020. júniusban az egy évvel korábbi állapothoz viszonyítva a nyilvántartott álláskeresők száma a Gyöngyösi járásban 58,1 %-kal emelkedett.

A foglalkoztatási osztály nyilvántartásában rendelkezésre álló adatok 2018. évtől – 2020. I. félévig:

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2018. év	2019. év	2020. I. félév
25 év alatti	fő	224	276	431
	%	12,3	15,2	14,6
26-50 év	fő	900	896	1 583
	%	42,5	49,5	53,5
50 év felett	fő	659	638	944
	%	36,3	35,2	32

Év	Nyilvántartott álláskereső/registrált munkanélküliek száma (fő)			12 hónapja folyamatosan nyilvántartott álláskereső/registrált munkanélküliek száma	
	Nő	Férfi	Összesen	fő	%
2018.	973	844	1 817	1 344	74,0
2019.	940	870	1 840	1 364	75,4
2020. I. félév	1561	1397	2 958	2 353	79,5

(Forrás: NFSZ munkaerő-piaci statisztika)

A Heves Megyei Kormányhivatal Gyöngyösi Járási Hivatal illetékességi területén megfigyelhető, hogy a nyilvántartott álláskereső száma a 2017. évet követően 2019. év végéig csekély mértékű emelkedést mutat, viszont 2020. I. félévében az emelkedést mértéke a 2019. évi adatokhoz képest 60,8 %-os emelkedést mutat.

A Heves Megyei Kormányhivatal Gyöngyösi Járási Hivatal illetékességi területén megfigyelhető, hogy a (több mint egy éve) folyamatosan nyilvántartott álláskereső száma a 2017. évet követően 2019. év végéig csekély mértékű emelkedést mutat, viszont 2020. I. félévében az emelkedést mértéke a 2019. évi adatokhoz képest 72,5 %-os emelkedést mutat.

A foglalkoztatási osztály nyilvántartásában rendelkezésre álló adatok 2018. évtől – 2020. I. félévig:

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett, 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában összesen (fő)
2018.	848
2019.	852
2020. I. félév	1137

Az alacsony iskolai végzettségűek és a közfoglalkoztatásban résztvevők számára a továbblépés, illetve az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedés lehetőségének megteremtése érdekében jött létre a GINOP 6.1.1.-15 „Alacsony iskolai végzettségűek és foglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt. A képzési támogatás 100%-os, mely vonatkozik a teljes képzési költségre, az utazási költségekre ill. az egészségügyi vizsgálatok költségére. A képzések széles köre elérhető a program keretében: szakképesítést, ill. rész-szakképesítést adó képzések, betanító jellegű egyéb szakmai képzések, felzárkóztatást elősegítő (5-8. osztályos felzárkóztató), munkavállalást elősegítő kompetenciákat fejlesztő képzések. Mentori szolgáltatás nyújtásával csökkentjük a képzésről történő lemorzsolódás arányát.

A 2018-2019. évben 37 fő Gyöngyösi lakos szerzett szakképesítést, illetve rész-szakképesítést a GINOP-6.1.1. kiemelt projekt következő képzésein: kosárfonó, építő- és anyagmozgató gép kezelője (targoncavezető), konyhai kisegítő, családellátó, személy- és vagyonőr, bérügyintéző.

A projekt megvalósítása során – azon túl, hogy a képzésre szorulóknak segítségével a kiemelt projekt alapján hozzájárul az esélyegyenlőség biztosításához – különös tekintettel kell lenni a roma emberek esélyegyenlőségének elősegítésére. A roma felnőttek ugyanolyan eséllyel kerülhetnek be a kiemelt projektbe, mint nem roma társaik.

A 2018-2019. évben sikeresen vizsgázó 37 fő Gyöngyösi lakos közül 20 fő vallotta magát roma nemzetiséghez tartozónak.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint			
		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%
2018.	1817	848	46,7	969	53,3
2019.	1810	852	47,1	958	52,9
2020. I. félév	2958	1137	38,4	1821	61,6

(Forrás: NFSZ munkaerő-piaci statisztika)

A Heves Megyei Kormányhivatal Gyöngyösi Járási Hivatal illetékességi területén megfigyelhető, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma és képzettségük megoszlási aránya a 2017. évet követően 2019. év végéig csekély mértékű eltérést mutat, viszont 2020. I. félévében arányaiban a 8 általános iskolával nem rendelkezők esetében jelentős csökkenés, a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűek esetén jelentős növekedés tapasztalható.

A közfoglalkoztatási programban a közfoglalkoztatottak létszámának további csökkenése figyelhető meg 2018. évet követően is, mert a számuk 2019-ben 43 %-kal csökkent a 2018. évben (az ismételtlen megnövekedett létszámhoz viszonyítva). Ennek oka, hogy a gyöngyösi – egyébként fejlettebb kistérségben - a nyilvántartott álláskeresők és a közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a gazdaságilag aktív népességen belül kedvezőbb azáltal, hogy a munkát vállalók jelentős része az elsődleges munkaerő-piacon el tud helyezkedni. A közfoglalkoztatásban résztvevők száma 2020. I. félévében a fenti tendenciákat követve tovább csökkent.

Álláskeresési járadék - a foglalkoztatási osztály nyilvántartásában rendelkezésre álló adatok

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (fő)	Álláskeresési járadékban részesülők száma (fő)		Nyugdíj előtti segélyben részesülők száma (fő)	
	fő	fő	%	fő	%
2018.	19 591	296	1,5	217	1,1
2019.	19 265	330	1,7	225	1,1
2020. I. félév	18 564	707	3,8	283	1,5

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Álláskeresési járadékra és segélyre jogosultak száma	
	(fő)	(fő)	(%)
2018.	1 817	513	35,4
2019.	1 810	555	32,6
2020. I. félév	2 962	990	29,9

Elhelyezkedést segítő foglalkoztatáspolitikai eszközök:

„Nyári diákmunka” program keretében, korai munkatapasztalat és munkajövedelem szerzés elősegítése céljából, a 16-25 év közötti nappali tagozatos tanulói, vagy hallgatói jogviszonnyal rendelkező diákok bértámogatására van lehetőség a települési önkormányzatok részére.

A munkaerő-piaci képzés támogatása a GINOP 5.2.1. és a GINOP 5.1.1. programon belül olyan foglalkoztatást elősegítő aktív eszköz, amellyel az álláskeresőként nyilvántartott, munkanélküliséggel veszélyeztetett rétegek elhelyezkedési esélye képzéssel növelhető.

A GINOP-5.1.1, a GINOP 5.2.1, valamint a TOP 5.1.1 programban 90 napos bérköltség támogatás vehető igénybe a hátrányos helyzetű nyilvántartott álláskereső foglalkoztatásához. A konstrukció célja, hogy az ügyfél munkatapasztalatot szerezzen. A 90 napos bérköltség támogatás a bruttó bér és a szociális hozzájárulási adó 100%-os támogatásáig terjed. Amennyiben ez befejeződik, új kérelem benyújtásával igényelhető foglalkoztatást bővítő bértámogatás, ami a bruttó bér és a szociális hozzájárulási adó 70%-os támogatásáig terjed maximum 8 hónapig, s ehhez társul egy maximum 4 hónapos tovább-foglalkoztatási kötelezettség. A támogatás a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán igényelhető.

2016-tól a „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” – a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő ügyfelek számára elhelyezkedési juttatást biztosítanak a nyílt munkaerőpiacra történő elhelyezkedése esetében.

A Gyöngyösi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a regisztrációba kerülő új, vagy ismételten belépő ügyfelek első lépésben csoportos tájékoztatásban részesüljenek, ahol részletes információt kapnak a Foglalkoztatási Osztály által nyújtott lehetőségekről.

Pályaválasztási kiállítások megyei szinten, Egerben kerülnek megrendezésre, melyhez minden évben aktívan bekapcsolódnak a Gyöngyös Járás területén elhelyezkedő általános- és középiskolás tanulók, több mint 100 fő részvételével. A pályaválasztási kiállítás célja, hogy megfelelő információt nyújtson a – munkaerő-piaci igényeknek megfelelő – pályaválasztási, pályamódosítási döntés meghozatalához. Célja az is, hogy a résztvevők megismerjék az iskolarendszeren belüli és a munkaerő-piaci képzéseket és megismerjék az állami foglalkoztatási szerv szolgáltatásait pl. tanácsadást, különösen a pályatanácsadáshoz kapcsolódó eszközöket (pl. önértékelő kérdőíveket, szakmaválasztást segítő filmeket, tájékoztatókat) és tanácsadó szakemberek segítségét igénybe vehessék.

A nyílt munkaerő-piaci változások igényeként merül fel az Állásbörze megrendezése járási szinten is. A megrendezésre kerülő állásbörze álláskeresőknak, diákoknak, egyetemistáknak több éves szakmai-gyakorlati tapasztalattal rendelkezőknek is kínál állásokat. Az állásbörzén olyan programokon is részt vehetnek az érdeklődők – karrierépítést támogató előadások, személyes tanácsadás, magyar és idegen nyelvű próbainterjú –, amelyek támogatják szakmai céljaik elérését. A Gyöngyösi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya munkáltatói és munkavállalói igényeket figyelembe véve 2019. évben két alkalommal is rendezett állásbörzét.

Közösségi viszonyok, helyi közélet

Infrastrukturális fejlesztés a közösség szolgálatában TOP-7.1.1-16-H-ERFA-2019-00075 pályázat keretében kültéri mobil színpad és fedés beszerzésére kerül sor, a színpad kiszolgálására szolgáló 1 Kw-os földkábel kiépítésével a Fő téren. A közbeszerzés lezajlott, a kábelárok kiépítésre-, a mobil színpad beszerzésre került, a projekt zárása 2020 októberében várható. A projekt a Gyöngyös városában és térségében zajló rendezvények költséghatékonyabb és magasabb színvonalú megvalósítását teszi lehetővé. Támogatási összeg: 35 000 000 Ft

A Mátra Művelődési Központ energetikai korszerűsítése TOP-3.2.1-15 konstrukcióban már megtörtént. A TOP-7.1.1-16-H-ERFA-2018-00011 pályázat keretében az épület belső közösségi funkciójának, infrastruktúrájának és eszközállományának megújítása a cél. Felújításra kerül a villamoshálózat, valamint ezzel összhangban a mai elvárásoknak megfelelő tűz-, és érintésvédelmi biztonsági és kapacitás fejlesztések, belső területeken olyan szolgáltatások kialakítása, amely több funkcióssá tudja tenni az épületet, ezzel növelve bevételét és kiszolgálva a helyi közösség igényeit. A MÁTRA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT energetikai korszerűsítése és a Kulcs Projekt című pályázatok egymásra építve, együttesen teszik lehetővé az intézmény teljeskörű modernizálását.

A pályázó Gyöngyös Városi Önkormányzat, a támogatási összeg: 135 000 000 Ft, a megvalósítás folyamatban van.

A Nemzeti Szabadidős- Egészség Sportpark Program keretében Gyöngyös Városi Önkormányzat kettő darab C típusú kültéri sportparkot nyert. A projekt közbeszerzés alatt áll. Az eljárás lefolytatását követően, várhatóan 2021 tavaszán kezdődik meg az eszközök telepítése.

A fedett C típusú sportpark jellemzői: minimális alapterülete 100 m², gumiborítású, telepítendő eszközök száma 8-11 db.

TOP-2.1.1-15 „Aktív Ház” sport és szabadidőközpont kialakítása és a környező területek rehabilitációja c. projekt támogatási összege 569 998 200 Ft, jelenlegi státusza: közbeszerzés alatt áll.

Az „Aktív Ház” kialakítása egy barnamezős beruházás keretében történik. A Dr. Fejes András Sport- és Rendezvénycsarnok mellett található épület a sportolók és a lakosság számára egyaránt nyújt majd további sportolási- és rekreációs szolgáltatásokat. A megújuló épületben mely egy sportdiplomáciai-, sportegészségügyi és egészséges életmód centrum, kialakításra kerül egy sporttörténeti kiállítás is, egy konferenciateremmel. A terület rehabilitációjaként a ház környezetének parkosítása, útszakasz felújítása, járdaépítés történik. Kiépül a terület csapadékvíz elvezetése, megújul a közvilágítás, ezzel mintegy megnyílik a város számára a szolgáltatásokkal teli sport- és aktív egészségcentrum.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása a családot az együttélés legfontosabb keretként nevesíti, az L cikk szerint pedig a család a nemzet fennmaradásának alapja.

Bevezetésként áttekintjük a gyermekek helyzetének elemzéséhez kapcsolódó definíciókat és szabályozást.

A veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza /Gyvt. 5. § n) pont/. A védelembé vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembé vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembé veszi /Gyvt. 68. § (1) bekezdés/.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

- Pénzügyi és természetbeni ellátások:
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - b) a gyermekétkeztetés,
 - c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
 - d) az otthonteremtési támogatás.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
 - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - b) a gyermekek napközbeni ellátása,
 - c) a gyermekek átmeneti gondozása
 - d) Biztos Kezdet Gyerekház.
- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:
 - a) az otthon nyújtó ellátás,
 - b) az utógondozói ellátás,
 - c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
- A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:
 - a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,

- b) védelembe vétel,
- c) a családbafogadás,
- d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- e) nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) az utógondozói ellátás elrendelése,
- i) megelőző pártfogás elrendelése.

A jogosult gyermek számára a Gyvt.-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres **gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság** állapítható meg /Gyvt. 18. § (1) a) bekezdés/. A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Pénzbeli ellátásra jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjául rendelt hozzátartozó, aki a gyermek tartására köteles és

- 1. nyugellátásban,
- 2. korhatár előtti ellátásban,
- 3. szolgálati járandóságban,
- 4. balettművészeti életjáradékban,
- 5. átmeneti bányászjáradékban,
- 6. időskorúak járadékában vagy
- 7. olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik /Gyvt. 19. § (1a) bekezdés/.

Hatósági intézkedésként került bevezetésre 2013. szeptember 1-jétől a hátrányos helyzet, valamint halmozottan hátrányos helyzet megállapítása, melyről a jegyző határozatot hoz. A hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet megállapításának szabályait a Gyvt. és a végrehajtásáról szóló kormányrendelet tartalmazza, és a feltételek fennállása esetén a törvényes képviselő, nagykorúvá vált gyermek kérelmére a jegyző állapítja meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultági idejével megegyező időtartamra.

A Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése szerint **hátrányos helyzetű** az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

A Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése alapján **halmozottan hátrányos helyzetű**:

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A jegyzői gyámhatósági nyilvántartás szerint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 2017. október 1-én 310 fő, illetve 2018. október 1-én 281 fő volt.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanuló iskolai sikerességét elősegítő szolgáltatásokra jogosult, különösen ingyenes étkezés, ingyenes tankönyvellátás, (középiskolai tanulmányokat folytatók számára) Arany János Tehetséggondozó Programban, Útravaló Ösztöndíj Programban, Szociálisan hátrányos helyzetű fiatalok felsőfokú tanulmányait elősegítő programban való részvételre.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet értelmében a jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát, és az így előálló statisztikai adatokat - a körzethatárok megállapítása, felülvizsgálata érdekében - minden év október 31-ig az illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatal számára továbbítja. A jegyző az adott év január 15-én és október 1-jén rendelkezésre álló adatok feldolgozása után minden év január 31-ig és október 31-ig a KIR-be rögzíti a 22. § (2) bekezdés e) pontja szerinti adatokat.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére, kedvezményes gyermek-étkeztetésre.

2018-ban – a családok évében – minden eddigénél több támogatás jut a családoknak és számos kormányzati, civil, önkormányzati és egyházi program is zajlik.

4.1. A gyermekek/fiatalok helyzetének általános jellemzői

A magyarországi fiatalok problématérképe nagyon is állandó elemeket tartalmaz. A fiatalok több mint 40 %-a az anyagi nehézséget, a létbizonytalanságot, szegénységet, elszegényedést jelöli meg. Bizonytalanságot, kiszámíthatatlan jövőt 37 % lát. E két, vélelmezhetően összekapcsolódó dimenzió mellett jelentősen leszakadva a „céltalanság” a harmadik a rangsorban.

(Forrás: Magyar Ifjúság Kutatás 2016)

A gyermekek esetében a veszélyeztetettséget a jelzőrendszer széleskörű, minden jelzőrendszeri tag bevonásával kell meghatározni. A veszélyeztetettség helyzetének felismerése egyes esetekben az együttműködésre kötelezett szakemberek hiányos jelzései miatt maradnak rejtve. A definiált veszélyeztetettség – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot – gyakran igen nehezen felismerhető helyzetekből adódik. Igen nagy a látencia a gyermekek bántalmazása, a szexuális abúzus, gyerek és/vagy szülő alkohol- vagy drogfogyasztása kapcsán. A látencia okai között szerepel, hogy a sértett gyermek gyakran nem tudja, hová fordulhat segítségért, illetve a bántalmazott gyermek és családja nem kerül a gyermekvédelmi rendszer látókörébe, nem kerül kapcsolatba olyan szakemberekkel, akik a bántalmazás gyanújára felfigyelhetnének.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos rendelkezések során, illetőleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik. Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek mikor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek.

A gyermekek védelmének vonatkozásában kiemelendő, hogy a Gyvt. módosításának következtében 2013. január 1-jétől a gyermekjóléti szolgáltatások kapcsán a hatósági intézkedések nagy részének (védelembe vétel, családbafogadás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, nevelési felügyelet elrendelése, az utógondozás elrendelése, utógondozói ellátás elrendelése) meghozatalára a járási hivatalok keretein belül működő (jelenleg) gyámügyi osztályok jogosultak. 2015. január 1-jétől a megelőző pártfogás elrendelése is a járási hivatalok gyámügyi osztályainak hatáskörébe tartozik.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre eső jövedelme összegéhez viszonyítva (az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegéhez igazodik) állapítják meg. Fontos megemlíteni, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülők néhány esetben nem a megemel-

kedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól, hanem azért, mert az alapvető dokumentumaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem, vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni házastársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorulóbb családokat érintik. Ezért a szociálisan rászoruló családokat jól ismerő családoksegítőknek szükséges megadni a megfelelő segítséget a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság gyámhatóság által történő megadása érdekében. A helyzetelemzés során a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak pontos regisztrációjáról alkotott helyzetkép igen fontos a különböző támogatások hozzáféréseinek vizsgálata miatt és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményen alapuló hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása miatt is.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítják meg, míg a kiegészítő, illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban akkor részesítheti a családot az önkormányzat, illetve az illetékes jegyző, amennyiben a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása. Ennek formája: a.) gyermekétkeztetés normatív kedvezmény; b.) Erzsébet-utalvány (tárgyév augusztus 1. és november 1. napján ellátásban részesülők számára a tárgyhónapban kerül folyósításra, melynek alapösszege gyermekenként és alkalmanként 6 000 Ft természetbeni támogatásként, Erzsébet-utalvány formájában, illetve emelt összegű természetbeni támogatásként (hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek), Erzsébet-utalvány formájában (gyermekenként és alkalmanként 6 500 Ft); c.) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők egyszeri kiegészítő támogatása 2017. augusztus hónapban alapösszegként 210 kiskorú és 16 nagykorúvá vált gyermek részére, emelt összegként 429 kiskorú és 9 nagykorúvá vált gyermek részére történt kifizetés. 2017. november hónapban alapösszegként 180 kiskorú és 19 nagykorúvá vált gyermek részére, emelt összegként 434 kiskorú és 6 nagykorúvá vált gyermek részére történt kifizetés. Mindösszesen 8 257 eFt (2016. évben 9 332 eFt) összegben, melyet a központi költségvetés teljes összegben megtérített.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódóan, a gyámolt gyermek után rendszeres pénzellátásra jogosult. A pénzbeli ellátás havi összege – gyermekenként – 6 270 Ft. 2017. évben összesen 2 kiskorú esetében került megállapításra a támogatás. A kifizetett támogatás összege 128 535 Ft.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás pótléka: A tárgy év augusztus 1. és november 1. napján ellátásban részesülők számára a tárgyhónapban került folyósításra a pénzbeli ellátás összege mellett folyósítható pótlék, melynek esetenkénti összege 8 400 Ft. 2017. évben összesen 2 kiskorú esetében került kifizetésre a támogatás 25 200 Ft összegben.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2013	1226	52	0	0	32
2014	1034	43	0	0	31

2015	946	38	1	0	24
2016	763	26	2	0	18
2017	643	20	0	0	21
2018	554	27	2	0	12
2019	513	32	1	0	15

(Forrás: önkormányzati adatok)

2014. január 1-jétől a korábban gyermekjóléti ellátásként szabályozott tanszer- és tankönyvtámogatás, étkezési térítési díj támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény önkormányzati segély keretében került megállapításra, míg 2015. március 1. napjától települési, illetve rendkívüli települési támogatás keretében állapíthatók meg szociális ellátásként.

Gyöngyös városában a vizsgált időszak során rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránti kérelem 2017. évben összesen 21 esetben (2016. évben 19 esetben) szociális válsághelyzetben lévő várandós anya részére gyermeke megtartása érdekében került megállapításra támogatás. A kifizetett támogatás összege 299 250 Ft (2016. évben 270 750 Ft). Egy családra jutó támogatás átlag összege 14 250 Ft (2016. évben 14 250 Ft).

Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj Gyöngyös Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) 2001. év szeptemberétől folyamatosan évente csatlakozott a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj Pályázathoz, amely a szociális helyzetük miatt rászoruló nappali tagozatos egyetemi és főiskolai hallgatók, továbbá felsőoktatási intézménybe jelentkezni kívánó fiataloknak a tanulmányok megkezdését követően nyújt rendszeres anyagi támogatást. 2017. évben 15 fő fiatal felnőtt részére biztosított ösztöndíjat az önkormányzat, e célra költségvetéséből 650 eFt-ot (2016. évben 950 eFt) használt fel. 2017. évben 8 fő részére állapított meg ösztöndíjat az Önkormányzat, melyet 2018. évben folyósít.

Arany János Tehetséggondozó Program

Gyöngyös Város Önkormányzata lehetőségeihez mérten kiemelten kezeli a hátrányos helyzetű/rászoruló és tehetséges diákok tanulmányainak segítségét. Az Arany János Tehetséggondozó Program célja, hogy segítse a hátrányos helyzetű, tehetséges diákok továbbtanulását olyan középiskolákban, kollégiumokban, ahol a felsőoktatási tanulmányokra való eredményes felkészítésük biztosított. A programra jelentkezők száma azonban évről - évre csupán 1-1 fő. Tekintettel az előnyökre, valamint a program iránti mérsékelt érdeklődés növelése érdekében az Önkormányzat igyekszik a tanulókhöz és szüleikhez eljuttatni az információkat, hogy minél több rászoruló tanuló továbbtanulását segíthesse ez a program. A program céljáról és előnyeiről szórólap készült, mely minden általános iskolába eljutott. A kiadványokat az osztályfőnökök a programba bevonható, leendő 8. osztályos tanulóknak és szüleiknek adják át, hogy időben tájékozódhassanak erről a továbbtanulási lehetőségről. Az Önkormányzat minden esetben egyeztet a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal annak érdekében, hogy a látóköriükben lévő rászoruló, tehetséges diákok családjai körében népszerűsítsék ezt a továbbtanulási lehetőséget. A gyakorlati tapasztalatok szerint azonban a rászoruló családok többsége nehezen fogadja el, hogy gyermekeik a középiskolás éveket otthonuktól távol, kollégiumban töltsék. A programban résztvevő iskolák megyénkben: a Neumann János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium és az Egri Szilágyi Erzsébet Gimnázium és Kollégium. A jelentkezők rászorultságát a Család és Gyermekjóléti Központ igazolja. A program nyújtotta előnyök mellett 2018. szeptemberétől az új belépő diákok mellett a már programban tanuló diák is emelt összegű ösztöndíjban – havi 10 000 Ft támogatásban – részesül.

Gyöngyös Város Képviselő-testülete 2017-ben **felsőoktatási tanulmányi ösztöndíj-támogatást** alapított. Célja a felsőoktatási intézményekben tanulmányokat folytató, szociálisan rászoruló gyöngyösi fiatalok pénzügyi támogatása, a településhez történő kötődés erősítése, a helyi munkaerőpiac szervezésének segítése, a tanulmányi költségek enyhítése. A 2017. augusztusi határidőig összesen két érvényes

pályázat érkezett be. A támogatási szerződések alapján 40 ezer Ft/hó támogatást kapnak a hallgatók. A beérkezett pályázatok alacsony számának figyelembe vételével – a feltételek könnyítésével – újabb pályázatok benyújtására volt mód, de ezúttal is csak két pályázat érkezett.

Az ösztöndíj rendelet a visszajelzések alapján jó kezdeményezésnek tartható, a még szélesebb körben történő megismertetése és a diákok aktívabb részvétele esetén a 2018. évben magasabb jelentkezői létszám várható.

A visszajelzések alapján a pályázati feltételeket úgy kell alakítani, hogy azok az Önkormányzat szándékainak megfeleljenek, és minél több fiatal számára elérhető legyen a részvétel.

Gyöngyösi Diákokért Közalapítvány tevékenységét az Önkormányzat éves költségvetésében támogatja.

Természetbeni ellátások

Általános és középiskolás gyermekek és fiatal felnőttek **tankönyv- és tanszerellátásának támogatása** 2017. évben a 2017/2018. tanévre való felkészüléshez 190 tanuló (2016. évben 398 tanuló) részesült támogatásban, gyermekenként 5 700 Ft összegben. Összes kifizetés 1 641 600 Ft (2016. évben 2 268 600 Ft).

Óvodai, alsó- és középfokú oktatási, valamint a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alap- és szakosított ellátást nyújtó intézményben ellátásban részesülő gyermek, fiatal felnőtt **étkezési térítési díj támogatása** 2017. évben a 2017/2018. tanévre étkezési térítési díj támogatásként 4 tanuló részesült támogatásban, gyermekenként 39 160 Ft összegben. Összes kifizetés 156 640 Ft.

A **veszélyeztetett gyermek** definíciója alatt olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata.

Gyöngyös város viszonylatában a veszélyeztetett gyermekek száma a vizsgált időszakban csökkenést mutat. Ezzel ellentétben a védelembe vett 18 év alattiak száma 2013-ban 70 gyermek volt, 2017-re 130 főre növekedett (ld. 4.1.1. számú táblázat). A társadalmi viszonyok alapján erre az intézkedésre fokozottan szükség van a városban. Az 18 év alatti lakónépesség 2,4 %-a került 2017-ben védelembe vételre. Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 2013-ban 34 fő volt, mely 2017-re 16 főre csökkent. Ez a kiskorú lakónépesség 2,52 %-a. A két kategóriában összesen Gyöngyös kiskorú lakosságának 2,8 %-a szerepel.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én
2013	70	34
2014	64	38
2015	71	16
2016	83	28
2017	130	16
2018	109	55
2019	134	73

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, Gyöngyösi Járási Hivatal)

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik. A helyzetelemzés során megállapítható, hogy a legjobban rászoruló családok gyermekei hozzájutnak a támogatásokhoz. Gyöngyösön minden rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás- és általános iskolás gyermek ingyenesen jut hozzá a napi háromszori étkezéshez (lásd 4.1.3. számú táblázat).

A Gyvt. 2015. szeptember 1-jétől hatályos rendelkezései meghatározott feltételek megléte esetén kibővítették az ingyenesen vagy kedvezményesen étkezők körét. Egyik legfontosabb módosítása, hogy azon gyermekek is ingyenesen étkezhetnek 2015. szeptember 1-jétől a 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet értelmében akkor **ingyenes a bölcsődei, mini bölcsődei és az óvodai étkezés** ha az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett, azaz nettó összegének 130%-át, 2018-ban 119 301 Ft-ot.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő középiskolás korú gyermekek 50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak. Amely családban a gyermekek száma három vagy annál több, ott a kedvezményre való jogosultságtól függetlenül az óvodáskorú, valamint 1-13. évfolyamon tanuló gyermek szintén 50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosult. Az ingyenes tankönyvellátásban 2013-ban 989 fő részesült, 2017-ben ez a szám már 2077 főre emelkedett. Jelenleg minden 1-9. évfolyamra járó diák ingyen kapja a tankönyveket. A felsőbb évfolyamokon térítésmentes a tankönyvellátás a tartósan beteg, a sajátos nevelési igényű, három- vagy többgyermekes családban élő, nagykorú és saját jogán iskoláztatási támogatásra jogosult, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, nevelésbe vett vagy utógondozói ellátásban részesülő diák számára. A Gyvt. 172. § (3) bekezdése értelmében a települési önkormányzat jegyzője a 2015. június 5-ét megelőzően megállapított óvodáztatási támogatásra való jogosultságot 2015. október 31-ével megszüntette. Ezt követően ez a támogatási forma már nem állapítható meg. A megszüntetés indoka a kötelező óvodai nevelés bevezetése és az ingyenes étkezésre jogosultak körének bővítése volt.

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	223	490	342	989	85
2014	198	453	355	1 210	71
2015	364	429	379	1 325	58
2016	580	393	321	1 491	95
2017	648	324	395	2 077	74
2018	610	348	354	na.	48
2019	504	232	375	na.	79

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok)

Rendkívüli települési támogatás keretében étkezési térítési díj támogatásban részesíthető az óvodai, alsó- és középfokú nevelési-oktatási, valamint a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alap- és szakosított ellátást nyújtó intézményben ellátásban részesülő gyermek, fiatal felnőtt. Ennél az ellátási formánál teljes körűen biztosított a támogatás összegének a gyermek javára való felhasználása. A támogatás összegét az étkeztetést biztosító intézmény részére folyósítjuk. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 1. – 8. osztályos általános iskolai tanulók ingyen étkeznek, ez a fő oka annak, hogy a térítési díj támogatást kevesen igénylik. A támogatás havi összege gyermekenként nem haladhatja meg a havi intézményi térítési díj 50 %-át. 2017. évben a 2017/2018. tanévre étkezési térítési díj támogatásként 4 tanuló részesült támogatásban, gyermekenként 39 160 Ft összegben. Összes kifizetés 156 640 Ft. A tanévben egy gyermekre jutó támogatás átlag összege: 39 160 Ft.

Gyöngyös Város Önkormányzata folyamatosan lehetővé teszi a gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségét a bölcsődés, a családi napközis, az óvodás, az általános és középiskolás gyermekek számára. Az önkormányzat fenntartásában működő kettő bölcsőde három telephelyen saját konyhával ren-

delkezik. A Családi Bölcsőde részére a Visonta úti Bölcsőde biztosítja az étkezést. A kilenc óvoda közül egy óvoda saját konyhával önmaga számára, egy óvoda saját maga és három óvoda számára, három óvoda gyermekei számára a szomszédos bölcsőde biztosítja az étkezést, a mátrafüredi településrészen működő óvoda, öt általános iskola és gimnázium tanulói számára vásárolt élelmezés történik. A gyermekvédelmi törvényben előírt normatív kedvezményeket az Önkormányzat biztosítja. A bölcsődei, családi napközi és óvodai ellátásban részesülő gyermekek részére teljes körűen biztosított a napi étkeztetés. Az általános iskolai oktatásban átlagosan 91%, a Berze Nagy János Gimnáziumban tanulók közül átlagosan 15% veszi igénybe az étkeztetést. Kollégiumi férőhelyek száma 126, az ellátást igénybe vevők (2018. szeptemberében 100 fő) étkezésben részesülnek.

2016. január 1-jétől a Gyvt. bővült a **szünidei gyermekétkeztetés** szabályaival. A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja.

Ezen esetekben a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést

- a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
 - a nem bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára
 - a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
 - az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon
- köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

Az Önkormányzat a 2018. évben is lehetőséget biztosított öt héten keresztül általános iskolás, 7-11 éves életkorú gyermekek nyári táboroztatására azon gyermekek számára, akiknek felügyeletét a szülők más módon nem tudták megoldani, és erre igényt tartottak. A tábornak az Egressy Béni Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola adott otthont június 25. és július 27. között, ahol hasznos időtöltésként színes programokon vehetnek részt a gyermekek, bővíthetik ismereteiket szülővárosukról, hasznos ismeretekkel gazdagodhatnak a közlekedés, egészségügy, közművelődés, környezetismeret stb. területeiről. Öt héten át, átlagosan 44 gyermek vette igénybe a nyári tábort. Összesen 76 gyermek táborozott eltérő időtartamban. A tanulók napi háromszori étkezésben részesültek. Az ellátást igénybe vevők számára az önkormányzat a költségvetésében biztosította a normatív kedvezménynek megfelelő összegű támogatást.

4.2 A gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jog-

szabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.). gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái

- a) a bölcsőde,
- b) a családi bölcsőde,
- c) a napközbeni gyermekfelügyelet,
- d) az alternatív napközbeni ellátás.

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése:

A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény értelmében a gyógypedagógiai tanácsadás, a korai fejlesztés, oktatás és gondozás feladata a komplex koragyermekkori intervenció és prevenció: a gyermek fejlődésének elősegítése, a család kompetenciáinak erősítése, a gyermek és a család társadalmi inklúziójának támogatása.

A korai fejlesztés és gondozás tevékenységei a komplex gyógypedagógiai fejlesztés, tanácsadás, a társas, a kommunikációs és nyelvi készségek fejlesztése, a mozgásfejlesztés és a pszichológiai segítségnyújtás.

Védőnői ellátás jellemzői

A védőnői szolgálat preventív tevékenységre képzett, egészségügyi diplomával rendelkező, önállóan dolgozó szakemberekből áll. A városban 9 fő területi védőnő dolgozik. A védőnő a tevékenységét a védőnői tanácsadóban, a családok otthonában, valamint a bölcsődékben, óvodákban végzi. A védőnők munkájukat a szakmai szabályok betartásával végzik, és egyéb szolgáltatásokkal teszik színvonalassá. A védőnő egyéb tevékenységei közé tartozik a szülésfelkészítő tanfolyam, a babamasszázs ill. az anyatejes világnapi rendezvény.

Gyöngyös város esetében a védőnői szolgálat két részből tevődik össze. Külön kell választani a 0-3 éves gyermekeket és a terhes nők gondozását ellátó területi védőnőket és az iskolai védőnőket.

Gyöngyös Város Képviselő-testülete 2004-ben határozta meg, az iskolavédőnők létszámát, az akkori ellátandó tanulói létszámot és a hatályos jogszabályok előírásait figyelembe véve.

Az iskolaegészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján az oktatási intézményben, amennyiben a tanulók létszáma a 800 főt eléri, akkor teljes munkaidőben iskolavédőnői feladatot végző iskolavédőnőt kell biztosítani. Az iskolavédőnő az oktatási intézményekben összesen 1 000 főt láthat el.

Gyöngyös Város Képviselő-testülete szintén 2004-ben határozta meg, a területi védőnők létszámát. Az azóta eltelt időszak alatt jelentős változás állt be, folyamatosan csökkenő tendenciát mutatva a védőnők által ellátott várandós anyák, újszülöttek tekintetében is.

A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V.21.) ESZCSM rendelet (a továbbiakban: ESZCSM rendelet) 5. § (1) bekezdése értelmében egy védőnői körzetben a védőnő által ellátható nők (várandós, gyermekágyas anyák), gyermekek (újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig) és az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermekek száma összesen legfeljebb 250 fő lehet.

A Gyöngyös Város Önkormányzata által biztosított védőnői szolgáltatások nyújtásában közreműködő védőnők által ellátott gyermek, terhes, tanulói létszám mindenkor megfelelt a jogszabályban foglalt követelményeknek. Az óvodában, iskolákban iskolaorvos és fogorvos egészségi ki szintén a jogszabályban foglalt követelményeknek megfelelő módon az iskolavédőnő közreműködésével az iskolaegészségügyi ellátást.

Megállapítható, hogy Gyöngyösön 9 területi védőnő látja el feladatát. Mellettük 7 iskolavédőnő foglalkozik az iskoláskorú gyermekek ellátásával. A területi védőnők esetében megállapítható, hogy az egy védőnőre jutó gyermekek száma igen magas, átlagosan 120-130 fő. Ehhez adódik hozzá a terhes nők gondozása, mely arányát tekintve szintén nem elhanyagolható (ld. 4.3.1. számú táblázat). Így a védőnők viszonylagos leterheltsége állapítható meg.

A létszámadatok változásai az alábbi táblázatban mutatjuk be.

4.2.1. Védőnői álláshelyek száma

év	Betöltött területi védőnői álláshelyek száma	Területi védőnők által ellátott létszám:	Egy védőnőre jutó gyermekek száma	Betöltött iskola védőnői álláshelyek száma	Iskolavédőnők által ellátott létszám:	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	9	2 020	224	7	6 003	857
2014	9	1 866	207	7	5 937	848
2015	9	1 760	195	7	5 714	816
2016	9	1 677	186	7	5 657	808
2017	9	1 664	184	7	5 582	797
2018. jan. 1-től	9	1 657	184	7	5 404	772
2019	8	1 517	189	6	5 157	859

(Forrás: önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés)

Az Önkormányzat Egészségügyi, Szociális és Lakásügyi Bizottsága 2016-ban támogatta a három év alatti gyermekek **logopédiai szűrését és logopédiai tanácsadását** szülők részére; ugyanezen célcsoport számára pszichológiai tanácsadásra van lehetőség, melyet elsősorban a védőnők által javasolt gyermekek, illetve családok vehettek igénybe.

Gyöngyösön 1966 óta működik az Anyatejgyűjtő Állomás, mely a területi védőnői szolgálat feladatainak ellátását teszi teljessé. Fő feladat Gyöngyös város és vonzáskörzete területéről az anyatej begyűjtése, hőkezelése és szétosztása a rászorulóknak között. A működéshez szükséges finanszírozást a NEAK biztosítja. Az állomás tevékenységét a 47/1997. (XII.17.) NM rendeletben foglaltak alapján végzi.

Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Gyöngyös esetében a gyermekorvosi ellátás megfelelő (ld. 4.2.2. számú táblázat), minden gyermek gyermekorvos által kerül ellátásra, így nem fordul elő olyan helyzet, hogy valamely körzetben a felnőtt háziorvosnak kellene ellátni a gyermekorvosi szolgáltatást. A táblázat adataiból látható, hogy a

lakónépesség teljes körére biztosított a háziorvosi és gyermekorvosi ellátás. Mint azt már a HEP korábbi fejezetében is említettük Gyöngyös város területén jelenleg 5 területi ellátási kötelezettséggel rendelkező és egy területi ellátási kötelezettség nélküli házi gyermekorvos működik. A gyermekorvosok mindannyian vállalkozási formában végzik munkájukat.

A házi gyermekorvosok átlag életkora az országos tendenciákhoz hasonlóan magas, 2017-ben kettő fő 50 év feletti és három fő hatvan év feletti házi gyermekorvos dolgozik.

Az orvos feladatait védőnő, valamint gyermekápoló vagy asszisztens közreműködésével végzi. Az orvosok területi ellátási feladataik mellett, részfeladatként ellátják a bölcsődékben és az általános iskolákban is a gyermekorvosi feladatokat. A védőnők közreműködésével csecsemő és gyermektanácsadást tartanak.

4.2.2. Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2013	0	27245	6790	0
2014	0	25954	6642	0
2015	0	n.a.	n.a.	0
2016	0	27416	6925	0
2017	1	27147	6812	0
2018	1	26 546	6 851	0
2019	1	26 361	6 874	0

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés)

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. A bölcsődékben, óvodákban, általános és középiskoláinkban zajló szűrőprogramok rendszerek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki.

A 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire vonatkozó adatok

A bölcsődei felvételnél vizsgálni kell, hogy érvényesül-e az az alapelv, hogy előnyt kell élvezzen az a gyermek, akit egyedülálló (élettársal nem rendelkező hajadon, nőtlen, elvált vagy özvegy családi állapotú) szülője nevel; akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma a három főt meghaladja; aki családgondozásban részesül, és fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége; akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátást biztosítani nem vagy csak részben tudja; akit – gyámhatósági határozat alapján – gyámként kirendelt időskorú (a rá vonatkozó nyugdíjkorhatárt elért) hozzátartozója nevel; akinek a szülője jövedelmi helyzete miatt (mert családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét nem haladja meg) az ellátásáról nem vagy nehezen tud gondoskodni; akinek családjában az egy főre jutó jövedelem alacsony.

A bölcsődés korú gyermekek – bölcsődében, valamint családi bölcsődében történő – ellátása két önállóan működő bölcsődében négy telephelyen biztosított.

A Képviselő-testület 261/2011. (IX.15.) önkormányzati határozata alapján a Jeruzsálem Úti Bölcsőde 2012. január 1-től a Dobó Úti Bölcsőde szervezetében telephelyként működik tovább. A férőhelyek száma a Dobó Úti Bölcsődében 110 fő és a Jeruzsálem úti telephelyen 26 fő.

A Dobó Úti Bölcsőde, valamint az ugyanitt található óvoda épületegyüttesét 1980-ban nyitották meg. Az óvoda az emeleten működik, a bölcsőde a földszinten üzemel. Az épület déli fekvésű, környezete

kellemes, zöldövezeti. A bölcsőde bővítésének eredményeként 2011. június 1-jétől – a korábbi hat csoport helyett – 8 bölcsődei csoport működik 110 férőhellyel, és új feladatként bölcsődei játszócsoportot és időszakos gyermekfelügyeletet is biztosítanak az intézményben. A játszócsoportban a gyermek és a szülő együtt van jelen, napi egy-kettő órában, ahol ismerkednek az intézmény szolgáltatásaival. A „beszoktatást” követően tudja a szülő igénybe venni az időszakos gyermekfelügyeletet, amikor a gyermek egy-hét órát tartózkodik az intézményben. A gyermek számára az étkeztetés igénybe vételének lehetősége biztosított. 2017-ben a játszócsoport szolgáltatást 413 gyermek összesen 614 órában, az időszakos gyermekfelügyeletet pedig 148 gyermek összesen 406 óra időtartamban vette igénybe. A bölcsődében jelenleg 4 fő SNI-s gyermek fejlesztését végzik.

A Jeruzsálem úti telephely a város központjában 26 férőhellyel működik. Az intézményben tágas, világos csoportszobák, fedett terasz, homokozó és árnyékos udvar várja a kicsiket. Az egységben 2 bölcsődei csoport működik. A bölcsődei igénybevétel emelkedést mutat az elmúlt évek számadatai alapján. A bölcsődében jelenleg 4 fő SNI-s gyermek fejlesztését végzik a szakemberek.

A Visonta Úti Bölcsőde szervezeti keretei között működnek a Családi Bölcsődék. 2017-ben a bölcsődei férőhelyszám 56, a négy családi bölcsőde férőhelyszáma 3x5 és 1x7 férőhely. Az intézmény elnevezése 2017. január 1-től Visonta Úti Bölcsőde és Családi Bölcsőde Hálózat lett. A Visonta Úti Bölcsőde, mely az 5 hónapos – 4 éves korú egészséges gyermekek mellett értelmileg sérült, illetve mozgásokban akadályozott gyermekeket is ellát 6 éves koruk betöltéséig. E feladatával fontos lakossági igényt elégít ki. Az egészséges gyermekek felvétele egész évben folyamatos, a sérült gyermekek a Heves Megyei Gyógypedagógiai Központ szakértői véleménye alapján kerülhetnek az intézménybe. A bölcsődében és a családi bölcsődében jelenleg nincs SNI-s gyermek.

A bölcsődei ellátás Gyöngyösön lefedettnek mondható (ld. 4.2.3. számú táblázat). 2017-ben a 0-3 éves korosztály 18 %-a kerül elhelyezésre a bölcsődékben. A szociális szempontból (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő) felvett gyermekek száma 2013-ban összesen 19 fő volt, amely 2017-re mindösszesen 21-re növekedett, ez az összes férőhely viszonylatában 11 %.

4.2.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2013	2	158	19	192
2014	2	163	18	192
2015	2	158	18	192
2016	2	184	16	192
2017	2	180	21	192
2018	2	253	15	192
2019	2	232	15	192

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok)

A családi bölcsődékben – a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beszámítva – legfeljebb öt gyermek gondozható. Ha egy fogyatékos gyermeket is gondoznak, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb négy fő.

A Visonta Úti Bölcsőde szervezeti keretei között működik az Önkormányzat által 2008-ban megnyitott négy családi napközi (2017. január 1-től családi bölcsőde hálózat), mely összesen 22 férőhellyel rendelkezik, 18 hónapos kortól 3 éves korig fogadják a gyermekeket. A helyiségek száma, kialakítása, a bútorok és egyéb berendezések ezen korosztály számára lettek beszerezve, felszerelve.

A bölcsődei és családi bölcsőde igénybevétel az elmúlt évek számadatai alapján emelkedést mutat, szintén emelkedik az értelmi fogyatékos és mozgássérült gyermekek száma. A bölcsődei felvételre várakozók száma az elmúlt évek során csökkent, a legutóbbi adatok alapján férőhely hiánya miatt senkit sem kellett elutasítani. Az elmúlt évek folyamán a városban több nem állami fenntartó is létrehozott családi napközit, melyek speciális szolgáltatásokat igyekeznek nyújtani az igénylőknek.

4.2.4. számú táblázat - Családi napköziben/bölcsődékben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Családi napköziben/bölcsődében engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én)
2013	22
2014	22
2015	22
2016	22
2017	22
2018	22
2019	22

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok)

Az **Üdvhadsereg Reménység Centrum** 2014 májusában kezdte meg működését. A gyermekek napközbeni ellátásaként – családi napközi, majd 2017-től családi bölcsőde formájában – a gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését biztosítják, elsősorban hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűeknek feltárása, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentése és leküzdése a céljuk. Feladatuknak tekintik a veszélyeztetettség megelőzését és megszüntetését. A beíratott gyermekek nagy része szegénységben, létbizonytalanságban, alacsony iskolázottságú családban, rossz lakáskörülmények közt él. 2018-tól csökkent a problémás családból érkezők létszáma.

A bölcsődei, óvodai férőhelyek jelenleg elegendő számot képviselnek, az érkező igényeket kielégítik, minden gyermek vonatkozásában van lehetőség intézményi ellátásra. Megállapítható azonban, hogy a bölcsődei ellátás vonatkozásában annak is köszönhető, hogy az intézményben egyidejűleg bent levő gyermekek száma nem éri el a maximális férőhelyszámot, hogy ebben a korban a gyermekek igen sokat betegek. A Gyöngyös és vonzáskörzetében fellendülő foglalkoztatásnak, munkahelyek létesítésének, a GYED extra terjedésének azonban előrelátható eredménye lesz, hogy egyre több fiatal (kisgyermekes, vagy éppen gyermekvállalás előtt álló) család költözik Gyöngyösre, így szükségessé válhat a bölcsődei férőhelyek igényekhez való igazítása, esetleges kapacitásbővítéssel járó beruházások megvalósítása.

A gyermekek egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzájutása biztosított, az önkormányzat kötelező feladatait ellátja, és önként vállalt feladatként biztosítja minden évben a 12. életévüket betöltött fiú gyermekek HPV elleni védőoltását, valamint 2016. január 1-jétől az adott évben született csecsemők rota vírus elleni védőoltását.

A gyermekjóléti szolgáltatás, valamint a gyermekek átmeneti gondozása

2016. január 1-től családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan - egy szervezeti keretben működtethető. Települési önkormányzat feladatkörébe tartozik az általános segítő feladatok biztosítása. A járasszékhely önkormányzat feladatkörébe került a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenység, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása – melynek Gyöngyös a Kistérségi Humán Szolgáltató Központ keretein belül működő Család és Gyermekjóléti Központ működtetésével tesz eleget, mely kétszintű feladatot lát el.

A Család és Gyermekjóléti Központ, illetve a Család és Gyermekjóléti Szolgálat feladatainak ellátása során a célcsoportot azon 0-18 éves korú gyermekek és családjaik képezik, akik életvezetési képességeik terén hátrányban vannak, vagy a mindennapi életben olyan egészségügyi, szociális, mentális vagy egyéb hátránnyal küzdenek, mely komplex támogatást, fejlesztést igényel a gyermekek megfelelő testi, lelki, erkölcsi fejlődése érdekében.

A szociális segítő munka és esetmenedzselési feladatok mellett, jogi és pszichológiai tanácsadást is biztosít ügyfelei részére. A Család és Gyermekjóléti Központ általános feladatai között szerepel az alapellátás biztosítása, a válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozása, a családjából kiemelt gyermekek szüleinek gondozása. Speciális feladatai között szerepel a kórházi szociális munka, a készenléti szolgáltatás, a kapcsolattartási ügyelet, az utcai és lakótelepi szociális munka. Az alapellátáshoz kapcsolódó speciális szolgáltatás az iskolai szociális munka, szabadidős programok szervezése a városban élő gyermekek számára a prevenció jegyében, a konfliktuskezelés-mediáció.

A Család és Gyermekjóléti Központ által gondozott családok közel 80 %-a többszörös hátrányokkal küszködik, közöttük nagyszámú a munkanélküli, alacsony képzettségűek aránya. Speciális feladatai közé tartozik 2018. szeptember 1-től az óvodai és iskolai szociális segítő munka, melyet a teljes Gyöngyösi Járás területén lévő valamennyi intézményben nyújtani kell. Az NM rendelet rendelkezései szerint az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás célja a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújtani a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak, az intézményben megjelenő egyéb szakembernek.

A Gyermekek Átmeneti Otthona 2008. május 26-án nyitotta meg kapuit. A gyermekjóléti alapellátás keretében működő átmeneti elhelyezést biztosító intézmény. Gyöngyös Körzete Többcélú Társulásának fenntartásában működik, a Kistérségi Humán Szolgáltató Központ szervezeti keretein belül. Az ellátási területe: Heves és Jász-Nagykun-Szolnok Megye területe, 2017. évben ellátási szerződés szerint biztosított volt Hatvan, Eger és Jászberény város feladatellátása is.

Folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézmény. A gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermekek testi, értelmi, és erkölcsi fejlődését elősegítő teljes körű ellátást biztosít. A Gyermekek Átmeneti Otthonában az a családban élő, a Gyöngyösi Kistérség közigazgatási területén állandó lakhellyel rendelkező 3-18 éves korú gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az átmeneti gondozásban részesített gyermek gondozásának és nevelésének célja, hogy ideiglenes jelleggel helyettesítse vagy segítse a gyermek gondozásában, nevelésében akadályozott szülő gondoskodását. A szülő felügyeleti joga megmarad. Az átmeneti otthonban 12 gyermek elhelyezésére van lehetőség egyidejűleg. 2018. január 1-től anya gyermekével együtt is igénybe veheti az ellátást.

A Gyermekek Átmeneti Otthona az átmeneti gondozás alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb 12 hónapig tart, mely egy alkalommal, 6 hónappal meghosszabbítható.

Szintén a gyermekjóléti alapellátás keretében működő átmeneti elhelyezést biztosító intézmény a Családok Átmeneti Otthona, ahová a Heves megye közigazgatási területén állandó lakóhellyel rendelkező szülő és gyermeke, válsághelyzetben lévő várandós anya helyezhető el. Az intézmény épülete Gyöngyös, Menház 33. szám alatt található, közös területen van a Hajléktalanok Gondozóháza és a Gyermekek Átmeneti Otthona épületével. Az épületrész könnyen megközelíthető, akadálymentesített, önálló bejáratúval.

Az otthonban 25 fő elhelyezésére van lehetőség 8 szobában. Közös használatú helyiségek a családok számára: fürdőszoba, ebédlő, konyha, társalgó. A Családok Átmeneti Otthonában a szakemberek létszáma 5 fő: 1 fő intézményegység vezető, 1 fő családgondozó, 3 fő gondozónő. Az átmeneti otthon igénybe vétele önkéntes, az ellátás az igénylő (szülő) kérelmére történik. Az intézményegység vezető a gyermekjóléti szolgálat javaslata segítségével megállapítja az elhelyezés szükségességét, indokoltságát. Az elhelyezést követően megállapodást köt a kérelmezővel, melyben rögzítésre kerül az elhelyezés időpontja – 12 hónap, mely egy alkalommal hat hónappal meghosszabbítható. A megállapodás tartalmazza továbbá a családok átmeneti otthonában fizetendő térítési díjat, az ellátást és a családdal kötött megállapodást, a feladatokat, amik segítik, hogy a család helyzete normalizálódjon, megoldódjon.

A Családok Átmeneti Otthonának intézményegység vezetője ellátja a Gyermek Átmeneti Otthona szakmai vezetését is. 12 fő gyermek részére 1 fő nevelő, 1 fő gyermekvédelmi asszisztens, 3 fő gyermekfelügyelő, családgondozó 10 óra / hét, pszichológiai tanácsadó áll rendelkezésre.

A gyermekek számára biztosított szolgáltatások területén hátrányos megkülönböztetésre nem kerül sor, pozitív diszkrimináció a jogszabályi keretek függvényében valósul meg.

4.3 A gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az alábbiakban áttekintjük azokat a területeket, amelyek a jogszabályokban megjelennek, és a közoktatásra vonatkozóan határozzák meg az esélyegyenlőség biztosítását.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók (Nkt. 4. §-ának 13. pontja):

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- b) a Gyvt. szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd (Nkt. 4. § 25. pont).

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkt. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher, ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkt. 4. § 2. pont).

Ha a településen több általános iskola, tagintézmény működik, akkor az általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ha a településen, kerületben több általános iskola működik, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetekben kiszámított aránya legfeljebb tizenöt százalékponttal lehet magasabb, mint az általános iskolába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek a település, kerület egészére kiszámított aránya. Nem jelölhető ki kötelező felvételt biztosító iskolának az az általános iskola, amely körzetének kialakításánál a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körzeti aránya túllépésére vonatkozó rendelkezés nem tartható meg, feltéve, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körzeti aránya elérné az 50%-ot és egyébként a település többi iskolája elégséges férőhellyel rendelkezik a település összes tanköteles tanulójának felvételéhez. Előnyben részesítési kötelezettségként jelenik meg az a rendelkezés, mely szerint, ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, a további felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat (a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 24. § (2)-(3) bekezdése).

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a közép fokú iskola **képesség-kibontakoztató vagy integrációs felkészítést** szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képesség-kibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. Kibontakoztató felkészítésben a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy sajátos nevelési igényű tanuló vesz részt.

Az óvoda a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára **fejlesztő programot** szervez, melynek keretében a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat, a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet folytat.

Az Nkt. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet.

Gyöngyös Város Óvodái 9 tagóvodájának (Dobó Úti Tagóvoda, Epreskert Úti Tagóvoda, Fecske Úti Tagóvoda, Jeruzsálem Úti Tagóvoda, Katona József Úti Tagóvoda, Mesevár Tagóvoda, Platán Úti Tagóvoda, Tündérkert Tagóvoda, Mátrafüredi Tagóvoda) adatait tartalmazza a következő táblázat (lásd 29. számú táblázat). Az óvodai nevelés köznevelési intézményben folyó alapfeladat. Az óvodai nevelés szakasza a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi. Az óvodai nevelés alapelveit az Óvodai nevelés országos alapprogramja határozza meg.

Az óvoda adatai alapján megállapítható, hogy a környező településekről is járnak be gyermekek az óvodákba. Az óvoda alapító okirata szerinti maximális létszáma 1 161 fő. A tagóvodákba a felvétel folyamatos, nincs olyan gyermek, aki férőhely hiányában elutasításra kerül. Óvodába járás alóli felmentését kérte 2015-ben 1 fő, 2016-ban 3 fő, 2017-ben 4 fő, 2018-ban 3 fő.

Az óvodákban az óvodai nevelés 42 csoportban folyik, 86 fő óvodapedagógus, 1 fő fejlesztőpedagógus, 1 fő gyógypedagógus, 1 fő pszichológus, 42 fő dajka, 14 fő pedagógiai asszisztens, 3 fő óvodatitkár, 20 fő konyhai dolgozó, 5 fő udvaros és 9 fő rehabilitációs foglalkoztatott közreműködésével. Egy fő fejlesztőpedagógusi státusz biztosítása nagyon indokolt. A sajátos nevelési igényű (SNI) – 2018-ban a számuk 30 fő –, illetve a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel (BTMN) küzdő gyermekek – 2018-ban a számuk 33 fő – megsegítéséhez a meglévő szakembereinken kívül a Heves Megyei Szakszolgálat és szakmai szolgáltatótól szerződéssel alkalmaznak szakembert a szakvéleményben foglalt feladat ellátására. Az érintett gyermekek fejlesztése kötelező feladata az intézménynek, minden esetben a Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága által kiállított szakértői vélemény alapján történik a fejlesztésük. Minden tagóvoda rendelkezik fejlesztő szobával.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek megsegítése több tagóvodában tartott szakmai beszélgetést, tréninget az óvodapszichológus, az autista gyógypedagógus és a fejlesztőpedagógus. Esetekhez szakmai segítséget nyújtottak.

Az elmúlt években a Menház (megváltozott nevén: Mesevár) Úti Tagóvodában megosztva a Mátrafüredi Úti Tagóvodával pedagógiai asszisztens alkalmazására került sor. A 2018/2019-es nevelési évtől azonban a felmerült igények, problémás esetek nagy száma miatt a Mesevár Úti Tagóvoda kollektívája teljes munkaidős pedagógiai asszisztenssel egészül ki. Ezt az intézkedést 60 fő gyermek, ebből 95% HHH helyzetű, 4 fő SNI gyermek megsegítése indokolja. A pedagógusoknak és a nevelő-oktató mun-

kát segítő munkatársaknak foglalkozniuk kell a gyermekek mellett a szülőkkel is. Családlátogatásra ebben a tagóvodában van a leggyakrabban szükség.

Az óvodai felvételi körzetek meghatározásáról átruházott hatáskörben a Képviselő-testület Oktatási és Kulturális Bizottsága dönt. 2018-ban szükségessé vált a Mesevár Tagóvoda körzetének szűkítése az óvodaköteles gyermekek magas száma miatt. Az észak-nyugati városrész utcáinak egy részét más óvodához kellett csatolni, mert a Mesevár Tagóvoda két csoportja a körzetben lakóhellyel rendelkező 3-6 évesek nagy száma miatt elérte az engedélyezhető létszám-maximumot. Az utcák további 4 tagóvoda (Epreskert, Fecske, Jeruzsálem, Katona) között kerültek felosztásra.

2017-ben és 2018-ban került sor az Epreskert Úti Tagóvoda épületének átalakítására, melynek során 3 db 50 m²-es csoportszoba áll rendelkezésre, tehát a férőhelyek száma 75 fő lesz. Mindhárom csoportszoba tágas, világos. A csoportszobákhoz öltöző és mosdó is tartozik, megfelelő tér áll a gyermekek rendelkezésére, a fejlesztés nagyban hozzájárult komfortérzetük növeléséhez. Az egyéb kiszolgáló helyiségek, mint fejlesztőszoba, tornaszoba is a gyermekek testi, lelki szükségleteinek kielégítését szolgálja.

A Tündérváros és a Mesevár Úti Tagóvoda korábban IPR pályázatban, jelenleg pedig az Esélyteremtő óvoda projekt pályázatban vesz részt.

Gyöngyös Város Óvodái évente kb. 30 SNI-s gyermek integrált nevelését végzi. A szakszerű ellátáshoz azonban átgondolt humánerőforrásra (konduktor, további pedagógiai asszisztens), valamint alacsonyabb csoportlétszámra lenne szükség. Az óvodás gyermekek létszámára is figyelemmel indokolt lenne a fenntartó részéről még egy fő fejlesztőpedagógus státuszt biztosítani Gyöngyös Város Óvodáiban.

Az Önkormányzat támogatásával a 6 éves óvodás gyermekek ingyenesen vehetnek részt vízhez szoktató tanfolyamon, illetve múzeumpedagógiai foglalkozásokon.

Az óvodák nyitvatartási ideje igazodik a szülők munkarendjéhez. A nyári óvoda-bezárás időtartama 5 hét, de a gyermekek óvodai elhelyezése ezen időtartamban is biztosított, hiszen minden évben előre rendelkezik a fenntartó a zárva tartás rendjéről, mely szerint mindig van nyitva tartó óvoda.

Mind a kilenc tagóvoda zöld óvoda címmel, 4 tagóvoda Madárbarát óvoda címmel is rendelkezik.

Az óvodapedagógusok tudásukat rendszeresen továbbképzéseken gyarapították. A gyermekek visszatérő rendszerességgel városi és megyei rajz és mesemondó találkozókra vesznek részt.

Gyöngyös Város Óvodái Tündérváros Tagóvodája és Mesevár Tagóvodája meghívásos pályázat keretében kapcsolódott be az EFOP-3.1.3-16-2016-00001 Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása kiemelt projekt az „Esélyteremtő óvoda” projektbe. A megvalósítási ideje 2016. november 16-tól 2020. szeptember 30-ig tart.

Az Oktatási Hivatal (a továbbiakban: OH) a valósítja meg az „Esélyteremtő óvoda” projektet, mely a pedagógiai tevékenység hatékonyságát segíti, egyben az óvodai fejlesztő programot (IPR) váltja fel.

A projektben az OH által kidolgozott kiválasztási szempontoknak megfelelő óvodák vesznek részt, amelyekben a hátrányos helyzetű gyermekek aránya (halmozottan hátrányos helyzetűeket is beleértve) meghaladja a gyermeklétszám 10 %-át, és az intézmény és/vagy az intézmény bármely feladatellátási helye legalább egyszer részt vett a megelőző nevelési években az IPR programban.

Az „Esélyteremtő óvoda” projekt célja, hogy országszerte közösen létrehozzanak egy olyan intézményhálózatot, melynek tagjai az esélyteremtő nevelési eljárásokat eredményesen alkalmazzák és képesek azokat más óvodákkal is megismertetni. Mindezzel hozzájárulva a hátránykompenzáló képesség hatékonyságához, a társadalmi helyzetből fakadó hátrányok mérsékléséhez.

A komplex esélyteremtő intézményi fejlesztés a hatékony hétköznapi pedagógiai tevékenység feltételeinek megteremtéséhez szükséglet szerint járul hozzá:

- egyéni és csoportos fejlesztő eszközök,
- értékközvetítő, kulturális gyermekprogramok,

- gyermekek helyben történő egyéni fejlesztéséhez speciális képzettségű szakemberek biztosítása,
- anyanyelvi (roma) dajkák foglalkoztatásával.

Az óvodákban dolgozó pedagógusok munkájának támogatása érdekében:

- lehetőséget nyújt szupervízió igénybevételére,
- a változási folyamatot 30 hónapon keresztül konzulens (tanácsadó) segíti,
- a pedagógusok többlet munkáját 30 hónapon keresztül pótlék jellegű kiegészítéssel ismeri el,
- az intézménynek lehetősége nyílik módszertani központtá és/vagy felsőoktatási intézmény gyakorló helyévé válni.

Óvodai nevelés adatai (2018.)

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG (Gyöngyös Város Óvodái)	2018	2020
	db	db
Az óvoda telephelyeinek száma	9	9
Hány településről járnak be a gyermekek	8	8
Óvodai férőhelyek száma	1161	1161
Óvodai csoportok száma	42	42
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6.30-17.00	6.30-17.00
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	5 hét	-
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	88	86
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	88	86
Gyógypedagógusok létszáma	1	2
Pszichológus	1	1
Dajka/gondozónő	42	42
Kisegítő személyzet	28	34

A II. Rákóczi Ferenc Katolikus Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Óvoda tagintézménye a Szent Erzsébet Római Katolikus Óvoda. Az óvoda összesen 63 férőhellyel rendelkezik, mely magába foglalja a SNI gyermekek férőhelyét is! Az óvodában az óvodai nevelés 3 csoportban folyik, 6 óvodapedagógus és 3 dajka, valamint 4 fő kisegítő személyzet közreműködésével. Az óvoda nyitvatartási ideje teljes mértékben igazodik a szülők munkarendjéhez. Fontos az óvodában a hagyományok ápolása, a gyermekek egészségének megóvása. Keresztény nevelési programjuk fokozottan kiemeli a hátrányos helyzetű, és a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatását, az egészséges életre nevelést, valamint a tehetséggondozást.

A mindenkori érvényben lévő alapító okirat szerint a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján az intézmény vállalhatja azoknak a különleges bánásmódot igénylő tanulóknak a nevelését, akik enyhe fokban mozgásszervi, érzékszervi, értelmi sérültek, beszédhibásak, autisztikus tüneteket mutatnak vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (tanulási, figyelem vagy magatartás szabályozási zavarral) küzdenek, de jól integrálhatók. A gyermekek ellátásához a szükséges feltételek részben rendelkezésünkre állnak, részben a speciális igény felmerülésekor biztosításra kerülnek a szakértői és rehabilitációs bizottság, illetve egyéb erre képesített szakember szakvéleménye alapján.

A Szent Erzsébet Római Katolikus Óvodába Gyöngyös város teljes közigazgatási területéről fogadják a gyermekeket.

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG (Szent Erzsébet Kat. Óvoda)	2018	2020
	db	db
Az óvoda telephelyeinek száma	1	1

Hány településről járnak be a gyermekek			12	
Óvodai férőhelyek száma	63		63	
Óvodai csoportok száma	3		2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6 h-tól 17:30 h-ig		6 h-tól 17:30 h-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	6 hét		6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	6		4	
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	6		4	
Pedagógiai asszisztens				
Fejlesztőpedagógus száma		az iskolában lévő fejlesztőpedagógus látja el az óvodásokat		az iskolában lévő fejlesztőpedagógus látja el az óvodásokat
Pszichológus száma				
Dajka/gondozónő	3		2	
Kisegítő személyzet	2		2	

A Gyöngyösi Petőfi Sándor Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános iskola és Készségfejlesztő Iskola jelenleg 1 óvodai csoportjában lehetőség van a középsúlyos értelmi fogyatékos és a halmozottan fogyatékos gyermekek ellátására.

Habilitációs, rehabilitációs foglalkozások szervezésénél biztosított a megfelelő szakember, szomatopedagógus, konduktor, logopédus, látássérült szakos gyógypedagógus.

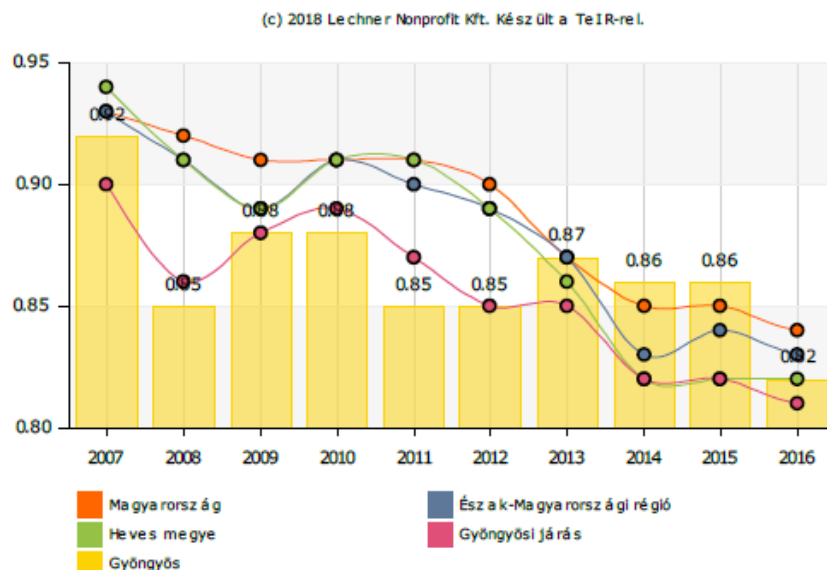
Az intézmény óvodai csoportjába a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján kerülhetnek a gyermekek.

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	2018		2020	
Gyöngyösi Petőfi Sándor EGYMI	db		db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1		1	
Hány településről járnak be a gyermekek	4		9	
Óvodai férőhelyek száma	10		16	
Óvodai csoportok száma	1		2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	07.00-16.30		07.00-16.30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama:	tanév rendjéhez igazodva		(2020.07.27- augusztus 07-ig Covid 19 miatt) egyéb esetben a tanév rendjéhez igazodva	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0	2	0
Gyógypedagógusok száma	2	0	2	1
Fejlesztőpedagógus száma	0	0	0	0
Pszichológus száma	0	0	0	0
Dajka/gondozónő	1	0	3	0
Kisegítő személyzet	0	0	0	0

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés)

Az óvodás korú gyermekek száma alacsonyabb, mint a városban lévő óvodai férőhelyek száma. Minden gyermek óvodai elhelyezése biztosított. Az óvodai feladatellátás 10 helyen történik, a beíratási körzetet Gyöngyös Város Óvodái esetében a fenntartó, azaz az önkormányzat a gyermekek születési adatainak tükrében határozza meg. A kötelező óvodai ellátásban részt vevő gyermekek számára a fenntartó által meghatározott (lakóhelyükhöz legközelebb eső) tagintézményben vagy a választott/kijelölt óvodában biztosított a nevelés.

Egy óvodai férőhelyre jutó óvodás gyermekek száma

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladatellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógy-pedagógiai csoportok száma
2013	1 143	47	1 198	11	1 043	1
2014	1 078	47	1 159	11	991	1
2015	1 061	46	1 124	11	963	1
2016	1 014	46	1 124	11	998	1
2017	976	46	1 124	11	982	1
2018		46	1164	11	969	1
2019		46	1176	11	902	2

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés)

Az iskolák fenntartásában és működtetésében az elmúlt években jelentős változások voltak. A 2013. évi államosítást, a tankerületek fenntartóként való belépését követően 2016-ban tankerületi központok jöttek létre. A Gyöngyösi Tankerület megszűnt, a város iskolái a Hatvani Tankerületi Központ fenntartásába kerültek.

A 2015. évben a szakképzési centrumok létrehozásával az állami fenntartásban lévő középiskolák átkerültek a szakképzési centrumok fenntartásába, működtetésébe.

Az általános iskolák iskolai HH/HHH arányai a 2017/2018. tanévben a következők:

	Gyöngyösi tanulók	HH tanu- lók száma	HH tanulók aránya	HHH tanu- lók száma	HHH tanulók aránya
Arany János	433	15	3,46%	10	2,31%
Egressy Béni	275	21	7,64%	44	16,00%
Felsővárosi	391	10	2,56%	44	11,25%
Kálváriaparti	446	2	0,45%	8	1,79%
II. Rákóczi	294	12	4,08%	15	5,10%
Petőfi Sándor EGY- MI	44	2	4,55%	27	61,36%
Település összes	1883	62	3,29%	148	7,86%

(Forrás: önkormányzati adatgyűjtés)

Kimutatható tendencia, hogy a Felsővárosi és az Egressy iskolák aránya egyre növekszik. A gondot a két szegregátum elhelyezkedése jelenti. A „durandai” szülők néhány kivételtől eltekintve a Felsővárosi Általános Iskolába íratják gyermeküket. Hiába alakítottak korábban is a körzeteken (a Gyöngyösi Arany János Általános Iskola és a Gyöngyösi Kálváriaparti Sport-és Általános Iskola körzete is be-nyúlt az északi városrészbe), a szülők a Gyöngyösi Felsővárosi Általános Iskolát választották. A szabad iskolaválasztás miatt az iskola köteles felvenni a nem körzetes gyermekeket is, amíg van szabad férőhelye. A Harmadosztály pedig annyira kiesik a városközponttól, hogy onnan mindenki a Gyöngyösi Egressy Béni Két Tannyelvű Általános Iskolába iratkozik be. A körzeteket a megyei kormányhivatal határozza meg a település jegyzőjének adatszolgáltatása és véleménye, valamint a tankerületi központtal történt egyeztetés alapján. Változtatás nehézségei a település észak-déli elnyújtottsága, a szegregátumok elhelyezkedése és – ebből a szempontból – a szabad iskolaválasztás.

Gyöngyös városában az általános iskolai oktatás az alábbi intézményekben folyik:

A **Gyöngyösi Arany János Általános Iskola** két általános iskola összeolvadásából 1996-ban jött létre. Az akadálymentesített intézmény a város központjához közel, sűrűn beépített lakótelepi környezetben található. A tanórai és tanórán kívüli tevékenység 16 tanteremben, 8 szaktanteremben, csoportfoglalkozásra szolgáló 3 bontóteremben és a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésére alkalmas fejlesztő teremben folyik. Valamennyi tanterem és szaktanterem műszaki kialakítása alkalmas az internet csatlakozásra. A tanórai és szabadidős sporttevékenység a tornateremben, a bővítés során elkészült tornaszobában, a kondicionáló teremben, a felújított tornapályán és a sportudvaron zajlik. Az ismeretszerzést és a szabadidő hasznos eltöltését szolgálja a 15 000 kötetes iskolai könyvtár, amely helyszínül szolgál a képesség- és készségfejlesztéseknek is. Az épületben tálalókonyha és ebédlő, valamint iskolai büfé biztosítja a tanulók igény szerinti étkeztetését, illetve az orvosi szobában folyik az iskolaorvosi ellátás. Az intézmény fő profilja az idegen nyelvek, angol és németnyelv oktatása. A nyelvtanítás a 3. évfolyamon kezdődik, 4. osztálytól lehetőség van az angol vagy német nyelv emelt szintű, 7. évfolyamtól kezdődően pedig választható tantárgyként a második idegen nyelv tanulására is. A nyelvtanulás mellett kiemelt szerepet kap az iskolai sporttevékenység és a felhasználói szintű számítástechnikai ismeretek elsajátíttatása. Ezt segíti az 5., 6. és 7. évfolyamon választható informatikai óra is. A nevelőtestület törekvése, hogy a felzárkóztatásra, fejlesztésre szoruló és a valamilyen területen tehetséges gyerek is megkapja a fejlődéséhez szükséges foglalkozást. Ezt szolgálják a fejlesztő és tehetség-gondozó foglalkozások, a tehetségműhelyek, a választható tantárgyak, a csoportbontások, a nívó csoportos oktatás magyarból és matematikából 7.-8. évfolyamon, a napközi és a tanulószoba. Az SNI-s és BTMN-es tanulókat gyógy- és fejlesztőpedagógusok, illetve speciális szakemberek segítik. Nyári táboraik hasznos kikapcsolódást biztosítanak a résztvevőknek.

Hagyományos rendezvények a saját szervezésű területi Angol nyelvhasználati, az Arany vers- és prózamondó verseny, a két évente megrendezésre kerülő Arany Gála, és Alapítványi bál.

A Gyöngyösi Egressy Béni Két Tannyelvű Általános Iskola 6. sz. Általános Iskola néven 1966. szeptember 1-jén nyitotta meg kapuit a diákok előtt. 1976-tól ének-zene tagozatos osztályok működtek, majd az 1996/97-es tanévtől emelt szinten kezdték oktatni a matematikát, bevezették a számítás-technika tanítását. A 2006/07-es tanévben bevezették a kompetencia alapú oktatást, évek óta sikeresen működik az iskolaotthonos oktatási forma az 1-2. évfolyamon. 2008/09-es tanévtől kezdődött felmenő rendszerben az angol- magyar két tanítási nyelvű oktatás, melynek köszönhetően folyamatosan emelkedik az intézmény tanulói létszáma. Az iskola diákjainak életét, szabadidős tevékenységét segíti a könyvtár, szervezi az iskolai Diákönkormányzat, mely önálló klubhelyiséggel is rendelkezik. 2010-ben teljesen felújították a 45 éves épületet. Az intézmény mindig nyitott volt az új tanítási módszerek alkalmazására. A sikeres pályázatok eredményeként már 12 tanterem rendelkezik korszerű interaktív táblával.

A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival folyamatos kapcsolatban vannak, együttműködnek. Esetmegbeszéléseken vesznek részt, pedagógiai jellemzéseket készítenek és továbbítják a megfelelő szervek felé. A tanulók igazolatlan hiányzását folyamatosan egyeztetik a Gyámügy Osztállyal, a Hatósági Osztállyal és adatot szolgáltatnak.

Az iskolai lemorzsolódás témakörben, az Oktatási Hivatal tájékoztatása alapján a rögzített intézményi beavatkozások és partner kapcsolatok alkalmasak az egyes tanulóknál mutatkozó veszélyeztetettségi tényezők csökkentésére.

A 2017/2018-as tanév végén 11 SNI és 76 BTMN tanulója volt az intézménynek. A fejlesztéseket végző kolléganők a gördülékeny szakmai munka érdekében folyamatos megbeszéléseket tartottak a tanítókkal, a szaktanárokkal. Félévkor minden tanulóval Meixner-féle olvasás és írásvizsgálatot készítettek, melynek eredményeire támaszkodva határozták meg a fejlesztés további irányát. Állandó, napi munkakapcsolatot tartanak fenn a Nevelési Tanácsadóval és a Szakértői Bizottsággal.

A Gyöngyösi Felsővárosi Általános Iskola Gyöngyös város legfiatalabb oktatási intézménye, 1984 óta működik. A tanulók korszerű körülmények között, szaktantermekben (fizika, kémia, biológia, technika, számítástechnika, ének-zene, rajz, tükrös balett terem) sajátíthatják el az ismereteket. A fejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó foglalkozásokhoz fejlesztő szobák, könyvtár, kondicionáló terem állnak rendelkezésükre. A tantestület 100%-os szakos ellátottsága mellett az SNI, BTMN tanulók ellátásához szükséges szakemberek biztosítottak. A városban egyedüli általános iskolaként két tornateremmel, egy külső tornapályával és európai színvonalú játszótérrel tudják megteremteni a tanulók mindennapos testmozgásához szükséges ideális körülményeket. Már az első évfolyamtól kiemelt figyelmet fordítanak a magyar nyelv-és irodalom és a matematika tantárgyak oktatására, ezért eredményesen alkalmazzák a képesség szerinti csoportbontást. Emelt szintű nyelvoktatást angol és német nyelvből biztosítanak 3. évfolyamtól, matematika emelt szintű oktatást pedig 5. évfolyamtól. A szülők általi igényfelmérések alapján a tanulók érdeklődésüknek megfelelő szakkörökön bontakoztathatják ki tehetségüket. Az iskola az eddig végzett munka elismeréseként az Oktatási Hivatal Bázisintézményeként, Örökös Ökoiskolaként, Madárbarát Iskolaként, Mentoráló Intézményként működik. Fő feladatuknak tekintik a testileg, lelkileg sokoldalúan fejlett, szellemiükben gazdag személyiség kialakítását, valamint olyan biztos tudás megalapozását, amelyet - bármely típusú iskolába távozás esetén – továbbfejleszhetnek a tanulók.

A Gyöngyösi Kálváriaparti Sport-és Általános Iskola 1982-ben nyitotta meg kapuit.

Az intézmény tárgyi feltételei jók: a 25 m-es tanuszoda, az aszfaltozott kézilabda pályák, a füves sportpálya és az atlétika futópálya mellett a négy részre osztható tornacsarnok biztosítja, hogy több osztály testnevelés órája egy időben folyjon. Alsó tagozaton interaktív táblák segítik a tanulást. Az informatika alapjait korszerű számítógépek segítségével sajátítják el a tanulók.

A Pedagógiai program alapján kiemelt terület a sportiskolai képzés, mely 2007 óta működik az iskolában. Nagy hangsúlyt fektetnek a labdarúgás, a kézilabda, az atlétika és az úszás sportágakra.

A sportiskolai képzésben részt vevő diákok kiváló eredményekkel öregbítik az iskola, a város hírnevét.

Az iskolában már első osztálytól angol nyelvet oktatnak, 4. évfolyamtól pedig emelt szintű nyelvi képzés is folyik.

A tehetséges tanulók és a tanulási nehézséggel küzdő diákok fejlődésére egyaránt figyelnek.

A színes diákéletet jól működő diákönkormányzat irányítja.

Szabadidős tevékenységeikből kiemelkednek a nyári táborok, a sí-táborok, az egészségnevelési hónap, a Kálvária Sportnap, az erdei iskola és a Határtalanul című pályázat kirándulásai.

II. Rákóczi Ferenc Katolikus Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Óvoda a belvárosban működő, történelmi hangulatú iskola egyrészt általános iskolai, másrészt táncművészeti, illetve zeneművészeti képzést biztosít tanulói számára. 1991-ben vették fel a II. Rákóczi Ferenc nevét, amely 1992-től művészeti iskola is, ahol a gyerekek táncművészeti képzésben vehettek részt, balett- és néptánc tanszakon. Mint művészeti iskola kitüntetett szerepet kap a művészetek egyéb ágainak tanítása is, népművészet, drámajáték. A tanulóknak lehetőségük van már az első osztálytól, hogy angol és német nyelvet is tanulhassanak, valamint emelt szintű német nyelvoktatás, informatikaoktatás, táncdráma és képesség-kibontakoztató foglalkozások választására is mód van.

Ellátják azokat a tanulókat, akiknek az esetében a beszédfogyatékoság, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, iskolai készségek kevert zavara, az iskolai készségek nem meghatározott fejlődési zavara, kevert specifikus fejlődési zavarok, az aktivitás és figyelem zavarai állnak fenn.

A gyermekek ellátásához a szükséges feltételek részben rendelkezésünkre állnak, részben a speciális igény felmerülésekor biztosításra kerülnek a szakértői és rehabilitációs bizottság, illetve egyéb erre képesített szakember szakvéleménye alapján.

A *Pátzay János Katolikus Zeneiskola* épülete 1752-ben épült barokk stílusban. 1783-ban nyerte el mai alakját. zeneiskolaként 1993-ban vette fel a Pátzay János nevét. Az iskola épületét az Európai Unió által támogatott város rehabilitációs program keretében újjátölték fel és visszakapta eredeti, műemlékvédelem alatt álló arculatát. Az intézményben több mint 300 növendék tanul 15 tanszakon.

A gyermekek változatos tevékenységeik végzése során megmutatkoznak kiemelkedő adottságaik. A tehetséges gyermekekkel egyénileg is foglalkoznak, biztosítva ezzel a további kibontakozásukat.

Az iskola a 2011/12-es tanévtől egyházi igazgatás alá került, így Gyöngyös város első katolikus általános iskolája lett.

Az iskola az által nyújtott alapfokú művészeti oktatás során a törvény által előírt minden lehetőséget és kedvezményt biztosít.

Egyéni elbírálás alapján lehetőség van egyéb kedvezmények (részletfizetés, kedvezményes díjazás stb.) igénybevételéhez is. Ezt minden alkalommal írásban és indoklással benyújtva kell alátámasztani.

A Gyöngyösi Petőfi Sándor Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános iskola és Készségfejlesztő Iskola 1984. szeptember 1-én kezdte meg működését, mint Kisegítő iskola. Jelenleg két épületben, a Petőfi S. út 67, a Petőfi S. út 75. szám alatt működik.

Feladata az integráltan nem nevelhető sajátos nevelési igényű gyógypedagógiai nevelése –oktatása (mozgásszervi fogyatékos, beszédfogyatékos, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavar, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, enyhe értelmi fogyatékos, középsúlyos értelmi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos). Utazó gyógypedagógusi hálózat keretében ellátja a gyöngyösi többségi általános iskolákban tanuló integráltan nevelhető fogyatékos tanulók rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztését.

Az intézmény óvodás kortól egészen a tankötelezettségük végéig (akár 23 év) ellátja a középsúlyos értelmi fogyatékos és a halmozottan fogyatékos tanulókat.

Jelenleg 1 óvodai csoportban, 10 általános iskolai osztályban, 1 középiskolai osztályban és 2 fejlesztő csoportban (fejlesztő nevelés-oktatás) történik a tanulók nevelése-oktatása.

Habilitációs, rehabilitációs foglalkozások szervezésénél biztosítva van a megfelelő szakember, szomatopedagógus, konduktor, logopédus, látássérült szakos gyógypedagógus.

2014 szeptemberétől a többségi általános iskolákban integráltan oktatott SNI-s tanulók rehabilitációs, rehabilitációs ellátását is az intézmény látja el, utazó gyógypedagógusi ellátás formájában.

Nevelés filozófiájuk: „Minden gyermek érje el képességei maximumát, egyéni fejlődési üteme szerint”. Céljuk a hiányzó, sérült területek kiépítése, fejlesztése a meglévő erősségek kiemelése, megtámogatása segítségével.

Az intézménybe a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján kerülhetnek a tanulók.

Gyöngyös közigazgatási területén 7 általános iskolai feladatellátási hely található. Ezekben összesen az 1-4. évfolyamon tanulók száma a vizsgált 5 tanév viszonylatában kis mértékű csökkenést mutat, az 5-8. évfolyamon tanulók száma pedig egyértelműen növekszik (lásd 4.4.7. számú táblázat). Az általános iskolások száma összességében növekedett, ami a tanulók környező településekről történő bejárásának is következménye. Az iskolai oktatásban a napközis tanulók száma kismértékben csökken, az általános iskolások számához viszonyított aránya számottevően nem változott. Az általános iskolák a szülőknek a gyermekük napközis ellátására irányuló igényeit teljes egészében biztosítani tudják. Az Nkt. 27. § (2) bekezdése értelmében az általános iskolában a nevelés-oktatást délelőtti és délutáni tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások legalább tizenhat óráig tartanak. Ez a rendelkezés további feladatokat hárít az intézményekre. Az alsó tagozatban a napközi ezt a feladatot részben átvállalja, a felső tagozatban az eddigi felzárkóztató, tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök, sportkörök stb. illeszkedhetnek ebbe a keretbe, illetve a tanulóknak továbbra is van lehetőségük tanulószobai foglalkozáson való részvételre.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	1 233	1 118	2 351	1 301	55,3%
2013/2014	1 269	1 094	2 363	1 330	56,3%
2014/2015	1 261	1 117	2 378	1 350	56,8%
2015/2016	1 243	1 129	2 372	1 337	56,4%
2016/2017	1 224	1 099	2 323	1 215	52,3%
2017/2018	1 139	1 137	2 276	1272	52,4%
2018/2019	1108	1206	2314	1265	54,67%

(Forrás: TeIR, KSH Tstar)

Az általános iskolai osztályok száma 1-4 évfolyamon az elmúlt 5 tanévben 2 osztállyal csökkent (lásd 4.4.8. számú táblázat). Az 5-8 évfolyamon az osztályok száma a vizsgált időszakban hárommal csökkent. A felső tagozatban az engedélyezett osztálylétszám magasabb, mint az alsó tagozatban, részben ennek is következménye a csökkenés, hiszen az osztályok összevonásra kerülhetnek. A gyógypedagógia oktatás Gyöngyösön a Petőfi Sándor EGYMI-ben folyik. Ezen intézményben valamennyi, Gyöngyösön és környékében lévő településeken élő, integráltan nem oktatható SNI-s tanulók kapnak helyet. Az iskolában kizárólag az SNI-s gyermekek gyógypedagógiai oktatása történik. A szakképzett gyógypedagógusok jelenleg 10 osztályban végzik az *oktató-nevelő munkát*.

4.4.8. számú táblázat – Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2012/2013	54	55	109	5	5	10	7

2013/2014	50	47	97	5	5	10	7
2014/2015	51	46	97	4	6	10	8
2015/2016	52	46	98	4	6	10	8
2016/2017	51	47	98	4	6	10	7
2017/2018	50	49	99	4	6	10	7
2018/2019	50	47	97	4	6	10	7
2019/2020	48	45	93	4	6	10	7
2020/2021	48	45	93	4	6	10	7

(Forrás: önkormányzati adatgyűjtés)

A 2012/2013-as tanévben a 8. évfolyamot az általános iskolai oktatás keretein belül eredményesen 310 tanuló végezte el (lásd 4.4.12. számú táblázat). A 2016/2017-es tanévben a 8. évfolyamot az általános iskolai oktatás keretein belül eredményesen 236 tanuló végezte el, a nappali rendszerű oktatásban résztvevők számának 10 %-a. A két tanév vizsgálata alapján elmondható, hogy a 8. évfolyamot eredményesen befejezettek aránya 3%-os csökkenést mutat, annak ellenére, hogy a felső tagozaton tanulók száma növekedett.

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2012/2013	310
2013/2014	299
2014/2015	308
2015/2016	300
2016/2017	236
2017/2018	240
2018/2019	260
2019/2020	253

(Forrás: önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok)

A Gyöngyösi Berze Nagy János Gimnázium a város egyetlen gimnáziuma. A gyöngyösi gimnázium az ország legrégebbi alapítású középiskolái közé tartozik (1 634). Az intézmény alaptevékenysége: Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása 5-8. évfolyamon, valamint a nappali rendszerű gimnáziumi oktatás 9-12 évfolyamon. A gimnáziumban általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés és oktatás folyik.

Az iskola a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján ellátja a mozgásszervi, érzékszervi és egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését, oktatását.

2008-ban nyílt meg a Koháry Tornacsarnok, ami 2017 óta neves testnevelő tanára nevét vette fel. Így a Vályi-Nagy Károly sportszarnok, továbbra is korszerű iskolai tornaterem, amely sportrendezvények, -versenyek lebonyolítására is alkalmas.

2015-től a Berze Labor nyújt kiemelkedő lehetőséget mind a saját tanulóknak, mind pedig a környék iskoláinak arra, hogy a természettudományos tantárgyakat az erre specializálódott körülmények és eszközök segítségével sajátítsák el.

Az intézmény 2016 második felétől a BME nyelvvizsgaközpont vizsgahelye. Részt vesz az Erasmus + pályázati rendszerben és az AFS cserediák programban.

Korábban kiemelt Tehetséggözpontként szerepelt az iskola, 2017-től elnyerték a Minősített Tehetséggondozó Műhely címet.

Egyesületeken és Önképző körökön keresztül támogatják a gyermekek világlátását, mint például: Természettudományos-, Művészeti-, Kulturális Önképzőkör; Diáksport Egyesület; Énekkarok (Berzíkék, Muzsikus Céh Vegyeskar).

Jó gyakorlatként fut táborrendszerük (5-11. évfolyamig) lehetővé teszi a gyerekek egymással és a természettel való közelebbi megismertetését.

Rendezvényeik során nem csak a művészeti gáláknak, diáknapiaknak, hangversenyeknek adnak helyt, hanem a szabadidős programoknak, valamint az iskola mindenkori diákjait összefogó, a továbbtanulást és pályaeorientációt is szorgalmazó Berze NÉPnapnak.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Károly Róbert Technikum, Szakképző Iskola és Gimnázium Gyöngyös középiskoláinak egyike. Az iskolát 1954-ben alapították Kereskedő Tanulóiskola néven. 1986-ban elnyerte „az év iskolája” címet. 1989-ben országosan elismertté tette az iskolát a kereskedelmi integrált képzés oktatási dokumentumainak, tanterveinek kidolgozása, országos bevezetése. 2000-ben az iskola megyei fenntartás alá került s még ebben az évben felvette a Károly Róbert nevet. 2005-2009 között az MPA képzési alaprész decentralizált keretéből sikeres pályázatokkal fejlesztette a kereskedelmi és vendéglátóipari szakképzést. 2003-tól sikeres Leonardo pályázatok keretében évente kb. 30 tanuló külföldi 1 hónapos szakmai gyakorlaton vehet részt 7 országban. Az iskola kiterjedt külföldi testvérkapcsolatai sokféle lehetőséget kínálnak a diákok és oktatók számára: idegennyelv gyakorlása, betekintés a külföldi iskolák életébe, szakmai tapasztalatszerzés. 2008. szeptember 1-jén került a Pro Caroberto Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Kft. fenntartása alá. Az ÖSSZEFOGÁS-TISZK tagiskolájaként 2009-2012 időszakban sikeres TIOP és TÁMOP pályázatokban tárgyi feltételeinek javítása mellett széles körű tananyagfejlesztésben vett részt. 2012. szeptember 1-től az iskola új fenntartója a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által létrehozott, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítvány.

Az intézményben érettségire felkészítő szakközépiskolai és szakmunkás bizonyítvány megszerzésére felkészítő szakiskolai, valamint érettségi utáni szakképzés folyik.

A Vak Bottyán János Katolikus Műszaki és Közgazdasági Technikum, Gimnázium és Kollégium anyaintézménye, a gyöngyösi gimnázium alapító levele 1634-ből ered. 1962-től a Vak Bottyán János Gimnázium és Szakközépiskola elnevezés jelezte a szakképzési profil megjelenését. 1970-ben vált le és költözött új épületbe a szakközépiskola. Az új intézmény létrejöttének az volt a célja, hogy megfelelő általános és szakmai műveltséggel rendelkező, középfokú szakembereket bocsásson ki a város és környéke munkaerőpiaca igényeinek megfelelően. Az évek során elektroműszerész, mechanikai műszerész, gépész, gépi forgácsoló, gépszerelő és karbantartó szakokon folyt a képzés. 1989-től gépészeti technikus és gépgyártás-technológia technikus, majd gép- és készülékszerkesztő szakok léptek be. Az iskola kollégiuma lehetővé tette, hogy beiskolázási körzetük a megye határain túlra is nyúljon. 1994-ben kapcsolódtak be a világbanki támogatású képzésbe, ami profilbővítést is jelentett a népszerű közgazdasági szakmacsoport formájában. Számítógépes szaktantermeik mindenkinek, de főként az informatika szakos, a jól felszerelt laboratóriumok és műhelyek az elektronika és gépész szakos tanulóknak, a taníródnak a közgazdasági osztályba járóknak biztosítják a színvonalas oktatást. Az idegen nyelvi laboratóriumok valamennyi tanuló nyelvi képzését segítik. Az Iskolában ECDL vizsgaközpont működik. A tanulók katolikus szellemben történő oktatása-nevelése a 2011/2012-es tanévben kezdődött.

Jelenleg az intézményben négy ágazaton 4+1 évfolyamon folyik a képzés: villamosipar és elektronika, informatika, gépészet és közgazdaság. Létszámuk a 2018/2019. tanév elején 655 tanuló nappali tagozaton, a kollégiumban 80 tanuló. 66 pedagógus dolgozik az iskolában, közülük 13 szakoktató. Iskola-pszichológus nincs, a gyermek-és ifjúságvédelmi felelősi feladatokat két pedagógus látja el. Folyamatos gondot jelent a szakmai tanárok pótlása. Beiskolázási körzetük alapvetően Heves megye. Intézményükre a korai iskolaelhagyás nem jellemző.

Az intézmény nem akadálymentesített. Az intézmény tanulói közül néhány fő SNI besorolású. Az SNI, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrálása érdekében heterogén osztályokat, csoportokat alakítottak ki. Igyekeznek új pedagógiai módszereket alkalmazni, különös figyelemmel a differenciálásra. Felzárkóztató és tehetséggondozó órákat tartanak. Ezen kívül elsősorban osztályfőnöki órák keretében rendszeresen egészségvédelmi előadásokat tart a védőnő, lehetőség szerint külső előadók is. A jogszabályban előírt kötelezettségeknek (szülő és megfelelő szervek értesítése

igazolatlan hiányzásról) megfelelnek. Az intézményünkben működik a Szülők iskolája, melynek keretében a szülői értekezletek előtt külső előadók tartanak a szülőknek előadásokat aktuális témában.

A Heves Megyei Szakképzési Centrum József Attila Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiuma informatika, vegyipar és szépipar ágazatban folytat szakgimnáziumi képzést; gépészet, építőipar, faipar, könnyűipar, élelmiszeripar, villamosipar szakmacsoportokban pedig szakközépiskolai képzést. Érettségi utáni kétéves szakképzéseink az erősáramú elektrotechnikus, műszaki informatikus, gazdasági informatikus, fodrász, kozmetikus, gumiiipari technikus szakképesítések megszerzésére adnak lehetőséget.

Ágazati érettségi esetén egy tanév a technikai képzésre van lehetőség.

Gyakorlati oktatás az iskola tanműhelyeiben és az iskolával szerződéses kapcsolatban álló gazdálkodó szervezeteknél folyik. Megfelelő tárgyi és személyi feltételekkel rendelkeznek feladataink ellátásához. Az oktatás az iskola 30 tantermében, szaktantermi rendszerben folyik. Az iskolának öt korszerű számítógépekkel felszerelt szaktanterme van. Az idegen nyelv

tanulásában az angol és a német nyelv elsajátítására van lehetőség az iskolában.

2018 szeptemberétől lehetőség van 11. évfolyamon mellék-szakképesítés választására, így az ágazati érettségi mellett egy OKJ szakmát is szerezhettek szakgimnazisták a 12. év végén, a 13. év végén pedig a főszakképesítésben a technikai végzettséget érhetik el.

Északi Agrárszakképzési Centrum Mátra Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium:

Az iskola gyönyörű természeti környezetben található, így méltó helyet biztosít az erdészeti szakmai képzésnek. A folyamatosan megújuló iskolaépület közel hatszáz diák számára biztosítja a továbbtanulási lehetőséget nappali és esti képzésben egyaránt.

Az iskola tiszta profilú agráriskola, ezt az oktatott szakmák (erdésztechnikus, vadgazdálkodási technikus, mezőgazdasági technikus és erdészeti szakmunkás) tanúsítják. Beiskolázási körzetük nagy, tizenkét megyéből érkeznek a diákok. ezért fontos szerepe van a kollégiumi elhelyezés lehetőségének.

Nagy jelentőséget tulajdonítanak a szakmai gyakorlati képzésnek, elsődleges cél olyan szakemberek képzése, akik széleskörű általános műveltséggel, alapos és folyamatosan megújított szakmai tudással rendelkeznek.

A nagy létszámú tantestületet az intézmény iránt elhivatott, magasan képzett, tapasztalt pedagógusok alkotják, akik szívesen vállalnak szabad idejük terhére is olyan feladatokat, amelyek erősítik az intézmény kapcsolatrendszerét, fokozzák az intézmény jó hírét és hatékonyabbá teszik a beiskolázást.

Óraadóként erdészeteknél dolgozó erdőmérnököket alkalmaznak, akik gyakorlatias tudást közvetítenek, ami megkönnyíti a végzős diákok termelési környezetbe való beilleszkedését.

Az iskola a nappali rendszerű képzés mellett nagy hangsúlyt fektet a felnőttek át- és továbbképzésére, ezért rendszeresen indít ezeken a területeken tanfolyamokat is: aranykalászos gazda, méhészt, fakitermelő, motorfűrész-kezelő, sajtkészítő, növényvédelmi képzések.

Esti oktatásban (kéthetente 3 tanítási nap) erdésztechnikus 2 éves képzés folyik.

Az iskola fejlesztései: 2015-ben energetikai korszerűsítés kezdődött, mely 2018-ban folytatódik. Az Üdülősor utcai és az Erdész utcai épületekben ablakcsere, külső hőszigetelés, az iskolaépületben teljes gépészeti felújítás és napelemek kihelyezése valósul meg, majd a kollégium vizesblokkjának felújítását végezték el. A GINOP 6.2.3. program keretében eszközfejlesztésre, külföldi tanulmányutakra, tehetséggondozó programokra, korrepetálásokra, mentorálásra került sor.

Terveink között szerepel Vadas Jenő Kollégium ökológiai szakkollégiummá való minősíttetése, hiszen számos olyan programot szerveznek diákjaiknak, amely ezt a szemléletet erősíti.

A 2017 júniusában megkötött Partnerségi megállapodásban foglaltaknak megfelelően rendszeresen tartják a kapcsolatot a megyei agrárgazdaság szereplőivel, áttekintik az együttműködési lehetőségeket, segítik egymás munkáját.

A kollégium fokozott figyelemmel és törődéssel segíti a szociálisan rászoruló diákokat. A részmunkaidős gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tanár a kollégium alkalmazásában áll, a kollégiumi munkarend megengedi a gyermekekkel történő személyes napi, egyéni foglalkozást is. Ugyancsak részmunkaidőben foglalkoztatnak fejlesztő pedagógust, akinek feladata a BTMN-s tanulók segítése. Felméri a leszakadással veszélyeztetett kollégista diákok számát, és részükre egyéni segítségadást dolgoznak ki nevelőtanárok.

Mindezek mellett, a mindennapi lelki problémák kezelésében nagy előrelépést jelentene intézményi pszichológus alkalmazása. Az iskola nem akadálymentesített.

Egyéb oktatási intézmények Gyöngyösön:

Trívium Alapítványi Gimnázium megalakulása óta 1997-től folytat szakképzést. A nappali rendszerű iskolai szakképzésen érettségizett fiatalok vehetnek részt 18-22 éves kor között, korhatár nélkül esti rendszerben, illetve tanfolyami jellegű formában. A felnőttek érettségire való felkészítése esti tagozaton valósul meg.

A tankötelezettségi kor betöltését (jelenleg 16 év) követően tudnak tanulókat felvenni, akik az esti tagozat mellett többnyire dolgoznak.

A tanulók életkora vegyes. 18-21 éves korosztálytól 50-55 évesekig tesznek le érettségi vizsgát a munkahelyükön való előre lépés érdekében.

Több önkormányzattal is kapcsolatban áll az iskola, melyek a helyi tanulni vágyó roma lakosokat akár anyagilag is támogatják, hogy érettségire jussonak (a támogatás bejárási költséget, taneszközöket, munkaidő kedvezményt jelent). Tapasztalat, hogy azok, akik maguk is szeretnék előrébb jutni, színter kivétel nélkül le tudnak érettségizni, de előfordul, főleg a fiatalabbak között, hogy a két év folyamán lemorzsolódnak.

Az esti tagozatos működési forma a tanároktól is sokkal nagyobb rugalmasságot és nyitottságot igényel, de a több évtizedes tapasztalattal rendelkező kollégák szakszerűen látják el a feladatukat. Egyesek a korábbi rossz iskolai tapasztalat, kudarc ellenére az esti tagozaton pozitívan állnak a tanuláshoz. Elsődleges cél az érettségi megszerzése, de előfordult olyan tanuló, aki tovább tanult főiskolán.

Minden tanuló részére biztosított az egyenlő bánásmód. Az iskola jellegéből adódóan igény és szükség szerint nagyobb figyelemmel követik előrehaladásukat, hiányzásukat, felzárkózásukat.

A Gyöngyösi Kolping Katolikus Szakközépiskola és Szakiskola egyedi feladatokat vállalt magára. Kitűzött céljuk, hogy felvállalják a hátrányos helyzetű fiatalok oktatását, nevelését, vagy azok a nehézségek, anyagi problémák, lelki sérülések, amelyeket nagyrészt környezetükből hoznak, ne determinálják életüket, hanem kapjanak lehetőséget tanulásra, felzárkóztatásra, szakmai végzettség megszerzésére, közösségbe való beilleszkedésre.

Az intézmény jellege szakközépiskola és szakiskola. Az iskolába az általános iskola befejezése után hároméves, OKJ szerinti szakképzésre jelentkezhetnek a tanulók. Jellemzően hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve a többi gyerekkel integráltan tanítható sajátos nevelési igényű fiatalok élnek ezzel a lehetőséggel. A szakiskolai osztályokban sajátos nevelési igényű, a többi tanulóval együtt nem nevelhető fiatalok tanulhatnak, akik a fogyatékosságuk fokának megfelelő, az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) által bejegyzett részsakképesítést szerezhetnek.

Feladatuk, hogy sikerélményt nyújtsanak tanulóiknak, önbizalmat adjanak nekik, hogy ők is a társadalom hasznos tagjainak érezhessék magukat. Sokuknak személyes, egyedi segítségre is szükségük van. Az iskola a különböző szociális, segítő intézményekkel is állandó kapcsolatban van. Lehetőségeikhez mérten akár a családi problémákban is igyekeznek segíteni azért, hogy iskolán kívüli okok miatt egyetlen diák se maradjon ki az iskolából tanulmányai befejezése előtt. Igyekeznek segíteni a szakmai évfolyamok tanulóit gyakorlati hely, lehetőség szerint akár munkahely keresésében is, hiszen ezek a fiatalok bizonytalanok hivatalos ügyek intézésében.

A Kolping iskolákban jóval nagyobb szerep jut a nevelésnek, mint más középfokú oktatást végző intézményekben.

Az iskola által biztosított képzések: Számítógép-szerelő, Számítógépes adatrögzítő, karbantartó, Virágkötő és virágkereskedő, Eladó, Élelmiszer-, vegyiáru eladó, Vendéglátó eladó

A Károly Róbert Főiskola 2003 óta önálló magyar felsőoktatási intézménye Gyöngyösnek. Gyöngyösön szőlész-borász felsőfokú oktatást 1871-ben kezdeményeztek először, az országos felsőfokú szakképzés keretében mezőgazdasági szakképzés 1962-ben indult el. 1989-ben Magyarországon elsőként indult el a kísérleti levelező tagozat (távoktatás) a Főiskolán. 2007 novemberében került átadásra a főiskola felújított és kibővített főépülete. Az egykori gyöngyösi Károly Róbert Főiskola 2016. július 1-jétől kezdődően az Eszterházy Károly Egyetem részeként folytatja munkáját. Az egyetem az egri Eszterházy Károly Főiskola, a Gyöngyösi Károly Róbert Főiskola, a sárospataki Comenius Főiskola és a Szent István Egyetem Jászberényi Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar összeolvadásával jött

létre. Az intézmény jelenlegi elnevezése: **Szent István Egyetem Gyöngyösi Károly Róbert Campus**, melynek szervezeti egységei az Agrártudományi és Vidékfejlesztési Kar, valamint a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar.

Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó esetleges eltérések kimutatására részletes adatok nem állnak rendelkezésre. Az oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés nincs.

Esélyegyenlőség előmozdítására irányuló törekvések

A gyámhatóság ügyintézői folyamatosan napi munkakapcsolatot tartanak fenn a jelzőrendszer tagjaival, különös tekintettel az iskolák gyermekvédelmi felelőseire, osztályfőnökökre és pedagógusaira, akik a legtöbb veszélyeztető magatartással és problémás esettel találkoznak.

A bölcsődék, óvodák vezetői is gyakorta jelzéssel élnek, ha az intézmény keretein belül nem tudják megoldani a felmerült gondokat és szakértői, illetve hatósági segítséget igényelnek. A preventív és az esetmegoldó munka egymással párhuzamosan folyik, a tanácsadástól a célzott segítségnyújtáson keresztül a hatósági intézkedésig.

A veszélyeztető magatartás felismerése, a beavatkozás lehetőségének és szükségességének meghatározása közös feladat, amelynek érdekében az együttműködés megfelelően működik. A jelzőrendszer tagjaival különös tekintettel a nevelési, oktatási intézményekkel, valamint a Gyermekjóléti Szolgálattal való jó kapcsolat és együttműködés eredményeképpen gyakran megelőzhető a védelembe vételi eljárás, illetve a gyermek családból való kiemelése. A prevencióra nagy hangsúlyt fektetünk és ezt csak közös munkával tudjuk sikeresen elérni.

Gyöngyös Város Képviselő-testülete 150/2004. (V.20.) KT. határozatával elfogadta Gyöngyös Város Önkormányzata **Bűnmegelőzési Konceptióját** és programját, továbbá módosította a Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Bizottság összetételét. Várhatóan 2018-ban készül el a TOP-5.2.1-15-HE1-2016 projekt keretén belül Gyöngyös Város Bűnmegelőzési Stratégiája.

A D.A.D.A. (Dohányzás – Alkohol - Drog – AIDS) program nyolc tanéven át, 6-14 éves korig kíséri végig az általános iskolás tanulókat. Célja, hogy a gyermekek mindenkor felismerjék a veszélyhelyzeteket, meg tudják különböztetni a pozitív és negatív befolyásolásokat. Képesek legyenek ellenállni még a kortársaiktól érkező csábításnak, kínálásnak is, konfliktushelyzeteiket úgy oldják meg, hogy abból kikerülve ne érezzék vesztesnek magukat.

A Programot oktató rendőrök feladata, hogy az oktatási anyag feldolgozásával olyan megoldási módokat, paneleket közvetítsenek a gyermekeknek, melyeket attitűdként személyiségükbe építve “éles helyzetben” már készségszinten, rutinszerűen alkalmazhatnak.

Városunkban a Gyöngyösi Rendőrkapitányság munkatársai **prevenciós program oktatását** végzik a következő intézményekben:

- II. Rákóczi Ferenc Katolikus Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény,
- Gyöngyösi Arany János Általános Iskola,
- Gyöngyösi Felsővárosi Általános Iskola
- Gyöngyösi Egressy Béni Kéttannyelvű Általános Iskola,
- Gyöngyösi Kálváriaparti Sport-és Általános Iskola.

A program az 5-6. évfolyam tanulóira terjedt ki. Az Önkormányzat saját forrásból e célra évről-évre 250 000 Ft-ot biztosít.

A gyöngyösi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KEF) 2001 óta koordinálja a városban működő, drogprevencióval foglalkozó szervezetek együttműködését. A KEF finanszírozása minisztériumi pályázati támogatásból és az önkormányzat költségvetésében szereplő drogprevenciós alapból történik.

A KEF szakemberei által az intézményekben heti rendszerességgel került sor drog prevenciók jellegű osztályfőnöki órák megtartására, interaktív beszélgetésre, és szülői értekezletek megtartására. A KEF 2018.évi feladatai között szerepel: védőnői továbbképzés, addiktológiai konferencia szervezése, iskolai egészségvédelmi nap lebonyolítása, iskolai drogügyi koordinátori hálózat megújítása.

4.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a családok anyagi helyzetéből, széteséséből következően a nevelés, gondozás, törődés hiánya	hátránykompenzáló programok működtetése, szabadidős programok szervezése(tanoda), szakemberek továbbképzése, szülők bevonása
<i>A hátrányos helyzetű csoportok, különösen, a szegregátumokban élő gyermekek, tanulók fejlesztő programokban való részvétele szükséges. Esetleges digitális munkarend bevezetésekor a tanulásban lemaradók segítése szükséges.</i>	<i>Együttműködési megállapodás kötése hátrányos helyzetű gyermekek, fiatalok fejlesztésével, mentorálásával foglalkozó civil szervezetekkel</i>
a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt nem mindenki veszi igénybe	szülők tájékoztatása a kedvezménnyel járó további támogatásokról
a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése iránti igény növekszik <i>Gyöngyös Város Óvodái évente kb. 30 SNI-s gyermek integrált nevelését végzi. A szakszerű ellátáshoz átgondolt humán erőforrásra (konduktor, további pedagógiai asszisztens), valamint alacsonyabb csoportlétszámra lenne szükség.</i>	óvodapedagógusok szakirányú továbbképzésének támogatása, fejlesztő pedagógus, pszichológus alkalmazása továbbra is szükséges <i>Az óvodás gyermekek csoport létszámára és összetételére figyelemmel indokolt lenne a fenntartó részéről még 1 fő fejlesztőpedagógus és 2 fő pedagógiai asszisztens státuszt biztosítani Gyöngyös Város Óvodáiban.</i>
<i>A koronavírus okozta veszélyhelyzetben a családok számára problémát okozott a gyermekek felügyelete.</i>	<i>Nyári napközis táborok szervezése</i>

2020. évi felülvizsgálat megállapításai:

A jegyzői gyámhatósági nyilvántartás szerint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 2017. október 1-én 310 fő, 2018. október 1-én 281 fő, illetve 2019. október 1-én 299 fő volt.

A szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatásának egyik korábbi formája, az Erzsébet utalvány helyett a tárgyév augusztus 1. és november 1. napján ellátásban részesülők számára a tárgyhónapban került folyósításra, melynek összege gyermekenként és alkalmanként 6 000 Ft alapösszegű pénzbeli támogatás formájában, illetve emelt összegű pénzbeli támogatásként (hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek), gyermekenként és alkalmanként 6 500 Ft.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők egyszeri kiegészítő támogatása 2018. augusztus hónapban alapösszegként 134 kiskorú és 12 nagykorúvá vált gyermek részére, emelt összegként 446 kiskorú és 13 nagykorúvá vált gyermek részére történt kifizetés. 2018. november hónapban alapösszegként 125 kiskorú és 8 nagykorúvá vált gyermek részére, emelt összegként 415 kiskorú és 7 nagykorúvá vált gyermek részére történt kifizetés. Mindösszesen 7 400 eFt (2017. évben 8 257 eFt) összegben, melyet a központi költségvetés teljes összegben megtérített.

2019. augusztus hónapban alapösszegként 114 kiskorú és 4 nagykorúvá vált gyermek részére, emelt összegként 408 kiskorú és 3 nagykorúvá vált gyermek részére történt kifizetés. 2019. november hónapban alapösszegként 104 kiskorú és 5 nagykorúvá vált gyermek részére, emelt összegként 404

kiskorú és 1 nagykorúvá vált gyermek részére történt kifizetés. Mindösszesen 6 666 eFt (2018. évben 7 400 eFt) összegben, melyet a központi költségvetés teljes összegben megtérített.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódóan, a gyámolt gyermek után rendszeres pénzellátás: 2018. évben nem került megállapításra a támogatás 2019. évben 1 kiskorú részére került megállapításra a támogatás, melynek kiutalt összege 18 810 Ft (2018. évben nem került megállapításra támogatás).

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás pótléka: 2018. évben nem került megállapításra, 2019. évben 1 kiskorú részére került megállapításra a támogatás, melynek kiutalt összege 8 400 Ft (2018. évben nem került megállapításra támogatás).

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás: 2018. évben összesen 12 esetben (2017. évben 21 esetben) szociális válsághelyzetben lévő várandós anya részére gyermeke megtartása érdekében került megállapításra támogatás. A kifizetett támogatás összege 171 000 Ft (2017. évben 299 250 Ft). Egy családra jutó támogatás átlag összege 14 250 Ft (2017. évben 14 250 Ft).

2019. évben összesen 15 esetben (2018. évben 12 esetben) szociális válsághelyzetben lévő várandós anya részére gyermeke megtartása érdekében került megállapításra támogatás. A kifizetett támogatás összege 213 750 Ft (2018. évben 171 000 Ft). Egy családra jutó támogatás átlag összege 14 250 Ft (2018. évben 14 250 Ft).

Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj: 2018. évben 11 fő fiatal felnőtt részére biztosított ösztöndíjat az önkormányzat, e célra költségvetéséből 525 000 Ft-ot használt fel. 2018. évben 3 fő részére állapított meg ösztöndíjat az Önkormányzat, melyet 2019. évben folyósít (2017. évben 650 000 Ft 15 főt érintett).

2019. évben 3 fő fiatal felnőtt részére biztosított ösztöndíjat az önkormányzat, e célra költségvetéséből 150 000 Ft-ot használt fel. 2019. évben 5 fő részére állapított meg ösztöndíjat az Önkormányzat, melyet 2020. évben folyósít (2018. évben 525 000 Ft 11 főt érintett).

Arany János Tehetséggondozó Program: 2018-ig a pályázatokat a települési önkormányzat juttatta el az első helyen kiválasztott középiskola címére. Gyöngyös Város Önkormányzata a programban tanulókat kezdetben havi 5000 Ft, 2018 szeptemberétől 10.000 Ft/hó ösztöndíjban részesítette.

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának 2019. szeptemberi pályázati felhívása az előző évekkel ellentétben már nem tartalmazott feladatot az önkormányzatokra vonatkozóan. Jelenleg 3 olyan gyöngyösi tanuló vesz részt a programban, akiket az Önkormányzat havi 10-10 000 Ft ösztöndíjjal támogat. A támogató határozat értelmében – a legfiatalabb tanulónál – 2024. júniusáig vállalt kötelezettséget a Képviselő-testület.

Felsőoktatási tanulmányi ösztöndíj-támogatás: Gyöngyös Város Képviselő-testülete 2017-ben felsőoktatási tanulmányi ösztöndíj-támogatást alapított. Célja a felsőoktatási intézményekben tanulmányokat folytató, szociálisan rászoruló gyöngyösi fiatalok pénzügyi támogatása, a településhez történő kötődés erősítése, a helyi munkaerőpiac szervezésének segítése, a tanulmányi költségek enyhítése. 2019-ben 11 fő kapott 40 000 Ft/hó támogatást.

Az ösztöndíj rendelet a visszajelzések alapján jó kezdeményezés, a szélesebb körű tájékoztatással és a feltételek optimalizálásával sikerült elérni a diákok aktívabb részvételét.

Általános és középiskolás gyermekek és fiatal felnőttek tankönyv- és tanszerellátásának támogatása:

2018. évben a 2018/2019. tanévre való felkészüléshez 133 tanuló (2017. évben 190 tanuló) részesült támogatásban, gyermekenként 5 700 Ft összegben. Összes kifizetés 1 145 700 Ft (2017. évben 1 641 600 Ft).

2019. évben a 2019/2020. tanévre való felkészüléshez 109 tanuló (2018. évben 133 tanuló) részesült támogatásban, gyermekenként 5 700 Ft összegben. Összes kifizetés 997 500 Ft (2018. évben 1 145 700 Ft).

Óvodai, alsó- és középfokú oktatási, valamint a személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alap- és szakosított ellátást nyújtó intézményben ellátásban részesülő gyermek, fiatal felnőtt étkezési térítési díj támogatás: 2018. évben a 2018/2019. tanévre étkezési térítési díj támogatásként 1 tanuló részesült támogatásban. A kifizetett támogatás összege 39 380 Ft (2017. évben 156 640 Ft, amely 4 főt érintett).

2019. évben a 2019/2020. tanévre étkezési térítési díj támogatásként 2 tanuló részesült támogatásban. A kifizetett támogatás összege 70 833 Ft (2018. évben 39 380 Ft, amely 1 főt érintett).

Rendkívüli települési támogatás keretében étkezési térítési díj támogatás: 2018. évben a 2018/2019. tanévre étkezési térítési díj támogatásként 1 tanuló részesült támogatásban. A kifizetett támogatás összege 39 380 Ft (2017. évben 156 640 Ft, amely 4 főt érintett).

2019. évben a 2019/2020. tanévre étkezési térítési díj támogatásként 2 tanuló részesült támogatásban. A kifizetett támogatás összege 70 833 Ft (2018. évben 39 380 Ft, amely 1 főt érintett).

Gyöngyös Város Önkormányzata folyamatosan lehetővé teszi a gyermekétkeztetés igénybevételének lehetőségét a bölcsődés, a családi napközis, az óvoda, az általános és középiskolás gyermekek számára. 2019-ben több, mint 2000 fő (2264) gyermek étkeztetésére került sor.

Szünidei gyermekétkeztetés: a törvényben előírt határidőig és alkalmakkal levélben és személyesen is – a Család és Gyermekjóléti Szolgálat együttműködésével – megkereste és tájékoztatta a rászoruló családokat, hogy a törvényes képviselők megismerhessék az ingyenes szünidei étkezés lehetőségét, és nyilatkozzanak annak igénybe vételi szándékáról.

Az Önkormányzat által, általános iskolás, 7-11 éves életkorú gyermekek számára szervezett nyári táboroztatására 2019-ben a Felsővárosi Általános Iskolában került sor. Egy-egy turnusban általában 50 gyerek táborozott, két pedagógus és védőnő részvételével. Változatos gyermekprogramok (könyvtár-, múzeum-, játszóház- és állatkert látogatások), pedagógusok által szervezett foglalkozások, ismeretterjesztő előadások és a tábor hetei alatt végig a helyszínen tartózkodó iskolavédőnők tájékoztató délutánjai színesítették a gyermekek napjait, melynek költségeit teljes egészében az Önkormányzat fedezte. A tanulók napi háromszori étkezésben részesültek, a kedvezményre jogosultak számára az Önkormányzat biztosította az 50%-os, illetve 100%-os támogatás igénybe vételi lehetőségét is. 2020. évben nem került megszervezésre az önkormányzati nyári napközi tábor.

Egészségügyi ellátás:

Gyöngyös Városban mind a területi mind az iskolai védőnők száma 1-1 fővel csökkent, így 8 területi védőnő és 6 iskolavédőnő látja el a feladatokat.

Otthonápolási tevékenység a Synapsis 96 Kft. látja el. 2019-ben a gyöngyösi háziorvosok tájékoztatása szerint 197 beteg részére rendeltek otthonápolást, mely többségében az otthoni gyógytornát biztosította.

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás keretében gondoskodik a háziorvosi ügyeleti ellátásról. Városunkban 2004. október 1-től a Periculum In Mora Kft. látta el, 2019. július 1. napjától pedig Medicina Mikrotérségi Ügyelet Nonprofit Kft. látja el a feladatot és nyújt segítséget a felnőtt és gyermek lakosság számára egyaránt a Dózsa György u. 18. szám alatt található rendelőegységben.

Gyöngyös Városi Önkormányzat Képviselő-testülete 2004-ben, majd 2019-ben határozta meg, mind a területi, mind az iskolavédőnők létszámát. Az azóta eltelt időszak alatt jelentős változás állt be, folyamatosan csökkenő tendenciát mutatva a védőnők által ellátott várandós anyák, újszülöttek tekintetében is.

A gyermeklétszám folyamatos csökkenése figyelhető meg a gyermekeket ellátó intézményekben is, mely az egyes helyeken már az elmúlt időszakban csoportok megszüntetését eredményezte. Ilyen intézkedésekre lehet számítani több intézményben is a jövőben, többek között Gyöngyös Város Óvodái esetén is.

Az óvodai felvételi körzetek meghatározásakor az észak-nyugati városrész utcáinak egy részét a Mesevár Tagóvodától más óvodához kellett csatolni, mert a tagóvoda két csoportja a körzetben lakóhellyel rendelkező 3-6 évesek nagy száma miatt elérte az engedélyezhető létszám-maximumot. Az utcák további 4 tagóvoda (Epreskert, Fecske, Jeruzsálem, Katona) között kerültek felosztásra.

Gyöngyös Város Óvodái tagintézményeiben rendszeresen tartanak szakmai beszélgetést, tréninget az óvodapszichológus és a gyógypedagógusok a különleges bánásmódot igénylő gyermekek megsegítésére. Esetmegbeszéléseket tartanak, szakmai segítséget nyújtanak az óvodapedagógusoknak.

Az elmúlt években a Menház (megváltozott nevén: Mesevár) Úti Tagóvodában megosztva a Mátrafüredi Úti Tagóvodával pedagógiai asszisztens alkalmazására került sor. A 2018/2019-es nevelési évtől azonban a felmerült igények, problémás esetek nagy száma miatt a Mesevár Úti Tagóvoda kollektívája teljes munkaidős pedagógiai asszisztenssel egészül ki. Ezt az intézkedést 60 fő gyermek, ebből 95% HHH helyzetű, nehezen szocializálható, 1-2 fő SNI gyermek megsegítése indokolja. A

pedagógusoknak és a nevelő-oktató munkát segítő munkatársaknak foglalkozniuk kell a gyermekek mellett a szülőkkel is. Családlátogatásra ebben a tagóvodában van a leggyakrabban szükség.

2017-ben és 2018-ban került sor az Epreskert Úti Tagóvoda épületének átalakítására, melynek során 3 db 50 m²-es csoportszoba áll rendelkezésre, tehát a férőhelyek száma 75 fő lett. Mindhárom csoportszoba tágas, világos. A csoportsobákhoz öltöző és mosdó is tartozik, megfelelő tér áll a gyermekek rendelkezésére, a fejlesztés nagyban hozzájárult komfortérzetük növeléséhez. Az egyéb kiszolgáló helyiségek, mint fejlesztőszoba, tornaszoba is a gyermekek testi, lelki szükségleteinek kielégítését szolgálja.

Az Epreskert úti Tagóvoda felújításának a beruházás költsége 34 625 000 Ft, a megítélt támogatás 17 312 500 Ft. A projekt megvalósult az elszámolás benyújtásra került. Többek között megvalósult új gyermek mosdó, öltözők kialakítása, foglalkoztatók megújítása. A megújuló energiafelhasználást napkollektoros rendszer telepítésével biztosították.

A Fecske Úti Tagóvoda teljes felújítása, az elkerülő folyosó megépítésével, a konyha korszerűsítésével befejeződött. A megítélt támogatás 32 272 115 Ft, a beruházás teljes költsége 64 544 231 Ft volt. Aktuális állás: megvalósult, elszámolás folyamatban

A projekt, melynek keretében megvalósult a konyha és technológiailag szorosan kapcsolódó helyiségek felújítása befejeződött, elszámolása folyamatban van.

Gyöngyös Város Óvodái Tündérkert Tagóvodája és Mesevár Tagóvodája meghívásos pályázat keretében kapcsolódott be az EFOP-3.1.3-16-2016-00001 Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása kiemelt projekt az „Esélyteremtő óvoda” projektbe. A megvalósítási ideje 2016. november 16-tól 2020. december 31-ig meghosszabbításra került.

A gyöngyösi Jeruzsálem Úti Bölcsőde és Óvoda fejlesztése című, TOP-1.4.1-16-HE1-2017-00021 azonosítójú projekt esetében az alapvető fejlesztési koncepció az volt, hogy a bölcsődei új férőhelyek létrehozásán túlmenően az óvoda és bölcsőde meglévő épületegyüttese energetikailag is megfeleljen a mai kor igényeinek. A projekt során további egy gondozási egységek két gyermekszoba kerül kialakításra. A megvalósítás során megtörténik az intézmény energetikai célú felújítása, szigeteléssel nyílászárócserével, továbbá a bölcsőde részére új épületrész épül.

A támogatási összeg: 249 999 080 Ft, jelenleg közbeszerzés alatt áll.

A koronavírus okozta veszélyhelyzet új feladatok elé állította a nevelési, oktatási intézményeket is. Az óvodapedagógusok folyamatos kapcsolatot tartottak a szülőkkel telefonon, zárt facebookcsoportban. Kreatív és mozgásos játékokat ajánlottak, online tartalmak válogattak, linkeket osztottak meg, mesét olvastak fel a városi televízióban. Törekedtek arra, hogy differenciált feladatokat, ötleteket, tartalmi ajánlásokat közvetítsenek. Olyan megoldásokat igyekeztek keresni, amelyek otthoni környezetben is megtalálhatók, megvalósíthatók. A Dobó, Platán és Epreskert úti óvodák telefonos ügyeletet biztosítottak a krízis vonalon. Ügyelet szervezése: 3 óvoda teljes személyzettel dolgozott - Dobó Úti Tagóvoda május 4-től, a Tündérkert Tagóvoda és a Platán Úti Tagóvoda május 18-tól 5 fős csoportokban fogadta a gyermekeket.

A Mesevár tagóvoda, minden nap tartott ügyeletet. A pedagógusok különböző napokon voltak jelen, így ha a szülők érdeklődtek személyesen adtak nekik információt. Az óvoda feladatlapokat fénymásolt és ezeket osztotta ki a szülőknek, akik az óvodába érkeztek.

A digitális tanrend bevezetésekor az iskolák a tananyagok, feladatok meghatározásánál felmérték és figyelembe vették, hogy a tanulók otthonában rendelkezésre állnak-e a digitális munkarend alkalmazásához szükséges eszközök. Azon tanulók érdekében, akiknél nem volt megoldható a digitális oktatás, levélben-, vagy együttműködő szervezetek (Hatáspont Tanoda, Máltai Szeretetszolgálat) segítségével küldték ki a feladatokat, egyes intézmények az iskola falára postaládát rögzítettek annak érdekében, hogy a feldolgozott tananyagot a diákok vissza tudják juttatni.

A tananyagok közvetítésekor arra törekedtek, hogy a gyermek ne üljön egész nap a számítógép előtt, hanem egyes tantárgyaknál a saját időbeosztása szerint oldhassa meg a feladatokat. A tanítás során elsősorban a pozitív motivációra helyeződött a hangsúly, ennek eredményeként van olyan tanuló,

aki egyértelműen jobb eredményeket produkált, mint a hagyományos tanítás során. A védekezés szabályait betartva lehetőséget biztosítottak a tanulók személyes megjelenésére az iskola épületében, ahol a tananyagok elsajátítására a pedagógus segítségével volt mód. Júniusban az intézmények felügyeletet biztosítottak, a nyári szünet idején napközis erzsébet táborokat szerveztek, illetve szükség esetén javítóvizsgára felkészítő foglalkozásokat tartottak.

Bűnmegelőzési koncepció: A Képviselő-testület 2019 januárjában elfogadta, majd májusban módosította a település Bűnmegelőzési Koncepcióját, melyet a készítő a már meglévő koncepciókkal összhangban alkottak meg.

A Képviselő-testület által biztosított bűnmegelőzési támogatás a Gyöngyösi Rendőrkapitányság által javasolt programra (interaktív előadások 7-8. osztályokban, illetve rendőrséglátogatás) fordítódott az elmúlt években, az összeg az iskolákban bűnmegelőzési tevékenységet folytató rendőrök díjazását fedezte. A programban részt vevő intézményekben pozitívak a tapasztalatok, továbbra is igényt tartanak a rendőrséggel való együttműködésre. 2020. évben a rendőrkapitányság nem vette igénybe a támogatást.

Drogprevenció: Gyöngyös Városi Önkormányzat 2017 decemberében nyújtotta be az EFOP-1.8.7-16 azonosító jelű, „Célzott prevenciós programok a szenvedélybetegség megelőzése érdekében” című felhívásra drogprevenciós pályázatát. EFOP-1.8.7-16-2017-00011 azonosítószámon, Drogprevenciós projekt Gyöngyösön és vonzáskörzetében címmel 2019. március 1. nappal indult el a projekt megvalósítása, mely a veszélyhelyzet miatt meghosszabbítva, 27 hónapon keresztül tart.

A projekt célja Gyöngyösön és vonzáskörzetében a szermentes életmód népszerűsítésével csökkenteni a különböző (de kiemelten: drog, alkohol és számítógépes) függőségek kialakulásának kockázatát, illetve rendszeres használat esetén szakmai segítség nyújtása, valamint támogató környezet kialakítása, erősítése. A város elsődleges célcsoportját a városban és vonzáskörzetében élő, 13-25 éves fiatalok alkotják. A projekt megvalósítóinak tapasztalata azt mutatja, hogy a szenvedélybetegségekhez kapcsolódó élmények megjelenítése, az arról való kommunikáció sokkal könnyebb áttételes módon, pl. művészeti, sport alapú tevékenységek alkalmazásával. Megvalósított tevékenységek: művészeti, sport, fejlesztő, agressziókezelő foglalkozások, kortársképzés, nyári táborok, szülők számára szervezett foglalkozások, közösségi akciók, tanulmányutak, konferencia, interaktív kiállítás, ismeretközlő kiadványok, szakemberképzés, stb.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.). Ugyanakkor a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja elő jogszabály.

A Mt. 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerőpiaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Fenti hátrányok kiküszöbölésére és az esélyegyenlőség megteremtésére próbál lehetőséget biztosítani több uniós pályázat is.

Gyöngyös város demográfiai és közszolgáltatási adatainak vizsgálatából az alábbi összefüggések állapíthatók meg:

- a település állandó népességének 53 %-a nő (15 828 fő),
- a női lakosok több mint fele 18-64 éves tehát aktív korú (9 626 fő),
- a 65 év feletti nők száma 3 945 fő, ami a 65 év feletti lakosság 62,7%-át teszi ki. Ez az arány is jól mutatja, hogy helyi szinten a nők átlagosan magasabb életkort élnek meg, mint a férfiak.

A családi feladatok és felelősségek leginkább még mindig a nőket terhelik. Túlnyomórészt a nők gondoskodnak a gyermekekről és az idősekről, sőt, sokszor a férfiakról is. Éppen ezért sokkal érzékenyebbek a munkahely távolságára, a túlmunkára stb. A nők ilyen mértékű leterheltségének (munkahely, családi háztartás) enyhítéséhez nagyfokú társadalmi és családon belüli szemléletváltásra van szükség. Biztosítani és segíteni kell a munka és a magánéleti kötelezettségek összehangolását családon belül, a nők és férfiak számára egyaránt. Az utóbbi időben a gyermekszülések idejének kitolódása figyelhető meg, melynek egyik oka a nők karrierépítésének erősödése. Életkortól függetlenül öregségi nyugdíjra jogosultak azok a nők, akik legalább 40 év jogosultsági idővel rendelkeznek. A 40 éves kedvezményes nyugdíj megállapításához minimum 32 év kereső tevékenységgel szerzett szolgálati idő szükséges; azon esetben pedig, ha a nő súlyosan fogyatékos vér szerinti vagy örökbefogadott gyermekére tekintettel ápolási díjban részesült, akkor minimum 30 év. A folyósítás kezdete óta folyamatosan emelkedik a 40 éves kedvezményes nyugdíjat igénylők száma.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Az adatok alapján elmondható, hogy a nők foglalkoztatottsági aránya Gyöngyösön közel azonos a férfiakéval (lásd 5.1.1. számú táblázat). A felsőfokú végzettség iránti igény fokozatos növekedést mutat a nők körében is. Gyöngyösön a közszférában – közoktatás és felsőoktatás, közigazgatás, közművelődés, szociális és egészségügyi ellátás – és a kereskedelemben lényegesen magasabb a nők aránya, mint a férfiaké. A politikai és gazdasági területeken kevesebb a női vezető. A nők előbbre jutása a ranglétrán csak ritkán eredményez felsővezetői pozíciót.

Az OH adatai szerint 2001 óta a hallgatók több mint fele nő minden évben. Bár napjainkban több nő szerez diplomát, mint férfi, az Educatio Nonprofit Kft. által készített kutatás szerint a frissdiplomások közül mégis a férfiaknak és a jó családi háttérrel rendelkezőknek van a legnagyobb esélyük arra, hogy sikeres karriert fussanak be. A két nem közötti különbség nemcsak a fizetésben mutatkozik, hanem a munkakeresés időtartamában, valamint a vezető beosztásban való arányukat nézve is - mindhárom szempontból a férfiaknak kedvez a statisztika.

A városban is jellemző a kisgyermekes nők hátrányos helyzete. Azonban az Önkormányzat mindent megtesz ennek javítása érdekében, így például: megfelelő kapacitással rendelkező bölcsődék, családi bölcsőde hálózat jelenléte a városban; 2011-ben pályázat keretében fejlesztette egyik bölcsődéjének férőhelyeit, bevezetve az időszakos gyermekfelügyeletet, új játszócsoportot is, ami egy meghatározott hátrányos helyzetű társadalmi csoport igényére tekintettel került kialakításra.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők

2013	10 018	10 634	9 232	9 907	786	727
2014	9 878	10 454	9 292	9 889	586	565
2015	9 699	10 222	9 183	9 688	517	534
2016	9 575	10 016	9 130	9 541	445	475
2017	9 392	9 737	9 052	9 368	341	369

(Forrás: TeIr és helyi adatgyűjtés)

Év	Munkanélküliek (fő)	
	Férfiak	Nők
2018.	844	973
2019.	870	940
2020. I. félév	1 397	1 561

(Forrás: NFSZ munkaerő-piaci statisztika)

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségeit mozdítja elő többek között a közfoglalkoztatottként valamint a betanított munkásként történő elhelyezkedés, illetve azon programokon való részvétel lehetősége, valamint a munkanélküliség mérséklését elősegítő támogatások igénybe vétele, melyek a 3.2 pontban kerültek részletesebben kifejtésre.

A 3.2.3. számú táblázat alapján megfigyelhető tendencia az is, hogy a nyilvántartott munkanélküli nők nagyobb hányadban válnak tartósan munkanélkülivé, mint a férfiak, tehát a nők munkaerő-piacra való visszakerülésének esélye rosszabb a férfiakénál.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A nők esélyegyenlőségének vizsgálatakor nem lehet figyelmen kívül hagyni a munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások körét. A bölcsődékkal, családi bölcsődékkal, óvodai férőhelyekkel kapcsolatos adatok részletesen bemutatásra kerültek a 4.7 pontban, így itt részletes elemzésre nem kerül sor. Összességében elmondható, hogy Gyöngyösön a férőhelyhiányról egyik ellátás esetén sem kell beszélni, így a nők esélyegyenlősége e tekintetben nem veszélyeztetett.

A nők esélyegyenlőségét szolgálja a 3 éves kortól kötelező óvodai nevelés, valamint a GYED extra bevezetése. Az Önkormányzat biztosítja a szükséges bölcsődei, óvodai férőhelyeket, minden óvodás korú gyermek felvétele megoldott, mellyel elősegítjük a nők visszatérését a munka világába. Az Önkormányzat a foglalkoztatás területén is igyekszik a nők esélyegyenlőségét szem előtt tartani. Az óvodai nevelés területén 14 fő pedagógiai asszisztens és 1 fő óvodapszichológus és 1 fő fejlesztő pedagógus alkalmazására került sor.

A közintézmények nyitva tartásukkal alkalmazkodnak a családok életritmusához. Itt emelendők ki a járási hivatal keretén belül működő kormányablakok, ahol van olyan nap, amikor 07.00 órakor kezdődik az ügyfélfogadás (hétfő), és van olyan nap, amikor 18.00 óráig lehet ügyet intézni (csütörtök), pénteken 16.30-ig állnak a kormányablakok az ügyfelek rendelkezésére.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet

fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg.

Gyöngyösön az egy védőnőre jutó 0-3 éves gyermekek száma csökkenő tendenciát mutat (4.2.1. táblázatban részleteztük), ami a születések számának csökkenésével magyarázható. A védőnői szolgálat preventív tevékenységre képzett, egészségügyi diplomával rendelkező, önállóan dolgozó szakemberekből áll. A városban 9 fő területi védőnő dolgozik, 2017-ben átlagosan 184 gyermek ellátása jut egy védőnőre. A védőnői körzeteket az egészségügyi alapellátás körzeteiről szóló 39/2016. (XII.16.) önkormányzati rendelet tartalmazza. A védőnői körzetek szükség szerinti, indokolt megváltoztatása a Képviselő-testület kompetenciájába tartozik.

A védőnő a tevékenységét védőnői tanácsadóban, családok otthonában, illetve bölcsődében, óvodában végzi.

A védőnők munkájukat a szakmai szabályok betartásával végzik, és egyéb szolgáltatásokkal teszik színvonalassá. A védőnő egyéb tevékenységei között szerepel a szülésfelkészítő tanfolyam, babamasszázs, anyatejes világnapi rendezvény.

Gyöngyösön 1966 óta működik az Anyatejgyűjtő Állomás is, ahol a hét minden napján 2 fő asszisztens és 1 fő technikai dolgozó látja el a munkát. Az Anyatejgyűjtő Állomás munkatársai jó kapcsolatot ápolnak a tej leadó anyukákkal, illetve kétnaponta keresik fel a kórház szülészeti osztályán a kismamákat. Tanácsadásokkal és szőrólapokkal motiválják az anyatejes táplálásra őket.

Az anyatej igénylők száma az évek során nem változott, de a tej adó anyák száma az elmúlt időszakban jelentősen visszaesett. Ez a negatív tendencia 2017-ben megfordult, ami az anyatej leadók jobb anyagi megbecsülésének és a kampányoknak köszönhető.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nők elleni erőszak legtöbbször családon belüli erőszak, szexuális zaklatás, fenyegető zaklatás, nemi erőszak, emberkereskedelem, prostitúció. A kapcsolati erőszak elkövetője általában olyan férfi, akitől az áldozat függ. A nők és a gyermekek elleni szexuális erőszak döntő hányada családi, ismertségi kapcsolatokon belül történik, de gyakran szenvedik el közterületen, munkahelyen is.

A bűncselekményekben a nők jóval gyakrabban jelennek meg sértettként, mint elkövetőként.

Az Európa Tanács adatai szerint Európában naponta minden ötödik nő szenved el erőszakot. Magyarországon minden héten legalább egy nőt gyilkol meg (volt) házastársa vagy élettársa, a partnerük vagy volt partnerük által bántalmazott nők száma pedig hazánkban becslések szerint közel félmillió.

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény 2009. október 1. napjával lépett hatályba. Ehhez kapcsolódóan a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezéséről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm. rendelet 1/A. §-a a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerinti családvédelmi koordinációért felelős szervként a járási gyámhivatalt jelölte ki.

A Gyöngyösi Járási Hivatal Gyámügyi és Igazságügyi Osztályának tájékoztatása alapján hozzátartozók közötti erőszak ügyében az ügyészségtől kapnak megkeresést, évente átlagosan 10-12 esetben. Ezekben az esetekben a gyámügyi osztály a bántalmazottak és a bántalmazók külön-külön történő meghallgatása során tájékoztatást ad a segítő szolgálatok elérhetőségéről, illetve jegyzőkönyvben rögzíti az elmondottakat, majd a jegyzőkönyveket javaslatával megküldi a jelzéssel élő ügyészségnek.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény 2009. október 1. napjával lépett hatályba. A családvédelmi koordinációért felelős szerv a gyámhivatal. A bántalmazottak a városban működő Család- és Gyermekjóléti Központhoz is fordulhatnak, ahol

ilyen esetben családgondozással próbálnak segítséget nyújtani számukra, szükség esetén pedig megadják azt az ingyenesen hívható számot, amelyen keresztül az ún. védett házakba való elhelyezést lehet kérni.

Az ingyenesen hívható telefonszámon, illetve a hivatalos szerveknél nem csak a bántalmazottak, hanem bármely állampolgár bejelentést tehet. A bejelentő adatait zártan kell kezelni, tehát sem a bántalmazó, sem a bántalmazott számára nem derülhet ki, hogy mely személy tette a bejelentést.

A gyöngyösi Gyermek Átmeneti Otthona folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, amely a gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő teljes körű ellátást biztosít.

A Gyermekek Átmeneti Otthonában az a családban élő, Heves és Jász-Nagykun Szolnok megyeközigazgatási területén állandó lakhellyel rendelkező 3-18 éves korú gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

2017-ben összesen 9 gyermek átmeneti elhelyezését biztosították, az otthonba kerülés okai között szerepeltek:

1. családi konfliktusok (2 eset),
2. lakhatási körülmények (3 eset),
3. szülő-gyermek kapcsolat (4 eset).

Az átmeneti gondozásban részesített gyermek gondozásának és nevelésének célja, hogy ideiglenes jelleggel helyettesítse vagy segítse a gyermek gondozásában, nevelésében akadályozott szülő gondoskodását. A szülő felügyeleti joga megmarad. 2018. január 1-től az otthontalanná vált szülő is elhelyezhető.

A Gyermekek Átmeneti Otthona a szülővel megállapodást köt, mely részletezi a gondoskodás módját, formáit, a feladatmegosztást a szülő és a gyermekek átmeneti otthona között. Az átmeneti otthonban 12 gyermek elhelyezésére van lehetőség egyidejűleg.

Szükség esetén pszichológiai és jogi tanácsadást biztosít, pedagógiai segítséget nyújt az intézmény.

Térítési díj egy gyermek elhelyezése esetén a szülő jövedelmének 25%-a, két vagy több gyermeknél a szülő jövedelmének 50%-a.

A Gyöngyösön működő Család és Gyermekjóléti Szolgálat segít a szociális és mentálhigiénés problémák esetén az intézményhez forduló egyének, családok életvezetési nehézségeinek elhárításában és feloldásában. A szociális problémák következtében veszélyeztetett, illetve krízishelyzetben lévő személyeknek, családoknak támogatást nyújt. Célja, hogy kölcsönös, bizalmon alapuló együttműködéssel képessé tegye a hozzá fordulókat problémáik felismerésére, feltárására, önálló megoldására.

A Család és Gyermekjóléti Központ a már gyermekvédelmi gondoskodás alatt lévő gyermekek esetenmenedzselését végzi, kizárólag jogerős határozat alapján kapcsolódik a család életébe. Speciális szolgáltatásokat biztosít, mint

- kapcsolattartási ügyelet és mediáció: semleges helyszínen biztosítása gyermek és szülője vagy nagyszülője kapcsolattartására, melyet megállapodás alapján biztosít a Központ.
- készenléti szolgálat: közismert telefonszám, honlapon is elérhető, illetve valamennyi irodában, éjjel-nappal és hétvégén is hívható, információnyújtás céljából.
- kórházi szociális munka: kapcsolattartás a kórházzal, mely kölcsönös.
- utcai-lakótelepi szociális munka: kiemelt helyeken csellengő, kolduló gyermekek feltérképezése
- szociális diagnózis elkészítése: egyéb szolgáltatások feltérképezése az igénybevevő számára

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

Az Önkormányzat példamutatással hívja fel a figyelmet a nők társadalmi szerepvállalásának erősítésére. Önkormányzati képviselők körében három nő található. A város jegyzője és helyettese, a járási hivatal vezetője és helyettese, a KHSZK igazgatója, a Mátra Múzeum igazgatója is nő, mint a legtöbb köznevelési intézményt is nő vezeti.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez össz társadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Nagy hangsúlyt kell fektetni a terhes tanácsadásra, a kismamák fizikai és mentális állapotára, hiszen az nagyban befolyásolja születendő gyermek egészségét. Gyöngyösön a Védőnői Szolgálat kíséri figyelemmel a kismamák terhességét.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a gyermekét egyedül nevelő nő vagy a több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magasabb	szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során a célzott támogatások körének ismertetése az érintettekkel, esetleges bővítési lehetőség átgondolása
GYÁS, GYES-ről való teljes körű visszatérés lehetőségének hiánya	gyermek napközbeni ellátását biztosító intézmények megfelelő férőhelyszámmal történő működtetése, az önkormányzat gazdasági helyzetének figyelembevételével az ellátás költségeinek esetleges átvállalása
elmagányosodás, a magányérzet kialakulásával az anya mentális állapotának rosszabbodása, családi konfliktusok éleződése	szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése, zöldterületek, parkok tervszerű felújítása, speciális egyéni- és csoportterápiák, közösségi terek létrehozása, működtetése szülő- gyerekek programok szervezése
Munka és magánélet egyensúlyának hiánya	A nők munkaerőpiaci integrációjának elősegítése, alternatív és részmunkaidős foglalkoztatási formák támogatása.

2020. évi felülvizsgálat megállapításai:

2020. január 1. napjától Kormányrendelet módosította a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Kormányrendeletet települési önkormányzat jegyzője gyámhatósági feladata- és hatáskörét érintő 1/A. §-át. Ennek megfelelően a Kormány a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerinti családvédelmi koordinációért felelős szervként a települési önkormányzat jegyzőjét jelölte ki.

2020. évben 3 esetben történt megkeresés az ügyészség részéről.

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások változásai:

A Gyermekek Átmeneti Otthonában az a családban élő, Heves és Jász-Nagykun Szolnok megye, Kazincbarcika és Vecsés közigazgatási területén állandó lakhellyel rendelkező 0-18 éves korú gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. 2019-ben összesen 13 gyermek átmeneti elhelyezését biztosították, az otthonba kerülés okai között szerepeltek:

- 1. családi konfliktusok (3 eset),**
- 2. lakhatási körülmények (8 eset),**
- 3. szülő-gyermek kapcsolat (2 eset).**

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői

Az általános demográfiai folyamat jellemzői Gyöngyösön is megfigyelhetők:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama.

A társadalom demográfiai adatokkal illusztrált idősödése nem gyöngyösi sajátosság, az időskorúak arányának növekedésével párhuzamosan csökken a fiatal korosztályok aránya.

Mind az időskori függőségi ráta (a 65 éves és idősebb népesség aránya a 15-64 éves korosztályhoz viszonyítva), mind pedig az öregedési index (amely a 65 éves és idősebb korosztályt a 14 éves és fiatalabb gyermekek létszámának arányában adja meg) értéke emelkedő tendenciát mutatott az utóbbi évtizedekben, ami többek között azt is jelenti, hogy egy aktív korú állampolgárra egyre több időskorú jut. Ezekkel a folyamatokkal párhuzamosan napjainkban egyre kevésbé jellemző a többgenerációs együttélés, az idősök egyre jelentősebb hányada él magányosan, így fokozatosan növekedik az idősellátás terén a társadalom felelősség- és szerepvállalása.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény rendelkezések irányadók. A törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek.

A nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők aránya (lásd 6.1.1. számú táblázat) majd 50%-kal magasabb a férfiakénál, ami magyarázható a nők alacsonyabb nyugdíjkorhatárával, illetve a nők hosszabb élettartamával, hiszen Gyöngyös viszonylatában a 65 év feletti állandó népesség csak 37% -a férfi.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2013	3 606	5 944	9 550
2014	3 502	5 828	9 330
2015	3 420	5 749	9 169
2016	3 330	5 715	9 045
2017	na.	na.	na.

Az időskorúak járadékában részesülők száma elenyésző, és egyben csökkenő tendenciát mutat, amely tény a potenciális igénybevevők körének szűkülése (demográfiai csökkenés), vagy jövedelmi helyzetük javulása indokolhat.

Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő)
2013	11,52
2014	9,83
2015	9,07
2016	8,91
2017	6,58
2018	8
2019	10
2020. 8 hóig	10

(Forrás: TeIR, KSH Tstar)

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a dementia kialakulása.

Az időskorúak anyagi, fizikai, egészségügyi, szellemi állapota nagyon heterogén képet mutat. Az egy-személyes háztartások jelentős részében időskorúak élnek. Megélhetési költségeik, egészségügyi kiadásai jellemzően magasak, önellátó képességük a kor előrehaladtával egyre inkább korlátozott, egyre inkább segítségre, támogatásra szorulnak.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély, a munkaerő-piacon nincs, kivétel, ha speciális tudással rendelkezik. Az Önkormányzat intézményein keresztül biztosítja az idősek aktív bekapcsolódását a közéletbe.

A tevékeny idős kor tekintetében az élethosszig tartó tanulást leginkább a családon belül a különböző generációk támogatják.

A foglalkoztatás területét érintően az idősek hátrányos megkülönböztetéséről nincs tudomása az önkormányzatnak.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%

2013	893	142	16%	430	89	21%
2014	949	155	16%	468	69	15%
2015	972	212	22%	382	82	21%
2016	673	176	26%	227	104	46%
2017	646	163	25%	261	89	34%

(Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR)

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma		55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018.	1 817	514	28,2	473	26,0	nincs adat	-
2019.	1 810	488	26,9	446	24,6	nincs adat	-
2020. I. félév	2 962	684	23,0	605	20,4	nincs adat	-

Forrás: NFSZ munkaerő-piaci statisztika)

A táblázat adataiból látható, hogy a regisztrált munkanélküliek száma csökkent a 2013-2017 közötti időszakban, ugyanakkor az 55 év feletti száma több volt 2017-ben, mint 2013-ban. Figyelemreméltó, hogy 2017-ben a munkanélküliek 25 %-a tartozott az 55. életévüket betöltöttök közé. Ugyanez az arány 2013-ben még csak 16% volt.

Az idősebb korosztály alacsonyabb fokú foglalkoztatottságát több tényező együttes jelenlétével lehet magyarázni. Az elmúlt évtizedekben jelentősen átalakult a munkaerő-piac, a felgyorsult technikai és technológiai fejlődés miatt számos munkakör szűnt meg és újabbak jöttek létre, ugyanakkor újfajta képességek és kompetenciák váltak szükségessé a sikeres érvényesüléshez. Mivel az idősebb munkavállalók munkaerő-piacra történő belépésekor még kevésbé volt jellemző a gyakori munkahelyváltás, kevesen tartották fontosnak az élethosszig tartó tanulást és a tudás rendszeres frissítését, ami most jelentős hátrányt okoz számukra munkahelyük elvesztése esetén a fiatalabb generációkkal szemben.

A munkaadók gyakran azzal magyarázzák az idősek munkaerő-piaci versenyhátrányának egyre inkább érezhető jelenlétét, hogy az idősek tudása elavult, kevésbé rugalmasak, nem beszélnek idegen nyelvet, fizikai állapotuk már nem kielégítő.

A kritikákra megfelelő válasz lehet egy olyan helyi komplex időügyi program megvalósítása, amelynek célja a szellemi életkor meghosszabbítása, a megfelelő egészségi állapot megtartása és a hasznosság-tudat megerősítése az idősödő és az idős generáció tagjainak körében.

A szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény III. fejezete kiegészült az 5. alcímmel és 25-34. §-okkal, mely rendelkezések tartalmazzák a közérdekű nyugdíjas szövetkezetek létrehozásával és működésével összefüggő szabályokat. A közérdekű nyugdíjas szövetkezet célja, hogy a még aktív idős korúak számára foglalkoztatást, munkaerőpiaci reaktivizálást biztosítson, a tagok tagsági és szociális helyzetét előmozdítsa. A nyugdíjas szövetkezet célja továbbá, hogy a következő generációk számára a tagoknál felhalmozódott tudás, szakmai- és élettapasztalat átadásra kerüljön. A nyugdíjas szövetkezet a céljának megvalósításával közérdeket is szolgál.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az, hogy az idősök hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősökkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak a velük való törődésre. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény.

Gyöngyös Város Önkormányzata által biztosított személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról Gyöngyös Város Képviselő-testületének a szociális ellátásokról szóló 29/2006.(VII. 19.) önkormányzati rendelete és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról szóló 21/2011.(VI.30.) önkormányzati rendelete rendelkezik, melyek értelmében az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások körébe tartozó szolgáltatásokat az 1.2. pontban részleteztük.

Gyöngyösön az idősök nappali ellátása számszerűen a 6.3.1. számú táblázatban feltüntetett adatoknak megfelelően alakul.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	Fő	Fő	%
2013	5 968	44	1%
2014	6 048	49	1%
2015	6 212	51	1%
2016	6 292	60	1%
2017	6384	57	1%
2018	6471	57	1%
2019	6665	47	1%

(Forrás: TeIR, KSH Tstar)

Az Idősök Bentlakásos Otthona teljes Magyarország területén életvitelszerűen élő személyek számára biztosítja az ellátást.

A bentlakásos intézmény ellátást nyújt:

- a gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő öregsegi nyugdíjkorhatárt betöltött személy részére,
- a 18. életévét betöltött személy számára, aki betegsége vagy fogyatékossága miatt önmagáról gondoskodni nem képes,
- a gondozási szükséglettel rendelkező személynek, ha az ellátása más típusú, ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem biztosítható,
- külön gondozási csoportban, akinél a jogszabályban meghatározott szerv a demencia körébe tartozó közép súlyos vagy súlyos kórképet állapított meg,
- a fent felsorolt személlyel az ellátás igénylésekor legalább egy éve együtt élő házastársát, élettársát, testvérét és fogyatékos közeli hozzátartozóját.

Az Idősök Bentlakásos Otthona 100 férőhelyen biztosít:

- Fizikai, mentális és életvezetési segítség 24 órás felügyelettel,
- Napi 5x-i étkezést a bentlakók életkori sajátosságainak, valamint az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelően
- Egészségügyi ellátás
- Testi-lelki aktivitása fenntartása, megőrzése érdekében.

- „Munkaterápiával az aktív időskorért”. Az ellátottak szocioterápiás foglalkozás keretén belül munkaterápiát végeznek, mely munkáért munkajutalmat is kapnak (pl. portaszolgálatot látnak el). Demens lakók ellátása, foglalkoztatása Idősek Bentlakásos Otthona lakói közül jelenleg közel 60 % valamilyen fokú demenciában szenved. A súlyos demens lakók aránya folyamatosan növekszik. Cél a demens ellátottak részére nyugodt, biztonságos környezet kialakítása a rendszeresség beillesztésével a mindennapi életvitel megkönnyítése, készségeik, képességeik szinten tartása érdekében. Az intézmény kihasználtsága maximális, 2017. december 31-én 68 fő beköltözésre várakozót tartottak nyilván.

Az Idősek Gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni. Gyöngyös Város Önkormányzata a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Mátravideki Csoportja által fenntartott idősek gondozóházában ellátási szerződéssel biztosítja 10 férőhelyen ezen ellátást. A gondozóház átmeneti elhelyezést nyújt idős, legyengült, vagy krónikus betegségben szenvedő, egyedül élő szociális elhelyezésre váró, önmagukat ellátni nem tudó, kórházi ellátást nem igénylő, rossz szociális helyzetben lévők részére. Az ellátást a beutaltak 1-4 hónapig terjedő időszakokra szólóan vehetik igénybe. Az idősek gondozóháza az ellátottak részére biztosítja a napi háromszori étkezést, a személyre szabott bánásmódot, a szabadidő kulturált eltöltésének feltételeit, a gondozottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartását. A férőhely kihasználtsága 100 %-os.

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a terület minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik.

Az Idősek Klubja szolgáltatásai:

- a) étkeztetés biztosítása,
- b) szabadidős programok szervezése,
- c) egészségügyi alapellátás megszervezése,
- d) mosási, tisztálkodási lehetőségek biztosítása,
- e) hivatalos ügyek intézésének segítése,
- f) életvezetés megszervezésében segítségnyújtás.

Az idősek kulturális és társadalmi életét gazdagítja továbbá több, a településen működő nyugdíjas klub, egyesület és egyesület, mint pl. a Mátra Nyugdíjas Egyesület, amelynek célja Gyöngyös és környéke nyugdíjasainak és időskorúaknak fórumot és lehetőséget biztosítson a hasznos és értelmes együttlétre, a Gyöngyös és környéke népi hagyományainak ápolása, gondozása, nyugdíjasok, időskorúak segítése, érdekvédelme. Gyöngyösön aktív szerepet vállal az időskorúak esélyegyenlőségének előmozdítása szempontjából az Idősügyi Tanács.

A GYÖNGYÖK több mint 25 éve minden évben megrendezte a Nyugdíjas Ki-Mit-Tud-ot, és az Idősek világnapját. A 2018. évben történt szervezeti átalakulást követően a Gyöngyösi Kulturális Nonprofit Kft. szándékai szerint továbbra is fenntartja ezt a hagyományt.

Rendszeres szakkörök a Gyöngyösi Műhely - festéssel foglalkozók számára; Ország Világjárók klubja- filmvetítés; Natura Klub- egészséges életmód népszerűsítése, amelyeken közel 100% a nyugdíjas résztvevők aránya.

A Mátra Művelődési Központban találkoznak a MÁV nyugdíjas klub tagjai havonta 1 alkalommal, és a Nyugdíjas pedagógusok klubjának tagjai kéthetente.

Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok számát tekintve nyilvánvalóan nem áll rendelkezésre.

A házi segítségnyújtás az alapvető gondozás és ápolás körébe tartozó feladatokat látja el elsősorban az időskorúak, valamint azok számára, akik egészségügyi állapotuk miatt ezt az ellátási formát igénylik. A szolgáltatásokat az Önkormányzat társulási formában biztosítja, Kistérségi Humán Szolgáltató Köz-

pont szervezetén keresztül. A házi segítségnyújtás feladatkörében 2016. január 1-jétől kétféle tevékenységet különböztetünk meg:

- a) a szociális segítség, melyhez az alacsony szükséglet kielégítését szolgáló tevékenységek tartoznak (pl. takarítási feladatok, bevásárlás),
- b) a személyi gondozás, melynek keretében „intenzív” szükségletet kielégítő gondozási tevékenységek és ápolási feladatok végezhetők (ápolás, gondozás, gyógyszer kiváltása, stb.).

Fentieknek megfelelően kerül megszervezésre a területen végzett munka, mely mindkét tevékenység esetében hivatásos gondozóval biztosított, tekintettel a bizalmon alapuló szolgáltatási követelményre. Az idősek nappali ellátása keretében színes programokon, kézműves foglalkozásokon, kirándulásokon vehetnek részt az idősek.

Az Önkormányzat mindent megtesz annak érdekében, hogy az időskorúak erkölcsi, pénzügyi és természetbeni támogatást kapjanak. Pályázhatnak támogatásra (kulturális programok rendezésére, kirándulások szervezésére stb.) nyugdíjas közösségek, továbbá ettől az évtől nyugdíjasokat tömörítő szervezetek is költségvetési támogatásban részesülnek pályázat útján. Az időseknek szervezett szűrővizsgálatokról rendszeres tájékoztatást kapnak.

2015. évtől a 70. életévét betöltött magánszemélyek mentesülnek a magánszemélyek kommunális adójának megfizetése alól.

6.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
egyedül élő idősek aránya magas	aktivitást, függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése, önkéntes képzések igény szerinti bővítése
súlyos betegségek (daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák) mellett pszichés problémák	egészségtudatos magatartás fejlesztése, rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése, szűrővizsgálatok, prevenciós szemlélet erősítése
gyakori „áldozattá válás”	idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése
idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák jelenléte	helyi média bevonásával a nyilvánosság eszközeinek bővítése, tájékoztatás a programokról
elmagányosodás, befelé fordulás	szakmai és civil szervezetek hatékonyabb részvétele, nyugdíjas közösségek népszerűsítése
munkaerőpiaci versenyhátrány csökkentése	komplex idősügyi program megvalósítása: a szellemi életkor meghosszabbítása, a megfelelő egészségi állapot megtartása és a hasznosság-tudat megerősítése
<i>A koronavírus okozta veszélyhelyzetben sok idős megszokott életvitele akadályozott</i>	<i>A Kistérségi Humán Szolgáltató Központ koordinálásával valamennyi igény kielégítésére törekedni kell, akár önkéntes segítők bevonásával is.</i>
<i>A helyi tömegközlekedés megreformálására van szükség</i>	<i>Az idősebb korosztály igényeit figyelembe véve a helyi járatú autóbuszok menetrendjének felülvizsgálata a Volánbusz Zrt. mint szolgáltató bevonásával</i>

2020. évi felülvizsgálat megállapításai:

A koronavírus okozta veszélyhelyzetben az idősök segítése új értelmet nyert. Az Önkormányzat a saját otthonában élő valamennyi gyöngyösi idős és beteg ember életvitelének megsegítésében működik közre. Az önkormányzat a Kistérségi Humán Szolgáltató Központ koordinálásával mindent megtesz annak érdekében, hogy az otthon tartózkodó idősök és betegek ne maradjanak segítség nélkül az egészségügyi válsághelyzetben.

65 éves vagy attól idősebb, egyedül élő nyugdíjas, vagy idős házaspár, vagy krónikus betegségben szenvedő egyedülálló, vagy idős házaspár számára, akiknek környezetében nincs olyan, 65 évnél fiatalabb hozzátartozó, vagy segítségnyújtásba bevonható más személy, aki az ellátást, segítségnyújtást biztosítani tudja.

Tömegközlekedés: A helyi járatok menetrendjének megreformálása érdekében alapos szakmai előkészítő munkára van szükség a Volánbusz Zrt. mint szolgáltató bevonásával. A polgármesteri hivatal, valamint a képviselő-testület által javasolt elképzeléseket figyelembe véve a szolgáltató kidolgozott egy járatcsomagot, jelenleg ennek elemzése folyik. A tervek szerint novemberre készül el a megújított helyi tömegközlekedés menetrendje

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdij, járadék, segély. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

A KSH legutóbbi népszámláláskor begyűjtött adatai alapján a gyöngyösi kistérségben 4 118 fogyatékos személy él, közülük 3 909 saját háztartásban, míg 209 fő intézeti ellátásban részesül.

A fogyatékossgal élők száma a gyöngyösi kistérségben a fogyatékossg típusa szerint (KSH, 2011)

Fogyatékossg típusa	Intézetben élők	Nem intézetben élők	Összesen
Mozgássérült	78	1 983	2 061
Gyengénlátó, alig látó	20	628	648
Vak	7	51	58
Értelmi fogyatékos	9	209	218
Autista	45	44	89
Mentálisan sérült	49	321	370
Nagyothalló	38	537	575
Siket	7	59	66
Siketvak	–	32	32

Beszédhibás	7	87	94
Beszéd fogyatékos	10	76	86
Súlyos belszervi fogyatékos	2	406	408
Egyéb	–	15	15
Ismeretlen	2	282	284
Fogyatékossgal élők*	209	3 909	4 118

(*Egy személy több fogyatékossgát is megjelölhetett, ezért a fogyatékossgok számtani összege meghaladja a fogyatékossgal élő személyek számát.)

A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük.

Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedési eszközök használata is nehezíti helyzetüket

Gyöngyösön a fogyatékkal élők körét tekintve védett foglalkoztatásról, és ennek ellenkezőjéről, a foglalkoztatás területén megvalósuló hátrányos megkülönböztetésről sincs tudomásunk. A fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása ezen pont keretében kerül bemutatásra.

A szociális ellátásban részesülő megváltozott munkaképességű illetve egészségkárosodott lakosok aránya (lásd 7.1.1. számú táblázat) negatív irányba mozdult Gyöngyösön.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők
2013	431	663
2014	415	642
2015	396	610
2016	376	557
2017	367	521
2018	350	461

(Forrás: TeIR, KSH Tstar)

Fogyatékkal élők foglalkoztatottsága

Jelenleg a fogyatékkal élő és megváltozott munkaképességű munkavállalók iránti kereslet egyre jobban halad együtt az elsődleges munkaerőpiaccal. Az elsődleges munkaerőpiac munkáltatói kezdenek motiváltak lenni arra, hogy megváltozott munkaképességű, vagy fogyatékkal élő munkavállalókat foglalkoztassanak. Ezen célcsoport jelentős részének munkanélkülisége még mindig szociális hátrányt okozó tényező, valamint az intézmények, munkahelyek akadály-mentesítettségének hiányában ezek az emberek kirekesztődnek a közösségekből. Integrált munkába helyezésük által nőhet a tolerancia és csökkenhet a szegregáció.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) meghatározza a megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak jogosultsági feltételeit, az ellátásban részesülő személyek jogait és kötelezettségeit. A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslattól függően rehabilitációs ellátás vagy rokkantsági ellátás. A rehabilitációhoz szükséges időtartamot legfeljebb 36 hónapban lehet meghatározni. A jogszabály

együttműködési kötelezettséget ír elő a rehabilitációs ellátásban részesülő személy és a fővárosi/megyei kormányhivatal rehabilitációs hatósága között, melynek része a „Rehabilitációs Terv” megkötése.

A rehabilitációs ellátás folyósításának egyik szükséges feltétele a felek együttműködési kötelezettségének teljesítése. A rehabilitációs ellátásban részesülő személy a határozat közlésétől számított 10 napon belül köteles megkeresni az első fokon eljáró rehabilitációs hatóság foglalkozási rehabilitációs ügyintézőjét, a rehabilitációs terv elkészítése érdekében. A határidő elmulasztása esetén igazolási kérelem előterjeszthető.

Az ellátást megállapító határozat tartalmazza a jelentkezési kötelezettség teljesítésének szükségességét, valamint az együttműködési kötelezettség megszegésének jogkövetkezményét.

Az együttműködési kötelezettség keretében a rehabilitációs ellátásban részesülő személy köteles: a rehabilitációs hatóságnál a rehabilitációs tervben meghatározott időpontban megjelenni értesítési kötelezettségét teljesíteni

aktívan munkahelyet keresni

a felajánlott rehabilitációs szolgáltatást, valamint a támogatott képzési lehetőséget elfogadni, megfelelő munkahelyhez jutást elősegítő munkaerő-piaci programban részt venni és megfelelő munkahelyre szóló állásajánlatot elfogadni

Ha a rehabilitációs ellátásban részesülő az Mmtv. 6. § (2) és (3) bekezdésben meghatározott együttműködési vagy a rehabilitációs tervben foglalt kötelezettségét neki felróható okból nem teljesíti, a rehabilitációs pénzbeli ellátás folyósítását a kötelezettségszegésről való tudomásszerzés hónapját követő második hónap első napjától 3 hónap időtartamra – de legfeljebb a rehabilitációs ellátás megszűnéséig hátralevő időtartamra - fel kell függeszteni. A folyósítás felfüggesztésének időtartama a rehabilitációs ellátásra való jogosultság időtartamába beleszámít. A felfüggesztés időtartamának lejártát követően a megváltozott munkaképességű személyek ellátásait folyósító szerv hivatalból intézkedik a rehabilitációs pénzbeli ellátás ismételt folyósításáról.

A rehabilitációs ellátás folyósítása alatt a rehabilitációs ellátásban részesülő keresőtevékenységet folytathat a minimálbér 150 százalékáig, ha viszont a jövedelme 3 egymást követő hónapon keresztül meghaladja a minimálbér 150 százalékát akkor az ellátást meg kell szüntetni.

A rehabilitációs hatóság feladata, hogy meghatározott támogatási formákkal az általa nyújtott, illetve támogatott szolgáltatásokkal és az egyéb egészségügyi, szociális stb. szolgáltatásokhoz, támogatásokhoz való hozzájutás elősegítésével eredményesen járuljon hozzá az ellátásban részesülő személy rehabilitációjához, a nyílt munkaerő-piacon történő foglalkoztatásának elősegítéséhez.

A rehabilitációs hatósággal együttműködő rehabilitációs ellátásban részesülő ügyfelek száma 2016. év végén 231 fő ebből munkaviszonyban áll 167 fő, illetve 2017. év végén 182 fő, ebből munkaviszonyban áll 133 fő. A szolgáltatást kérő megváltozott munkaképességű ügyfelek száma 2016. év végén 25 fő ebből munkaviszonyban áll 18 fő, illetve 2017. év végén 37 fő ebből munkaviszonyban áll 22 fő.

A 327/2012. (XI) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról szóló rendelkezések szabályait tartalmazza.

Gyöngyös térségében öt akkreditált munkáltató foglalkoztat megváltozott munkaképességű munkavállalókat, összesen 178 főt: Mátra - Humán Kft. (elektromos áramelosztó szabályzó készülék gyártása) Correct - System Kft. (elektromos áramelosztó szabályzó készülék gyártása), Agro Rehab Nonprofit Kft. (zöldségféle, dinnye, gyökértermesztés), Jász-Plasztik Kft. (akkumulátor, szárazelem gyártás, műanyag csomagolóeszköz gyártása), Napsugár'67 Alapítvány (almatermesztés).

A Rehabilitációs Hatóság által, rehabilitálhatónak minősített megváltozott munkaképességű munkavállalók – szakemberek segítségével – lehetőséget kapnak oktatásokon, képzéseken való részvételre, hogy azt követően sikeresen kikerüljenek a nyílt munkaerőpiacra Ezáltal újból teljes értékű tagjai legyenek a munkaerő piacnak. A nem rehabilitálható munkavállalóknak pedig, védett körülmények között biztosítanak az egészségüknek megfelelő munkafeladatokat.

Gyöngyös Városában a fogyatékkal élők nappali ellátása Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott intézményben valósul meg. A nappali ellátást igénybevevők száma csak kis mértékben változik Gyöngyösön (ld. 7.1.2. számú táblázat).

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2013	45	n.a.	n.a.
2014	42	n.a.	n.a.
2015	45	n.a.	n.a.
2016	47	n.a.	n.a.
2017	48	n.a.	n.a.
2018	45	n.a.	n.a.
2019	47	n.a.	n.a.

(Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével)

2006-tól működik az **Igazgyöngy Támogató Szolgálat**, mely a Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott Kistérségi Humán Szolgáltató Központ szervezetében működik. Jelenleg rendszeres szállítást igényelnek a gyöngyösi Hétszínvirág Napközi Otthonának ellátottjai, az Autista Segítő Központ és a Petőfi Sándor Általános Iskola tanulói. A szolgálat személyi segítői rendszeres és eseti jelleggel végeznek alapvető gondozást, ápolást fogyatékos személyek otthonában. Mindezek mellett közösségi programok szervezésére is sor kerül, a fogyatékos személyek meglévő szociális-, oktatási-, család- és gyermekvédelmi hálózatba történő integrációját az Igazgyöngy Támogató Szolgálat intézményegységével kívánja elősegíteni.

2010 novemberében az Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona elnevezés helyére a **Hétszínvirág Napközi Otthon** elnevezés lépett, ezáltal is utalva arra, hogy az ellátottak köre kibővült a fogyatékosok nappali ellátása terén. A 40 férőhelyes intézmény célcsoportja bármely fogyatékossgal élő személy lehet a Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulásának közigazgatási területéről: siketek és nagyothallók, vakok és gyengénlátók, értelmi fogyatékosok, mozgásszervi fogyatékosok, autisták, halmozottan fogyatékosok. Az intézményen belül 2007. év februárjában indult a szociális foglalkoztatás, mely keretében a telephelyen a szociális foglalkoztató műhelyben munka-rehabilitációs célú foglalkoztatás történik. Az ellátottak 4-6 órában dolgoznak, ezért un. munka-rehabilitációs díjban részesülnek. 2017. évtől fejlesztő foglalkoztatásban részesülnek szociális foglalkoztatás helyett

Az Autista Segítő Központot (továbbiakban: ASK) 1999-ben alapították. Az intézmény fenntartója a Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány. Az intézmény Magyarországon, egyedülálló módon több tagintézmény együttes, egymásra építő munkájával valósítja meg az autizmussal élő gyermekek és fiatalok, illetve az őket nevelő családok komplex megsegítését. A Magyarok Nagyasszonya Ferences Rend az Európai Unió elvárásainak megfelelően kis intézményi struktúrát hozott létre, amikor Gyöngyösön egy 25 fős szociális gyermekotthont, 10 fős átmeneti otthon alakított ki. Jelenleg közel 60 családnak segít azzal, hogy autista családtagjának az oktatását, bentlakásos gondozását, lakóotthoni ellátását megoldja. Az Autista Segítő Központ (a továbbiakban: ASK) olyan többcélú, közös igazgatású szociális és, oktatási intézmény komplexum, melynek feladata az autizmus spektrum zavarral élő gyermekek és felnőttek

- komplex nevelése-oktatása,
- fejlesztése,
- szociális foglalkoztatása, a tagintézményekben bentlakó, vagy bejáró ellátottak számára.

A Gyöngyösön lévő Autista Segítő Központ általános iskolája, ahová autizmus diagnózissal rendelkező gyermekeket vesznek fel és számukra szakszerű autizmus specifikus oktatást nyújtanak. Az iskola elsőől nyolcadik osztályig lát el tanulókat. Az Autista Segítő Központ 50 autizmussal élő gyermeket tud fogadni. Intézményük lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek bentlakásos formában is teljesítsék

tankötelezettségüket. A gyermekek kis létszámú csoportokban kapják meg az autizmus specifikus terápiákat. A családokkal együttműködve valósulnak meg a fejlesztések, illetve számos programunkon aktívan részt vesznek a szülők (kék séta, játékonysági koncertek, fejlesztési tervek). Munkatársaik rendelkeznek autizmus specifikus ismeretekkel.

Az általános iskola tanulóinak egy része – 25 fő – a fogyatékos személyek otthonában kap elhelyezést. Az otthon gyakorlatilag az egész évben ellátást és további fejlesztéseket nyújt a bentlakó autista gyermekeknek. Természetesen itt is alapvető cél az egyéni fejlesztés és gondozás. A fogyatékos személyek otthonának feladatai:

- a lakhatásról való gondoskodás 24 órás felügyelet mellett,
- ápolási, gondozási feladatok ellátása,
- napi ötszöri étkezés biztosítása,
- ruházattal és textíliával való ellátás,
- a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátás biztosítása,
- mentálhigiénés ellátás biztosítása,
- a hivatalos ügyekben való segítségnyújtás,
- a lakók ruházatának, textíliájának mosása, vasalása, javítása,
- szükség esetén szervezi a foglalkoztatást és ellátja a rehabilitációs feladatokat.

Az ASK Átmeneti Otthon az ellátási területén elvégzi:

- az ápolási, gondozási feladatokat az autizmussal élő személyek részére, ha egészségi állapotuk rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel, valamint
- gondozza azokat az autizmussal élő gyermekeket és felnőtteket, akik fogyatékoságuk miatt nem, vagy csak korlátozott mértékben tudnak önmagukról gondoskodni.

Több civil szervezet helyi képviselője (pl. Vakok és Gyengénlátók Heves Megyei Egyesülete, Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége, Mozgássérültek Heves Megyei Egyesülete, „Merjünk Sérülten Mozogni” Egyesület) tevékenykedik a fogyatékosok életfeltételeinek jobbítása érdekében Gyöngyösön. Humán, mentálhigiénés, szociális, rehabilitációs jellegű szolgáltatásokat nyújtanak.

7.2 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő fizikai akadálymentesített helyszínen érhetőek el. Intézménytípusként legalább egy intézmény akadálymentesen elérhető. Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

A 100%-os önkormányzati tulajdonú Gyöngyösi Sportfólió Nonprofit Kft. tartja fenn és működteti a városi sportlétesítményeket: Dr. Fejes András Sport-és Rendezvénycsarnok, Kömlei Károly Sporttelep, Sport Úti Sporttelep, Dr. Csépe György Uszoda és Termálstrand, Vályi-Nagy Károly Tornacsarnok. 2011-ben hazai forrásból került részlegesen felújításra és akadálymentesítésre a Kömlei Sporttelep öltözőblokkja és bejárata. 2012-ben ezen a sporttelepen megalakult a „Merjünk Sérülten Mozogni” mozgáskorlátozott klub. 2013-tól egyesületi formában működve célja elsődlegesen a mozgáskorlátozott és egyéb fogyatékkal élő emberek egyenjogú és teljeskörű társadalmi beilleszkedésének segítése, tevékenységük összehangolása, közösségi érdekeinek képviselője, érvényesítése és védelme. Az egyesület szociális tevékenységet, szabadidős tevékenységet, sport és hobbi tevékenységet lát el. A Dr. Csépe György Uszoda és Termálstrand teljes körűen akadálymentesített, a medencébe való bejutást is biztosítani tudják a mozgáskorlátozottak számára. A Dr. Fejes András Sport-és Rendezvénycsarnok szintén teljes körűen akadálymentesített, a Sport Úti Sporttelepen akadálymentes vizesblokk van, az öltözők nem akadálymentesítettek. A Vályi-Nagy Károly Tornacsarnok szintén akadálymentesített.

A Gyöngyösi Járási Hivatal szervezeti keretei között két kormányablak működik. Mindkét kormányablak fizikai kialakításánál kiemelt szempont volt az akadálymentesítés megoldása, ezért mindkét kormányablakban működik akadálymentes fotófülke, akadálymentes munkaállomás, valamint indukciós hurokkal ellátott munkaállomás, illetve a sorszámosztó berendezés is akadálymentesített. Az aka-

dálymentes bejutás biztosítására a Kossuth utcai Kormányablakban – amelynek épületében működik a Nyugdíjbiztosítási és Családtámogatási Osztály is – lift, az Eszperantó utcai Kormányablakban megfelelő lejtéssel új rámpa készült, megfelelő méretű pihenőkkel, továbbá megépítésre került egy akadálymentes parkoló is. A Vezekényi úton működő Foglalkoztatási Osztály megközelítése is biztosított mozgáskorlátozottak részére.

A járási hivatal nemcsak az elhelyezési körülményeiben, hanem a humánerőforrás tekintetében is nagy figyelmet fordít az esélyegyenlőségi szempontok érvényre jutására. Ennek jegyében egy fő kormányablak ügyintéző jelnyelvi tolmács tanfolyamon vett részt, egy fő a Kormányablakból a „Másként látni” programban.

A Vakok és Gyengénlátók Integráló és Sportegyesülete 2018. tavaszán szemléletformáló programsorozatot szervezett a közigazgatási-, igazságszolgáltatási szervek munkatársai részére. A „Másként látni” program célja a fogyatékkal élő ügyfelek speciális igényeinek megismertetése, illetve az ügyintézési folyamatban történő együttműködés erősítése. Gyöngyösi Járási Hivatalától mindösszesen 4 állami tisztviselő vett részt a „Másként látni” programban

TOP-1.2.1-15 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés – Kulturális és aktív turizmus fejlesztése Gyöngyösön. Az itt kialakításra kerülő új turisztikai elemek akadálymentesek lesznek.

Gyöngyösön elmondható, hogy a munkahelyek is az akadálymentesítésre törekszenek. A hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások köre a korábbi pontokban kifejtésre került.

7.3 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
kevés a lehetőség a kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, fórumokba való bekapcsolódásra	közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás, önkéntes képzések szervezése, szélesebb körű tájékoztatás
akadálymentes környezet aránya nem 100% a közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés terén	a fizikai környezetben lévő akadályok, valamint az információs és kommunikációs akadályok megszüntetése
egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe	segítség nyújtása ahhoz, hogy minél nagyobb számban részt vegyenek a szűréseken
fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának alacsony aránya	elemzések, felmérések készítése alkalmazásuk pontos mértékéről, foglalkoztatásuk elősegítése
közösségi tevékenység beszűkülése, „felesleges” életérzés	különböző sport és kulturális tevékenység, csoportok szervezése, működési feltételek biztosítása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Gyöngyösön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit. (lásd 3.7 pont)

Az önkormányzati döntések előkészítésébe bevonjuk a szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszonyt alakítottunk ki például:

Vakok és Gyengénlátók Heves Megyei Egyesülete: széleskörű szolgáltatásokat nyújt a megyében élő vakoknak és gyengénlátóknak. A látásproblémákkal élőknek praktikus megoldásokat, tanácsadásokat és támogató ellátásokat nyújtanak, hogy életminőségük javulhasson. Tagjaik száma 2007-ben 540 fő körül van.

Mozgássérültek Heves Megyei Egyesülete: a csoport 351 taggal működik Gyöngyös és vonzáskörzetében. Érdekvédelmi feladatot látnak el. Információt nyújtanak a hozzájuk fordulóknak a lakás aka-

dálymentesítésével kapcsolatban, parkolási igazolvány, gépkocsi szerzési támogatás ügyintézéséhez. Emellett különböző programokkal próbálják a beteg emberek életét színesebbé, vidámabbá tenni.

Alapítvány a Kékestetői Gyógyintézetben Ápolott Betegekért: 1992-ben alakult meg. Fő célkitűzése a Kékestetői Gyógyintézetben kezelt asztmás és pajzsmirigy betegek ápolási körülményeinek javítása.

Magyar Rákellenes Liga: a Gyöngyösi Alapszervezet 6 évvel ezelőtt alakult, taglétszáma 90 fő. Az Egyesület főbb tevékenységei: egészségmegőrzés, daganatos betegségek kialakulásának megelőzése, felvilágosítás, szűrővizsgálatok szervezése, rákbetegek testi-lelki rehabilitációja, szociális ellátás, betegek érdekképviselése. Programjaik, rendezvényeik mindenki számára nyitottak és ingyenesek.

Gyöngyös Városi Cukorbeteg Egylete: cukorbetegséggel kapcsolatos egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító, egészségügyi rehabilitációs tevékenység orvosi és szakorvosi tevékenységen kívül, közvetlen orvosi irányítással

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége: Közhasznú, országos érdekvédelmi szervezet – a Magyarországon élő siketek és nagyothallók társadalmi integrációjának előmozdításáért tevékenykedik. Ennek érdekében a jogszabályokban foglaltak megvalósításának szorgalmazásával segíti életminőségük javulását, valós szükségleteken és igényeken alapulva ösztönzi az akadálymentesítési folyamatokat, közösségi színtereket, szolgáltatásokat biztosít.

Mátrai Gyöngyszem Nagycsaládos Egyesület: programjai szakmai megbeszélések, fórumok, klubok, továbbképzések, előadások, gyakorlati bemutatók szervezése, és lebonyolítása

elősegítik a nagycsaládosok valós társadalmi helyzetének felmérését és bemutatását, figyelemmel kísérik a család-, gyermek- és ifjúságvédelemmel foglalkozó jogszabályok adta lehetőségeket, és erről tájékoztatják a tagokat a találkozók, jótékony célú akciók szervezése és lebonyolítása

Magyar Vöröskereszt Gyöngyös Területi Szervezete: főbb tevékenységei szociális munka, adományok gyűjtése, véradásszervezés, ifjúsági munka:

Könnyek Helyett Alapítvány: az Alapítvány az idegrendszeri sérült, sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációjának teljessé tétele érdekében orthopédiai és értelmi fejlesztő segédeszközök beszerzését, speciális gyógykezeléseket, különböző mozgásjavító terápiákat, fejlesztési lehetőségeket biztosított, valamint közösségi programok és nyári táborok szervezésével járul hozzá a családok rehabilitációjához.

Almavirág Összefogás, Értékteremtő Kereskedelmi Szociális Szövetkezet: a szociálisan hátrányos helyzetű tagok munkához juttatását, szociális helyzetük javítását, a társadalmi feszültség enyhítését illetve tagjai, és azok hozzátartozói kulturális és szociális szükségletei kielégítését is szolgálja.

Alapítvány az Első Lépésekért: 1998-ban alakult, szülői kezdeményezésre. Célja a gyöngyösi Vison-ta Úti Bölcsőde támogatása. A Bölcsőde 1989. óta végez korai fejlesztést. Azoknak a kisgyermeknek, akikről az élet megvonta az egyenlő esélyeket, teljes szívvel, szakmai tudással próbálnak segíteni.

Legyen Mindig Otthonuk Alapítvány: 2011-ben alakult a Gyöngyösi járásban élő fogyatékos fiatal felnőttek életvitelének megsegítése céljából. Az alapítvány az önkormányzat, a helybeli vállalkozások és magánszemélyek adományaiból egy tíz fogyatékkal élő, fiatal felnőtt befogadására alkalmas lakóotthont alakított ki az Ifjúság úton a gyöngyösi önkormányzattól kapott ingatlanban. Az otthonba olyan fogyatékos fiatal felnőttek költözhetnek be, akik ma még családban élnek, de szüleik már idősek, és szeretnék gyermeküket biztonságban tudni akkor is, ha ők már nem tudnak gondoskodni róluk. A családias légkörű, a lakók korának és egészségi állapotának, valamint meglévő képességeinek megfelelően kialakított és felszerelt lakás lehetőséget teremthet lakói számára az önálló életvitel kialakítására, az önállóság fejlesztésére, a testi és szellemi fejlődésre, valamint a munkavégzésre egyaránt.

Apró Lépések Egyesület: 2015 novemberében alakult autista gyermekeket nevelő szülőkből, szakemberekből áll. 23 autista gyermek van jelenleg a látókörükben. Céljaik: szemléletformálás, érdekérvényesítés, szülősegítés, információnyújtás. Szülőtréningek, előadások, valamint szabadidős programok szervezését is felvállalták.

Szeretet Fénye Közhasznú Alapítvány: Az Alapítvány működése érinti az egészségmegőrzés, a szociális segítség, a kultúra és a hagyományörzés területeit, ezért rendszeres kapcsolatot tart fenn hasonló célokat kitűző civil szervezetekkel, nyugdíjas klubokkal, szociális otthonokkal, önkormányzatokkal, egészségügyi intézményekkel, iskolákkal, egyházakkal.

A civil szervezetek működését segíti és összefogja a Mátra Honvéd Kaszinó Kulturális Egyesület.

Gyöngyös Város Önkormányzata 2004-ben Szociálpolitikai Kerekasztalt hozott létre Gyöngyös város szociálpolitikai döntéseinek véleményezésére, elemzésére.

2006-ban Gyöngyös város egészségügyét érintő döntéseinek véleményezésére, elemzésére, különösen az egészségügyi koncepció megalkotásában, annak megvalósításában való közreműködésre és végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésére Egészségügyi Kerekasztalt hozott létre Gyöngyös Város Önkormányzatának Képviselő-testülete.

Gyöngyös városában a közbiztonság előmozdítása érdekében polgárőrségek működnek.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzattal és a Ruszin Nemzetiségi Önkormányzattal Gyöngyös Város Önkormányzata együttműködési megállapodást kötött. A megállapodások keretében az önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a városban elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét.

Gyöngyös Város Önkormányzatának kapcsolata a for-profit szereplőkkel is jónak mondható, a vállalkozói szektor is magas arányban képviselteti magát a társadalmi felelősségvállalás területén.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésben részt vettek a városban dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek. Módszere az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd a programtervezet véleményezésére koncentrált.

A www.gyongyos.hu honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, így az esélyegyenlőségi folyamatokat, intézkedéseket megismerhetik. Ezáltal biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése is.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

Az intézkedési terv a megjelölt hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedésekkel valósul meg. Az intézkedési terv olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra nyújtanak megoldást.

Jövőképünk

Gyöngyös Város Önkormányzatának legfontosabb célja a városban élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmus, a társadalmi szolidaritást; kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára; tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

2. A HEP IT összegző táblázata

Az összegző táblázat tartalmazza a problémák enyhítését célzó részletes intézkedéseket, a megvalósítás folyamatának leírását, illetve fenntarthatóságát.

A táblázat a HEP 1. mellékletét képezi.

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot (HEP Fórum) hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében véleménynyilvánításra hívjuk fel a szakembereket, partnereket, civil szervezeteket, nemzetiségi önkormányzatok körét.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság igazgatója felel:

- Feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A HEP Fórum vezetőjének (Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság igazgatójának) feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

Az intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétfévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

A Gyöngyös Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént.

Ezt követően Gyöngyös Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 412/2018. (X.25.) önkormányzati határozatával elfogadta.

Melléklet: Összegző táblázat - Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve

2018. október 26.

Hiesz György s.k.
polgármester

Gyöngyös Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában részt vesznek.

Felülvizsgálat:

Gyöngyös Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatát (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 207/2020. (X.29.) önkormányzati határozatával elfogadta.

2020. október 29.

Hiesz György
polgármester

A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM INTÉZKEDÉSI TERVE (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Ssz	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse (közreműködője)	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1.	Komplex programok fenntartása	A roma népesség hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője. Csak a több problématerületre az oktatás, foglalkoztatás, szociális és egészségügyi terület egyszerre koncentráló, átfogó problémakezelési megoldások, komplex programok vezethetnek eredményre.	A szociális hátrányok csökkentése, az iskolázottság a képzettség segítése, az egészségügyi állapot megőrzése.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió.	1. Pályázati források kihasználása egy teljes körű szociális, képzési, foglalkoztatási projekt megvalósításához. Közösségi szociális munka szervezése. Roma Nemzetiségi Önkormányzattal való együttműködés. 2. TOP-5.2.1-15 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok Gyöngyös városában c. pályázat megvalósítás alatt 3. EFOP-1.8.7-16 Célzott prevenciós programok a szenvedélybetegség megelőzése érdekében c. 4.EFOP-1.2.1-15-2016 Védőhálo a családokért c. pályázatok Partner: Foglalkoztatási Osztály, Család és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	Polgármesteri Titkárság, Jegyzői Iroda, pályázati menedzser, Városteréségi Fejlesztő Kft., KHSZK	Folyamatos	benyújtott pályázatok száma, programok és résztvevők száma	Pályázati forrás, önkormányzati költségvetés	
2.	Alacsony iskolázottságúak képzésének és foglalkoztatásának segítése	A regisztrált álláskereső közel 40%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik.	Alacsony iskolázottságúak számára általános iskolai végzettség és szakképzési lehetőségek feltárása, foglalkoztatásuk elősegítése; Segítség nyújtása munkatapasztalat megszerzésében	Gazdasági Program	Igényfelmérés, kapcsolatfelvétel CSP-CSBM-17 Családbarát munkahelyek kialakítása, GINOP 6.1.1. Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése, GINOP-5.1.1, a GINOP 5.2.1 valamint a TOP 5.1.1 program Partnerek: Foglalkoztatási Osztály felnőttképző intézmények Család és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat	Jegyzői Iroda, pályázati menedzser, Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság, KHSZK	2022.12.31	Képzésbe bevontak számának emelkedése, alacsony iskolázottságúak munkanélküliségének csökkenése	Pályázati forrás, önkormányzati költségvetés	

3.	Bérlakások számának növelése, állaguk megóvása, javítása	Bérlakások iránti igény magas, a bérlakások száma nem nő, állagukat meg kell óvni	A leginkább rászorulóknak nagyobb eséllyel juthassanak megfelelő komfortfokozatú bérlakásokhoz	Integrált Városfejlesztési Stratégia, Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció	Bérlakások teljes körű felújítása és energetikai korszerűsítése TOP-4.3.1-15-HE1-2016-00001 Észak-nyugati városrész rehabilitációja A városrész felújítása, integrációja érdekében bérlakások komfortosítása, közösségi célra használható terek kialakítása, közmű, infrastruktúra és úthálózat kiépítése.	Vagyonkezelő Csoport, Városterészt Fejlesztő Kft	2022.12.31	bérlakások számának növekedése	Pályázati forrás, önkormányzati költségvetés	
4.	Felsőoktatási tanulmányi ösztöndíj program	A felsőoktatási tanulmányi ösztöndíj programra jelentkező fiatalok száma alacsony	Rászoruló diákok magasabb számban tanulhatnak tovább városi ösztöndíj segítségével	Ifjúsági Koncepció	A visszajelzések alapján a pályázati feltételeket úgy kell alakítani, hogy azok az Önkormányzat szándékainak megfelelőek legyenek, és minél több fiatal számára elérhető legyen a részvétel.	Jegyzői Iroda	2022.12.31	ösztöndíjban részesülők száma emelkedik	Humán erőforrás, önkormányzati költségvetés	
5.	Szegregátumban élők rossz egészségügyi állapota	ingyenes szűrővizsgálatok további szervezése, tájékoztató jellegű tanácsadások biztosítása egészségfejlesztő szakember bevonásával	a szűrővizsgálatok jelentőségének népszerűsítése, egészséges életmód	Egészségügyi Fejlesztési Koncepció	Előadások, szűrővizsgálatok szervezése saját környezetben Partnerek: védőnők, háziorvosok, Család és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat	Közigazgatási és Intézmény-irányítási Igazgatóság, Védőnői Szolgálat, KHSZK	2022.12.31	bevonatok, résztvevők száma	Humán erőforrás Pályázati forrás, önkormányzati költségvetés	
6.	Kábítószerhasználat, új pszichoaktív szerek használatának visszaszorítása	beavatkozás célzott prevenciók programokkal	szerekhasználatra érintett személyek elérése, bevonása kezelés-ellátásba, drogelosztó helyek felszámolása	Drogprevenciók stratégia, Bűnmegelőzési Stratégia Egészségügyi Fejlesztési Koncepció	Beavatkozás célzott prevenciók programokkal EFOP-1.8.7-16 Célzott prevenciók programok a szenvedélybetegség megelőzése érdekében Partnerek: KEF, Rendőrkapitányság, Család és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat	Közigazgatási és Intézmény-irányítási Igazgatóság	2022.12.31	programba bevonatok száma	Humán erőforrás	
7.	Pénzgazdálkodási hiányosságok kezelése érdekében együttműködések kialakítása	Pénzgazdálkodási hiányosságok	együttműködés kiépítése a célcsoporttal és a partner szervezetekkel, díjhátralékok csökkentése, megélhetési gondok csökkentése	Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció	Életviteli tanácsadás saját környezetben, intézkedésbe bevonni kívánt személyek felkutatása, bevonása, információátadás, útmutatás Partnerek: Család és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat	Közigazgatási és Intézmény-irányítási Igazgatóság, KHSZK	2022.12.31	résztvevők száma, statisztika, adósság-csökkenés	Humán erőforrás, Pályázati forrás, önkormányzati költségvetés	
8.	Célzott sport, kulturális, közösségi programok	A célcsoport célzott sport, kulturális, közösségi - hátránykompenzáló programjainak hiánya	Az érintett célcsoport közösségeinek létrejötte, pozitív minták. A sport és kultúra eszközével	Sportkoncepció, Kulturális koncepció	Közösségi terek kialakítása, programok szervezése, TOP-7.1.1-16- H-ERFA-2019-00075 Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése Partnerek: kulturális és sport	Jegyzői Iroda, pályázati menedzser, Városterészt Fejlesztő Kft Sportfólió Kft.,	2022.12.31	résztvevők száma	Humán erőforrás, Pályázati forrás, önkormányzati költségvetés	

					civil szervezetek	Gyöngyösi Kulturális Nonprofit Kft., közművelődési megállapodással érintett szervezetek				
9.	Szegregátumban élők internetelérésének támogatása	Nagy a hátrányos helyzetű családok információtechnológiai lemaradása	ingyenes vezeték nélküli internetkapcsolati pontok kiépítése a szegregátumok területén is	Ifjúsági koncepció, Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció	Új, ingyenes vezeték nélküli internetkapcsolati pontok kialakítása	Városfejlesztési és Városüzemeltetési Igazgatóság Városteremtés Fejlesztő Kft	2023.12.31	új wifi pontok száma	Pályázati forrás önkormányzati költségvetés	
10.	Alacsony iskolai végzettségűek képzése	Alacsony iskolai végzettségűek elhelyezkedése nehézségekbe ütközik	A településen és környékén működő üzemek, vállalkozások igényeinek megfelelő munkaerő képzésének támogatása	Gazdasági Program Integrált Városfejlesztési Stratégia Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció	Helyi sajátosságokhoz illeszkedő, piacképes szakmák ellátására felkészítő képzések indítása érdekében folyamatos egyeztetés szükséges. Partnerek: Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály	Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság	2023.12.31	képzések száma	Humán erőforrás, pályázati forrás	
II. Gyermekes esélyegyenlősége										
1.	A pozitív szülői minta erősítése	A szülők általi negatív minta átörökítése szocializációs hiányosságok	A szülő-gyermek kapcsolat erősítése	Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció, Ifjúsági koncepció	Szülő csoportok, gyerek csoportok, közös szülő-gyermek csoportok szervezése Partnerek: Család és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat	Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság, Védőnői Szolgálat, KHSZK	2022.12.31	résztevők száma	humán erőforrás	
2.	Roma dajka foglalkoztatása	A magas HH/HHH aránnyal rendelkező intézményekben a gyermekek szocializációját hatványozottan kell segíteni, a szülőkkel való kapcsolattartás nem mindig növekszik	Szülőkkel való kapcsolattartás gördülékenyebbé válása, családlátogatások eredményessége	Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció, Ifjúsági Koncepció	Az érintett intézményekben a dajka státuszokra alkalmazni szükséges roma származású munkatársat Partner: Foglalkoztatási Osztály	Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság, Gyöngyös Város Óvodái	2022.12.31	roma dajkák száma	Pályázati forrás, önkormányzati költségvetés	
3.	Egészségvédelem egészségtudatos életvitel megismertetése, a megelőzésre vonatkozó ismeretek átadása	Az egészségvédelem, egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya	a szűrővizsgálatok jelentőségének népszerűsítése, egészséges életmódra nevelés	Egészségügyi Fejlesztési Koncepció, Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció	Előadások, bemutatók tartása Partner: intézmények, védőnők, Család és Gyermekjóléti Központ KEF	Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság, Védőnői Szolgálat, KHSZK	2022.12.31	résztevők száma	humán erőforrás	

4.	Pályaválasztási napok szervezése	Munkaerőhiány, a fiatalok pályaválasztást illető bizonytalansága	A munkaerőpiaci kínálat bemutatása a diákok, fiatalok számára, üzemlátogatások, szakmabemutatók szervezése	Gazdasági Program, Ifjúsági Konceptió	Az általános és középiskolák diákjai számára rendszeres pályaválasztási napok, üzemlátogatások szervezése GINOP 5.2.1. Ifjúsági Garancia Program Partner: Intézmények, Foglalkoztatási Osztály, EKE Károly Róbert Campus	Polgármesteri titkárság, Közigazgatási és Intézmény-irányítási Igazgatóság	2022.12.31	üzemlátogatások, pályaválasztási napok száma	humán erőforrás	
5.	Rászoruló tanulók támogatása	A hátrányos helyzetű családok gyermekeinek kevesebb lehetősége van érettségig adó középiskolába tovább tanulni	A rászoruló, tehetséges, gyermekek tovább tanulási felkészülésének támogatása, felzárkóztatása, tehetséggondozása	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Ifjúsági Konceptió	A Gyöngyösi Diákokért Közalapítvány további támogatása azzal a céllal, hogy rászoruló családok gyermekeinek érettségig adó középiskolába való továbbtanulását elősegítse. Együttműködés a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal és a városban működő Hatáspont Tanodával. Partner: köznevelési intézmények, Gyöngyösi Diákokért Közalapítvány, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Hatáspont Tanoda	Polgármesteri Titkárság, Közigazgatási és Intézmény-irányítási Igazgatóság	2022.12.31	támogatott, tanodai programba bevont tanulók száma	Humán erőforrás önkormányzati költségvetés	
6.	Kulturált szórakozási lehetőségek biztosítása	Kevés a gyermekek/fiatalok számára elérhető, korosztályuk igényeinek megfelelő közösségi tér és a korosztálynak szóló program.	Ifjúsági közösségi tér létrehozása	Ifjúsági Konceptió	A Mátra Művelődési Központban Ifjúsági Közösségi térben létrehozása, a fiatalok minden rétegének igényeit kielégítő rendszeres programok szervezése EFOP-1-8.7-16-2017-00011 projekt keretében közösségi tér berendezése és programjai "KULCS PROJEKT" Kódszám: TOP-7.1.1-16-HERFA-2018-00011: az épület belső közösségi funkciójának, infrastruktúrájának és eszközállományának megújítása	Közigazgatási és Intézmény-irányítási Igazgatóság Gyöngyösi Kulturális Nonprofit Kft. Városteréség Fejlesztő Kft	2018.12. 31. és folyamatosan	kialakított közösségi tér, programok, résztvevők száma	Kft. költségvetése, humán erőforrás	
7.	Alapinfrastruktúra fejlesztés versenyképes oktatásért	Gyöngyös város Óvodái, bölcsődéi rossz, elavult állapotban vannak, eszközhiányosak, a gyermekek rosszabb feltételekkel látnak neki a tanuláshoz	Intézmények felújítása pályázatok segítségével	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Ifjúsági Konceptió	A Jeruzsálem Úti Bölcsőde és Óvoda fejlesztése: TOP-1.4.1-16-HE1-2017-00021 bölcsődei új férőhelyek létrehozása, energetikai korszerűsítés A Fecske Óvoda konyha felújítása Az Epreskert úti Tagóvoda felújítása	Közigazgatási és Intézmény-irányítási Igazgatóság, Városfejlesztési és Városüzemeltetési Igazgatóság Városteréség Fejlesztő Kft	2022.12.31	kialakított csoportszobák, bővített férőhelyek, korszerűsített épületek, eszközállomány	humán erőforrás, önkormányzati költségvetés, pályázati forrás	

III. A nők esélyegyenlősége										
1.	Nők foglalkoztatásának segítése	Nők, családanyák esetén a munka és magánélet egyensúlyának hiánya	Biztosítani kell az azt igénylők számára, hogy családi feladataik ellátása mellett átmenetileg részmunkaidős munkát vagy alternatív foglalkoztatást vállaljanak	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	A nők munkaerőpiaci integrációjának elősegítése, alternatív és részmunkaidős foglalkoztatási formák támogatása. EFOP 1.2.9-Nők a Családban és a Munkahelyen c. pályázat, CSP-CSBM-17 Családbarát munkahelyek kialakítása Partner: önkormányzati intézmények	Jegyzői Iroda, pályázati menedzser, Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság, KHSZK	2022.12.31	Bevont személyek száma	humán erőforrás, pályázati forrás	
2.	Korszerű ismereteket megcélzó képzések szervezése	Alacsony képzettség a hátrányos helyzetű nők körében	Az igények feltérképezése, átképzések	Integrált Városfejlesztési Stratégia, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Megélhetést biztosító képzések nők számára	Jegyzői Iroda, pályázati menedzser, KHSZK	2022.12.31	résztvevők száma	humán erőforrás, pályázati forrás	
3.	Szűrővizsgálatok szervezése	A nők szűrővizsgálatokon való részvétele még mindig alacsony	A szűrőprogramok népszerűsítése, a védőnők bevonása a szűrővizsgálatokba	Egészségügyi Fejlesztési Konceptió	A szűrőprogramok népszerűsítésével el kell érni, hogy minél több nő vegyen részt a leggyakoribb daganatos betegségek kiszűrésében. Partnerek: Bugát Pál Kórház, háziorvosok	Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság, Védőnői Szolgálat, KHSZK	2022.12.31	népszerűsítő kampányok száma, szűrővizsgálatra jelentkezők számának növekedése	Humán erőforrás önkormányzati költségvetés	
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1.	Férfiai egészségügyi szűrése	A férfiak halálozási mutatója nagyobb mértékben nő, mint a nőké, szűrőprogramokba nehezen bevonhatók.	A férfi lakosság körében népszerűsíteni kell az egészségügyi szűrővizsgálatok hasznosságát	Egészségügyi Fejlesztési Konceptió	Kiemelt figyelmet kell fordítani a férfi lakosság minél szélesebb körében az egészségügyi szűrővizsgálatok szervezésére. Partner: háziorvosok, Bugát Pál Kórház	Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság, KHSZK	2022.12.31	szűrőprogramok száma	Humán erőforrás	
2.	Idős korú lakosság szellemi és fizikai egészségének megőrzése	munkaerőpiaci versenyhátrány csökkentése	Az idősebbek foglalkoztatása, társadalmi részvételük elősegítése	Egészségügyi Fejlesztési Konceptió, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Sportkonceptió, Kulturális Konceptió	komplex időügyi program megvalósítása: a szellemi életkor meghosszabbítása, a megfelelő egészségi állapot megtartása és a hasznosság-tudat megerősítése TOP-7.1.1-16 Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése A Nemzeti Szabadidős- Egészség Sportpark Program keretében kettő darab C típusú kültéri sportpark kialakítása. Partner: Foglalkoztatási Osztály, Gyöngyösi Kulturális Nonprofit Kft, civil szervezetek	Városterészt Fejlesztő Kft., Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság, KHSZK	2022.12.31	megvalósított programok száma kialakított sportparkok száma	Humán erőforrás Pályázati forrás, önkormányzati költségvetés	

3.	Képzések szervezése az informatikai jártasság megszerzésére	Informatikai jártasság hiánya időskorban	felhasználó szintű informatikai jártasság kialakítása		képzés, gyakorlati foglalkozások, szükség esetén képzések szintjének emelése, • képzés, lebonyolítás	Jegyzői Iroda, pályázati menedzser, Városterység Fejlesztő Kft.	2022.12.31	Képzések, résztvevők száma,		
4.	Egyedül élők számára célzott programok szervezése	Egyedül élők elmagányosodása	közösségi élet létrehozása, védőháló bővítése	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	előadások, tanácsadás, érdekvédelem létrehozása helyi szinten TOP-2.1.1-15 „Aktív Ház” sport és szabadidőközpont kialakítása és a környező területek rehabilitációja „Aktív Ház” a sportolók és a lakosság számára további sportolási- és rekreációs szolgáltatásokat biztosít. Sportdiplomáciai-, sportegészségügyi és egészséges életmód centrum kialakítása. Partnerek: háziorvosok, civil szervezetek	Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság, KHSZK, Gyöngyösi Kulturális Nonprofit Kft. Városterység Fejlesztő Kft	2022.12.31	megvalósított programok száma	Humán erőforrás Pályázati forrás, önkormányzati költségvetés	
5.	Tájékoztatás és megelőzés.	Az idős emberek gyakran válnak áldozattá.	Az idős emberek személyes környezetének és otthonának védelme.	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése. Partnerek: Idősekkel foglalkozó civilszervezetek, Gyöngyösi Rendőrkapitányság, Polgárőrség, KEF	Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság, KHSZK	folyamatos	A programok száma, résztvevők száma, tájékoztatás gyakorisága	Pályázat forrás, humán erőforrás	
6.	Helyi tömegközlekedés fejlesztése	A helyi tömegközlekedés megreformálására van szükség	Utasközpontú tömegközlekedés kialakítása	Integrált Városfejlesztési Stratégia Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Az idősebb korosztály igényeit figyelembe véve a helyi járatú autóbuszok menetrendjének felülvizsgálata a Volánbusz Zrt. mint szolgáltató bevonásával	Városfejlesztési és Városüzemeltetési Igazgatóság	2023.12.31.	Felülvizsgált menetrendek	humán erőforrás, önkormányzati költségvetés	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1.	Akadálymentesítés intézményeknél	Középületek akadálymentesítésének hiánya	adatgyűjtés, igényfelmérés, tervezés, kivitelezés	Integrált Városfejlesztési Stratégia	Önkormányzati intézmények, közintézmények akadálymentesítésének ütemezése TOP-2.1.1-15 „Aktív Ház” sport és szabadidőközpont kialakítása és a környező területek rehabilitációja	Városfejlesztési és Városüzemeltetési Igazgatóság, Jegyzői Iroda, pályázati menedzser Városterység Fejlesztő Kft	2022.12.31	tervezett fejlesztések megvalósulása	Pályázati forrás, önkormányzati költségvetés	

2.	Magas az SNI, BTMN gyermekek létszáma	A sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése iránti igény növekszik. Kevés a szakirányban végzett fejlesztő pedagógus. A vizsgálatokra hosszú a várakozási idő. A szülők sok esetben nem/késve viszik el gyermeküket a vizsgálatra.	A gyermekek szakszerű fejlesztése időben megkezdődik.	Ifjúsági Konceptió, Intézmények Pedagógiai Programja	Óvodapedagógusok szakirányú továbbképzésének támogatása, fejlesztő pedagógus, pszichológus alkalmazása továbbra is szükséges. Együttműködési megállapodás megkötésével elő kell segíteni, hogy a vizsgálatot végző szakember nagy számú vizsgálandó gyermek esetén helyben végezze el a szakértői vizsgálatot. Partner: HM Szakértői Bizottság	Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság, Gyöngyös Város Óvodái intézményvezetője	2022.12.31	szakirányban képzett pedagógusok száma	Pályázati forrás, önkormányzati költségvetés	
3.	Védett foglalkoztatás népszerűsítése	Fogyatékkal élő és megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának alacsony szintje	Egyre több, munkahelyvel rendelkező megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő munkavállaló	Egészségügyi Fejlesztési Konceptió, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Civil szervezetek bevonásával elemzések készítése alkalmazásuk pontos mértékéről, for-profit szereplők bevonása az érintettek foglalkoztatása érdekében. Partner: Foglalkoztatási Osztály, Egészségügyi Kerekasztal tagjai, for-profit szereplők, civil szervezetek	Közigazgatási és Intézményirányítási Igazgatóság, Jegyzői Iroda, KHSZK	2022.12.31	foglalkoztatott személyek számának növekedése	Pályázat forrás	